

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2009
Τεύχος 30ο

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. "Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ" καθιερώνει τη σελίδα αναγνωστών, στην οποία θα δημοσιεύει επιστολές ή άλλα αξιόλογα σημειώματα με αριθμό λέξεων μέχρι 200. Παράλληλα, θα γίνονται δεκτά και άλλα αυτοτελή άρθρα καθώς και ανέκδοτες φωτογραφίες από το οικογενειακό αρχείο μας. Όλα τα κείμενα πρέπει να αναφέρονται σε ομαίνοντα γεγονότα της σύγχρονης ζωής ή στο ιστορικό και ανεξερεύνητο παρελθόν της Αλεξανδρούπολης. Οι φίλοι αναγνώστες θα πρέπει να αποφεύγουν τις αναφορές σε περιστατικά και βιώματα καθαρά προσωπικά.

Η Σ.Ε. θα έχει την ευχέρεια να επιλέγει την αποστελλόμενη ύλη και να κρίνει με αμερόληπτη διακριτικότητα ποια θα είναι κατάλληλα για δημοσίευση. Οι επιστολές παρακαλούμε να αποστέλλονται στην εξής διεύθυνση: **Κράτης Ποιμενίδης, Κερκύρας 65 - Κυψέλη, Τ.Κ. 113 62 Αθήνα.**

2. Οσοι ενδιαφέρονται να ενημερώνουν τους αναγνώστες του περιοδικού για εκδόσεις βιβλίων ή περιοδικών τους, παρακαλούμε να αποστέλλουν αντίτυπο στην διεύθυνση: **Αλεξάνδρα Μποτονάκη, Θεμιστοκλέους 33, Τ.Κ. 154 51 Νέο Ψυχικό - Αθήνα, fax: 210 6753216.**

3. Επειδή πιστεύουμε ότι διακαής πόθος όλων μας είναι η έκδοση του παρόντος περιοδικού να διαρκέσει πολλά χρόνια και σταδιακά να επιτυγχάνεται η θελτίσιμη του με ανζηση σελίδων και προσθήκη χρωμάτων, παρακαλούμε να συμβάλετε στην προσπάθειά μας με οικονομική ενίσχυση. Μπορείτε λοιπόν να ενισχύσετε οικονομικά την έκδοση του περιοδικού με δύο τρόπους:

- α) Ως δωρεά ή χορηγία
- β) Ως προσφορά για κοινωνικούς λόγους.

Και στις δύο περιπτώσεις μπορείτε να καταθέτετε το ανάλογο ποσό στην **Τράπεζα Εργασίας, αριθμ. λογαρ. EFG Eurobank Εργασίας 0026-0251-56-0100338892**, ενημερώνοντας τηλεφωνικά τον Πρόεδρο του Συλλόγου κ. **Παναγιώτη Τσιακίρη**, τηλ. **210 6004855**.

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΤΕΥΧΟΣ 30

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

2009

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Πολιτιστικός και Ψυχαγωγικός Σύλλογος Αλεξανδρουπολιτών Αττικής.

Συγγρού 137 & Αιγαίου Τ.Κ. 171 21 Νέα Σμύρνη

5ος όροφος, Τηλ. 210 3215354

ΕΚΔΟΤΗΣ: Π. Τσιακίρης Πρόεδρος

Επτανήσου αρ. 7

153 41 Αγία Παρασκευή

Τηλ. 210 6004855

Υπεύθυνος κατά νόμον:

Παν. Τσιακίρης Πρόεδρος Συλλόγου

Επιμέλεια ύλης: **Αλεξάνδρα Μποτονάκη**

Τηλ. 210 6723649 Fax: 210 6753216

Συντάσσεται από Επιτροπή. Το κύριο άρθρο και όσα κείμενα είναι ανυπόγραφα απηχούν τις απόψεις της Σ.Ε. Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις του συγγραφέα.

Τιμή τεύχους 0,01 €

Κωδικός 6427

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Μαρία Μπουζάλα

Λ. Αλεξάνδρας 18 - Αθήνα 106 82

Τηλ: 210 8837081 - fax: 210 8252075

e.mail: bouzala@otenet.gr

Σ' αυτό το τεύχος

συνεργάστηκαν το Δ.Σ.

Γεωργίου Γρηγόρης, Καραμανίδου-Μίχου Γεωργία,
Κοτσώνη Δώρα, Κουκουρίκου Στρατούλα,
Μποτονάκη Αλεξάνδρα, Πινάτζη-Αννίνου Πλέπη,
Ποιμενίδης Κράτης, Σταυριανίδης Θεόδωρος-
Χρήστος, Τσιακίρης Παναγιώτης

Εξώφυλλο - Οπισθόφυλλο:

Πίνακας του 1959 (σε λάδι) του Γρηγόρη
Κουροντζίδη (1898-1966)

Καλλιτεχνική σύνθεση:

Απόστολος Μπουζάλας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ.

Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Συνθήκη του Νεϊγό	4
Κράτης Ποιμενίδης: Η Τραϊανούπολις με τη θλιβερή ιστορία της	8
Νίκος Γ. Μασούρας: Ο Μύλος Μασούρα και ο «Μπάρμπα-Γιώργης» Μασούρας	10
Θεόδωρος Σταυριανίδης: Τα επακόλουθα	15
Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Μικτό Γυμνάσιο Δεδέαγατς-Αλεξανδρούπολης	17
Πασχάλης Α. Χριστοδούλου: Ο Κρατήρας του Δερβενίου	19
Δώρα Κοτσώνη: Λαογραφικό Μουσείο Καππαδοκών στην Αλεξανδρούπολη	22
Υθόννη Δαΐδου: Βράβευση της "Πρίσμα Ηλεκτρονικά ΑΒΕΕ" από CERN και EKEΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ	24
Βούλα Αρθανιτίδου: "Ελευθερία 2009"	25
Δημήτρης Τσεμελής: Τα πέτρινα χρόνια της βουλγαρικής κατοχής	27
Κράτης Ποιμενίδης: Θρακικό Κέντρο - Εταιρεία Θρακικών Μελετών	29
Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Συήλη Νέων	30
Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Συήλη Βιβλίων	32
Κατερίνα Κουρουτζίδης-Ντομπρούδη: Γρηγόριος Κουρουτζίδης	34
Μαίρη Υπερείδου-Χατζή: Άλλη φορά	34
Γ. Α. Χατζηανδρέου: Ο ταρσανάς	35
Γιώργος Ψύλλας: Μαγιάτικα	39
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	40
Ζαφείρης Αλεξιάδης: Λίθερπουλ-Αλεξανδρούπολη	41
Νίκος Σταυρακούδης: Εξετάσεις Β' εξαμήνου	42
Σταύρος Ζαφειρόπουλος: Μια Κυριακή στην Κομοτηνή	44
Κράτης Ποιμενίδης: Α' Μαρέλειοι Αθλητικοί Αγώνες	45
Ανέστης Νικολαΐδης: Το λάλον ύδωρ	46
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	47
Υθόννη Δαΐδου: Επιλογές από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης	48
Στρατούλα Κουκουρίκου: Συνταγές	50
Παναγιώτης Τσιακίρης: Μνήμες και πρόσωπα	51

Αγαπητοί συμπατριώτες, αγαπητοί φίλοι,

Καλό Καλοκαίρι!

Οι πρόωρες ζέστες μας θύμισαν ότι είναι καιρός να προετοιμαστούμε για θερινές διακοπές και μπάνια στις όμορφες και γαλάζιες ακρογιαλιές της πατρίδας μας.

Σας ευχαριστούμε θερμά, για άλλη μια φορά και εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την υποδοχή και τη συμπαράστασή σας που μας δίνουν το κουράγιο και τη δύναμη να συνεχίσουμε. Πολλά τα τηλεφωνήματα, ακόμη πιο πολλές οι συνεργασίες, άντε λοιπόν να δούμε για πόσο θα μείνουμε στις 48 σελίδες.

Το 30ό τεύχος περιλαμβάνει, όπως πάντα, πολλά και ποικίλα θέματα. Όπως μας έχετε εξομολογηθεί, σας ευχαριστεί η ποικιλία των θεμάτων και το διαφορετικό ύφος της κάθε σελίδας. Σ' αυτό το τρίμηνο πραγματοποιήθηκαν πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις, στην Αθήνα αλλά και στην Αλεξανδρούπολη, που ενδιαφέρουν τους φίλους αναγνώστες, γι' αυτό και αναφερόμαστε σ' αυτές. Έρχεται βέβαια και το 8ο Παγκόσμιο Συνέδριο στην Κομοτηνή.

Μερικές από αυτές δημοσιεύονται στο περιοδικό μας και ελπίζουμε ότι θα σας αρέσει η επιλογή μας αυτή.

Η Επιτροπή που θα εξετάσει και θα μας κάνει πράσεις για την ψηφιακή εμφάνιση του περιοδικού μας σε ιστοσελίδα ορίστηκε από το Δ.Σ. και θα περιμένουμε τις προτάσεις της.

Αλλά "δεί δήλ χρημάτων και άνευ τούτων ουδέν εστί γενέσθαι των δεόντων". Ο Σύλλογός μας συμπληρώνει φέτος 25 χρόνια από την ίδρυσή του. Κάτι πρέπει να κάνουμε για να το γιορτάσουμε. Προγραμματίζουμε λοιπόν μουσική εκδήλωση με παράλληλη έκθεση καλλιτεχνών μελών μας, για το 6^ο 15νθήμερο Νοεμβρίου στην Εστία Ν. Σμύρνης. Θα ακολουθήσει αναλυτικό πρόγραμμα και ενημέρωση.

Παρακαλούμε τους αναγνώστες μας να μας στέλνουν ενυπόγραφο υλικό, με μία ή δύο φωτογραφίες και η Σ.Ε. θα αποφασίζει για τη δημοσίευσή τους, εφ' όσον το περιεχόμενο θα καλύπτει τους στόχους του περιοδικού.

Με τη δική σας συμπαράσταση και αρωγή στην προσπάθειά μας, προχωρούμε σε νέες δραστηριότητες του Συλλόγου και σας ευχόμαστε ολόψυχα

Χαρούμενες διακοπές!

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ε Π Ε Τ Ε Ι Α Κ Α

Συνθήκη του Νεϊγύ (Neuilly)

[14 (27) Νοεμβρίου 1919]

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Κάθε φορά που γιορτάζουμε την επέτειο της 14ης Μαΐου 1920, δηλαδή την οριστική απαλλαγή από κάθε είδους ξένης κυριαρχίας και την ενοιωμάτωση της ιδιαίτερης πατρίδας μας στον ελληνικό κορμό, αναφερόμαστε και σε τέσσερις συνθήκες που υπογράφηκαν στο διάστημα 4-5 χρόνων, δηλαδή από το τέλος του Α' Παγκοσμίου πολέμου, το 1918, έως και την πανηγυρική επικράτηση του Κεμάλ Ατατούρκ, το 1923. Είναι οι συνθήκες του Σαν Ρέμι, του Νεϊγύ, των Σεβρών και της Λωζάνης.

Mε το άρθρο που ακολουθεί, αφού αναφερθούμε στη δεύτερη από αυτές, θα προσπαθήσουμε με απλό ύφος και συνοπτικό τρόπο να ενημερώσουμε τους συμπολίτες αλλά και τους άλλους φίλους οναγνώστες γύρω από το πολιτικό και διπλωματικό περίγυρο της περιόδου αυτής.

Είναι η περίοδος κατά την οποία διαδραματίσθηκαν εδαιρετικά σημαντικές ανατροπές στο διπλωματικό, πολιτικό και στρατιωτικό πεδίο και αφορούσαν την ιδιαίτερη πατρίδα μας.

Αν δούμε την εικόνα πιο ποιητικά, θα λέγαμε ότι οι συνθήκες αυτές διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο σε ένα δράμα με κεντρική ηρωΐδα την πολύπαθη Θράκη, σχεδόν τραγική ηρωΐδα, η οποία μόνη «έπασχε», κατά τον ορισμό της τραγωδίας. Ο δευτεραγωνιστής, Ελευθέριος Βενιζέλος ήταν το πρόσωπο που «έδρα», δηλαδή που «δρούσε». Πώς επέτυχε να ισορροπήσει τις ορέξεις των θηρίων που τον περιέβαλλαν, οι ειδικοί έχουν ήδη απαντήσει, επισημαίνοντας βέβαια και τις τυχόν αδυναμίες του.

Η «ιστορία» ξεκινά με το τέλος του Α' Παγκοσμίου πολέμου. Στις 29 Σεπτεμβρίου 1918 συνομολογήθηκε, λοιπόν, σύμβαση γενικής ανακωχής μεταξύ των νικητριών δυνάμεων, της Entente (Συνεννόησης), από τη μία μεριά και της ηττημένης Βουλγαρίας από την άλλη (πληρεξούσιο της Βουλγαρίας ο υπουργός Λιάπτσεφ και ο στρατηγός Λούκωφ).

Η εξέλιξη στο διπλωματικό πεδίο έχει ως εξής:

Λίγους μήνες αργότερα, στις 18 Ιανουαρίου 1919, συνήλθε στο Παρίσι η περίφημη συνδιάσκεψη που θα συνέτασσε τα κείμενα των «περί ειρήνης συνθηκών».

Πέντε μήνες αργότερα, στις 28 Ιουνίου 1919, συνομολογήθηκε ειρήνη με την ηττημένη Γερμανία και ύστε-

ρα από 2 μήνες, στις 10 Σεπτεμβρίου 1919, με την ηττημένη Αυστρία.

Μέσα στα πλαίσια αυτής της «περί ειρήνης» συνδιάσκεψης των Παρισίων εντάσσεται και η **ειρήνη του Νεϊγύ**, που μας αφορά. Υπενθυμίζουμε ότι μόλις ένα χρόνο και κάτι, πριν λήξει ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος, είχε προλάβει ο διορατικός Ελευθέριος Βενιζέλος να απομακρύνει την Ελλάδα από την ουδετερότητα, για την οποία πάλευε ο φιλογερμανός βασιλιάς Κωνσταντίνος¹ και να εντάξει τη χώρα στην Entente.

Ο μεγάλος αριθμός των Ελλήνων στρατιωτών που ρίχθηκαν στις μάχες, στο τελευταίο έτος του πολέμου, και ο θρίαμβος του ελληνικού στρατού στη μάχη Σκρα, λίγους μήνες πριν τη συνθηκολόγηση, λειτούργησε ως μεγάλο διαπραγματευτικό όπλο στα χέρια

Νεϊγύ (Neuilly). Πολλαί πόλεις και κώμαι τῆς Γαλλίας φέρουντι τό δόνομα τοῦτο. Γνωστοτέρα αὐτῶν εἶναι ή Νεϊγύ ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα (Neuilly-sur-Seine), κειμένη ἐν τῷ νομῷ Σηκουάνα βορειοδυτικῶς τῶν Παρισίων, τῶν ὅποιων ἀποτελεῖ οἵουνει προάστειον, ἐκτεινόμενον πέραν τοῦ δάσους τῆς Βουλώνης. ἔχει λιμένα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ συνδέεται διά γεφύρας μετά τῆς πρὸς τὴν δεξιάν ὅχθην πόλεως Κουρμπόνα. Ἐν αὐτῇ ἔκειτο ὡραῖον ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου-Φιλίππου, καταστραφέν τῷ 1848 ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἐργοστάσια αὐτοκινήτων, ὁμβρελῶν καὶ χημικῶν προϊόντων. Κάτ. 51.590. Ἐν αὐτῇ ὑπεγράφη τὴν 27 Νοεμβρίου 1919 ἡ φερόνυμος μεταξύ τῶν συμμάχων καὶ τῆς Βουλγαρίας συνθήκη.

Μ.Ε. Εγκ. Παύλου Δρανδάκη, τόμος ΙΗ', σελ. 146

1. Δες "Πρόσωπα και μορφές της Αλεξανδρούπολης", Αλεξανδρος Α', σελ. 115

του Βενιζέλου, προς όφελος της τολαιίπωρης ιδιαίτερης πατριδίας μας.

Η συνθήκη του Νεϊγύ σύγκειται από 296 άρθρα (υπογράφηκε από τον Βούλγαρο πρωθυπουργό και υπουργό Στρατιωτικών Αλέξανδρο Σταμπουλένσκι) και καθορίζει τα σύνορα της **Βουλγαρίας** με τη **Νοτιοσλαβία**, την **Ελλάδα** και τη **Ρουμανία** και, σύμφωνα με αυτήν η ηττημένη Βουλγαρία αναγνωρίζει το βασίλειο των **Σέρβων**, των **Κροατών** και των **Σλοβένων**².

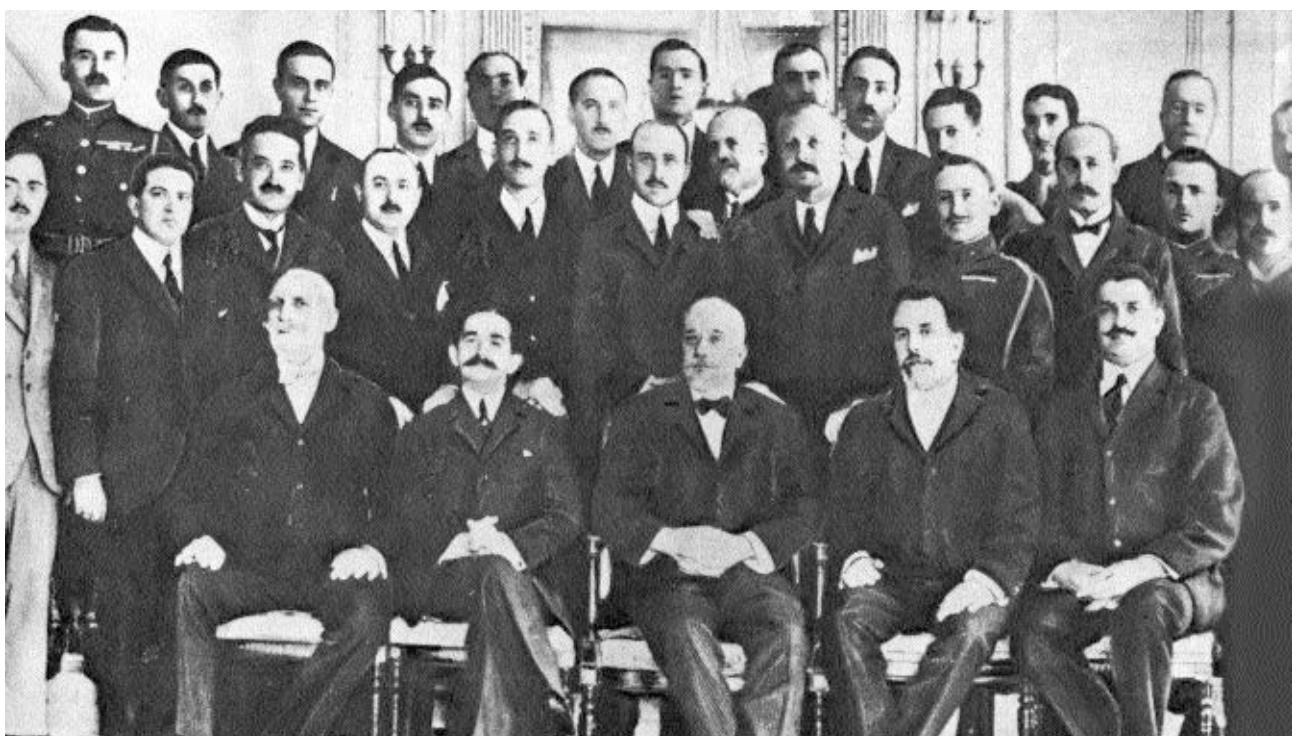
Σημαντικό άρθρο που αφορά στην Ελλάδα είναι το 42, σύμφωνα με το οποίο η Βουλγαρία παραιτείται, υπέρ της Ελλάδας, από κάθε δικαίωμα και τίτλο σε εδάφη, που είχαν περιέλθει σε αυτήν μετά τους Βαλκανικούς πολέμους. Και τα εδάφη αυτά προφανώς είναι εδάφη Θράκης. Πιο καθαρά φαίνονται σε επόμενο άρθρο, το 48, όπου διευκρινίζεται ποια εδάφη Θράκης, για τα εκείθεν των νέων συνόρων αυτής κειμένων εδαφών της Θράκης, τα οποία ανήκαν σ' αυτήν προηγουμένως. Δεσμεύεται μάλιστα να αναγνωρίσει η Βουλγαρία τις μειονότητες που παραμένουν στη χώρα.

Συγχρόνως, όμως, στο άρθρο αυτό ορθώνονται δύο αγκάθια. Η Βουλγαρία **παραιτείται υπέρ των προεχουσών συμμάχων με τον όρο να διευθετήσουν αυτές τα υπόλοιπα και να δοθεί οικονομική διέξοδος της Βουλγαρίας στο Αιγαίο**.

Και ενώ το συνέδριο της ειρήνης συνεχίζεται στο Παρίσι, η στάση των «προεχουσών συμμάχων», Ιταλών, Άγγλων, Γάλλων και στη συνέχεια των Αμερικανών, γέρνει πότε από εδώ και πότε από εκεί και η κατανόηση των γεγονότων προϋποθέτει μυαλό δυνατού πιάκτη σκακιού.

Κατά τους μήνες που ακολούθησαν, δηλαδή από τον Νοέμβριο του 1919 έως τον Μάιο του 1920, και τη δυναμική προέλαση του ελληνικού στρατού στη Θράκη, παιζόταν σκληρό παιχνίδι στα παρασκήνια της εφαρμογής της συνθήκης του Νεϊγύ. Είναι η περίο-

...Τό αρθρον 48 ἀφορᾶ τήν Θράκην. Η Βουλγαρία παραιτεῖται ύπερ τῶν προεχουσῶν συμμάχων καὶ συνησπισμένων Δυνάμεων παντός δικαιώματος ἐπὶ τῶν ἔκειθεν τῶν νέων συνόρων αὐτῆς κειμένων ἐδαφῶν τῆς Θράκης, ἄτινα ἀνήκον αὐτῇ προηγουμένως, ύποχρεουμένη ὅπως ἀναγνωρίσῃ πάντα τά ύπό τῶν ἀνωτέρω Δυνάμεων ληφθησόμενα μέτρα ἐν σχέσει πρός τά ἐδάφη ταῦτα. Αἱ αὐταὶ Δυνάμεις ἀνελάμβανον νά ἔξασφαλίσωσι τήν ἐλευθέραν οἰκονομικήν διέξοδον τῆς Βουλγαρίας πρός τό Αἰγαίον πέλαγος, ἢς οἱ ὄροι θά καθωρίζοντο μεταγενεστέρως. Τά ἄρθρα 49-57 ἀναφέρονται εἰς τήν προστασίαν τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ξένων ἔθνικών μειονοτήτων...

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος ηγήθηκε της ελληνικής αντιπροσωπείας στο Συνέδριο Ειρήνης των Παρισίων του 1919-1920. Επάνω: τα μέλη της ελληνικής αντιπροσωπείας στο Συνέδριο Ειρήνης σε ομαδική φωτογραφία της εποχής. Διακρίνονται καθιστοί στην πρώτη σειρά από αριστερά προς τα δεξιά οι: Λάμπρος Κορομηλάς, Νικόλαος Πολτής, Ελευθέριος Βενιζέλος, Αθως Ρωμάνος και Ανδρέας Μιχαλακόπουλος (Αθήνα, Μουσείο «Ιστορική Μνήμη Ελευθερίου Βενιζέλου»).

2. Σε αυτή τη συνθήκη συστήθηκε και η Κοινωνία των Εθνών.

Μετά το 1920. Το λιμάνι με τα λιγοστά μεγάλα κατάρτια που έμειναν. Τα κτήρια του Τελωνείου, πίσω από τα δέντρα δεξιά είναι γκρεμισμένα από το βομβαρδισμό του 1915. Μόνο μια εναέρια μεταλλική γέφυρα, από κτήριο της αποθήκης Τελωνείου προς την προβλήτα υπάρχει ακόμη. Οι σιδηροδρομικές γραμμές σχεδόν άθικτες και καθαρές από μπάζα. Τα βαγόνια γεμάτα ή άδεια, περιμένουν να ζωντανέψει πάλι το λιμάνι.

(Γεωργίου Α. Παναγιώτου "Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, σταυροδρόμι στο Θρακικό πέλαγος", έκδοση ΟΛΑ Α.Ε.)

δος της «διασυμμαχικής κυβέρνησης».

Τι επεδίωκε ο καθένας από τους συμμάχους, τι φοβόταν ότι επεδίωκε ο άλλος, ποια οφέλη προσπαθούσε να αποκομίσει, περισσότερα, από τους ηττημένους (Βουλγαρία - Γερμανία). Και μέσα σε όλη αυτή την αιμόσφαιρα chercher la femme.

Στο παρασκήνιο ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ουλσον επηρεαζόταν από τη σύζυγό του (όπως και ο βασιλέας των Ελλήνων Κωνσταντίνος, κατά την ίδια δεκαετία).

«Η αδελφή της γυναίκας του είχε παντρευτεί τον πρεσβευτή της Βουλγαρίας στην Ουάσιγκτον, που ήταν γόνος επιφανούς βουλγαρικής οικογενείας κομιτατζήδων, των Πρωτογέρων. Όλη, λοιπόν, η πληροφόρηση του Ουλσον περί Θράκης είχε περάσει μέσα από το δίαυλο που είχε σχηματίσει η κουνιάδα του, ανάμεσα σε αυτόν και στον άντρα της, τον Βούλγαρο πρεσβευτή Πρωτογέρωφ³. [8]

Αλλά και οι ήττημένοι εμφανίζονταν ως μνηστήρες της σύγχρονης Πληνελόπης (Τούρκοι - Βούλγαροι), υποστηρίζοντας τάχα την «αυτονομία» της Θράκης, κατά που έγερνε η ζυγαριά των συμμάχων.

Η στάση του Προέδρου των ΗΠΑ Ουλσον περιπλέκει τη δημιουργούμενη κατάσταση ακόμη περισσότερο, προτείνοντας τη δημιουργία «ανεξάρτητου κράτους της Κωνσταντινούπολης», στο οποίο θα έπρεπε να περιληφθεί, εκτός από τη σημερινή Ανατολική Θράκη και ένα τμήμα της σημερινής Δ. Θράκης (ελληνική), στο οποίο συμπεριλαμβανόταν φυσικά η «πολύφερνη νύφη», το λιμάνι του Δεδέαγατς, με πονηρούς στόχους.

3. Ο Σ. Καργάκος προσπαθεί να απλοποιήσει ή μάλλον να αποκρυπτογραφήσει την κατάσταση και να κατανοήσει τον χειρισμό του Βενιζέλου. Σαράντος Ι. Καργάκος "Αλεξανδρούπολη - Μία νέα πόλη με παλιά ιστορία", Αθήνα 2000, σελ. 269-278.

4. Δες «Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης», τ.27, σελ. 4-7

Σ' αυτούς τους μήνες που προαναφέραμε και ίσχυε η συνθήκη του Νεϊγύ ο διπλωματικός αγώνας του Ελ. Βενιζέλου, παράλληλα με τους ελιγμούς του Χαρ. Βαμβακά, συνεχίζεται μέχρι την προέλαση του ελληνικού στρατού και τη Συνθήκη των Σεβρών. Ο Έλληνας πολιτικός έχει να παλέψει με διεκδικήσεις και συμμαχίες, **νικητών με νικητές και νικητών με ήττημένους**.

Μήλον της έριδος το αναπτυσσόμενο λιμάνι του Δεδέαγατς.

Ποια όμως η τύχη των όσων είχαν συμφωνηθεί για τη Θράκη στη συνθήκη του Νεϊγύ, κατά την επεξεργασία τους στις επόμενες συνθήκες, δηλ. των Σεβρών και της Λωζάνης;

Στη συνθήκη των Σεβρών⁴ και στην ενότητα «περί Θράκης», μεταβιβάζονταν στην Ελλάδα τα δικαιώματα στα εδάφη της Θράκης, που η Βουλγαρία είχε παραχωρήσει στους Συμμάχους με τη συνθήκη του Νεϊγύ, **εξασφαλίζόταν για τη Βουλγαρία ελευθερία διαμετακομίσεως εμπορευμάτων από τα εδάφη και τα λιμάνια που προσαρτώντο στην Ελλάδα και κηρυσσόταν το λιμάνι του Δεδέαγατς λιμάνι «διεθνούς συμφέροντος».**

Γνωρίζουμε ότι η συνθήκη της Λωζάνης, η τελευταία από τις τέσσερις που προαναφέραμε, είναι αυτή που ισχύει μέχρι σήμερα και κλείνει το δράμα των 5 χρόνων (1918-1923) που παίχθηκε στο ευρωπαϊκό θέατρο με κεντρική ηρωίδα την ιδιαίτερη πατρίδα μας.

Το επίμαχο άρθρο 48 της συνθήκης του Νεϊγύ επικυρώθηκε και από τη συνθήκη της Λωζάνης:

Η Δυτική Θράκη οριστικά προσαρτάται στην Ελλάδα και για το λιμάνι του Δεδέαγατς-Αλεξανδρούπολης ισχύει ό,τι και στη συνθήκη των Σεβρών.

Η εφαρμογή της τελευταίας παραγγέλματος μετέωρη. Διάφοροι μελετητές προσέγγισαν το θέμα και δίνουν διάφορες απαντήσεις. Ο Γ.Α. Παναγιώτου⁵ π.χ. ασχολείται με το άρθρο 48 της συνθήκης του Νεϊγύ, και προσπαθεί με σοβαρότητα να σχολιάσει το γεγονός ότι η Βουλγαρία ουδέποτε αποδέχθηκε να εφαρμόσει τους ευνοϊκούς όρους γι' αυτήν, παρ' όλο που επικυρώθηκαν και από τη συνθήκη των Σεβρών και κυρίως από τη συνθήκη της Λωζάνης, άρθρο 5, που παρατίθεται.

”Αρθρον 5

Ἐν τῷ λιμένι Δεδέαγατς θέλει ἐκμισθωθῆναι τῇ Βουλγαρίᾳ εἰς τό διηνεκές, ἐάν δέν τεθῇ ὄριόν τι ὑπό τῆς Κουινωνίας τῶν Ἐθνῶν, χῶρός τις, ὅστις θέλει ὑπαχθῆναι ὑπό τό ἐν ἄρθροις 11-14 προβλεπόμενον καθεστώς καὶ χρησιμοποιηθῆναι διά τήν ἀπ' εὐθείας διαμετακόμισιν τῶν ἐκ Βουλγαρίας προερχομένων ἢ δὲ ἀντίτην προοριζομένων ἐμπορευμάτων.

Τά ὄρια τοῦ ἀναφερομένου ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ χώρου, ἡ ἔνωσίς του μετά τῶν ὑπαρχόντων σιδηροδρόμων, ἡ διαρρύθμισις αὐτοῦ, ὁ τρόπος τῆς ἐκμεταλλεύσεώς του, καί ἐν γένει πᾶσαι αἱ συνθῆκαι τῆς χρησιμοποιήσεώς του, συμπεριλαμβανομένου τοῦ μισθώματος, θά καθορισθῶσιν ὑπό ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐξ ἑνός πληρεξουσίου τῆς Βουλγαρίας, ἑνός πληρεξουσίου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἑνός πληρεξουσίου ὑποδειχθησομένου ὑπό τῆς Κουινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Οἱ ὄροι οὗτοι δύνανται νά ἀναθεωρῶνται ἀνά πᾶν δέκατον ἔτος κατά τούς αὐτούς τύπους.

Η σύντομη αυτή αναφορά στη συνθήκη του Νεϊγύ, που αποτέλεσε τον προθάλαμο της απαλλαγῆς από ξένη κυριαρχία αιώνων της ιδιαίτερης πατρίδας μας, με όλα τα ασαφή σημεία, στα οποία αναφερθήκαμε, έχει έναν σκοπό: Να συνειδητοποιήσουμε την ταυτότητά μας, να γνωρίσουμε τις τυχόν διαφορετικές συνθήκες και κινδύνους που ζήσαν οι πρόγονοί μας, δύοτρεις, τέσσερις γενιές πριν, να παίρνουμε θετική στάση απέναντι στα σύγχρονα προβλήματα που συγκλονίζουν το σημερινό κόσμο, πατώντας γερά σε θεμέλια δικά μας, σε θεμέλια που τα κτίζουμε εμείς με υλικά φτιαγμένα από βιώματα, αγωνίες, ελπίδες, όνειρα και προσωπικές θυσίες αυτών που μας γέννησαν.

Τίποτε δεν χαρίζεται και από κανέναν... «Πάντα ανοιχτά πάντα ἄγρυπνα τα μάτια της ψυχῆς μας»

Ένα σκίτσο από την απόβαση της Μεραρχίας Ξάνθης στο Δεδέαγατς στις 14 Μαΐου 1920. Όλα τα υλικά μεταφέρονται από τους στρατιώτες στα βαγόνια του τρένου για να προωθηθούν στα σημεία βάσεως, δίπλα στον ποταμό Έβρο για τη διάβαση στην Ανατολική Θράκη.

(Γεωργίου Α. Παναγιώτου “Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, σταυροδρόμι στο Θρακικό πέλαγος”, έκδοση ΟΛΑ Α.Ε.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ιστορία Ε.Ε., τόμος 15, σελ. 85 κ.ε., 93 κ.ε.
2. Θράκη, Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.
3. Γ.Α. Παναγιώτου “Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης”, έκδοση ΟΛΑ.
4. Π.Α. Γεωργατζή δ.θ. Θρακικός ογώνας 1912-1920. Ύστατοι απελευθερωτικοί αγώνες της Δ. Θράκης. Έκδοση: Στέγη γραμμάτων και καλών τεχνών Δήμου Ξάνθης, 1993.
7. Αρχηγείο Στρατού: Επιχειρήσεις εις Θράκην 1919-1923 κεφ. 20, σελ. 31 κ.ε.
8. Σαράντος Ι. Καργάκος “Αλεξανδρούπολη - Μία νέα πόλη με παλιά ιστορία”, Αθήνα 2000, σελ. 269-278.
9. Καλ. Παπαθανάση-Μουσιοπούλου “Η απελευθέρωση της Δυτικής Θράκης”, από το αρχείο του Χαρίσιου Βαμβακά.
10. Περιοδικό “Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης” τ.26, 27

5. “Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, σταυροδρόμι στο Θρακικό πέλαγος”, έκδοση ΟΛΑ, σελ. 139-155.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ

Η Τραϊανούπολις με τη θλιβερή ιστορία της

Κείμενα: ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΟΙΜΕΝΙΔΗΣ

Διασκευή: ΚΡΑΤΗΣ ΠΟΙΜΕΝΙΔΗΣ

Η Τραϊανούπολις, στην περιοχή της χώρας των Κικόνων, αποτελεί ένα από τα πιο σπουδαία και χτυπητά κατάλοιπα της μεσαιωνικής μας ιστορίας. Η πόλη που λέγεται σήμερα Θέρμα-Λουτρά είναι για την Αλεξανδρούπολη ό,τι η Νικόπολις για την Πρέβεζα και, αν θελήσει ένας σχολιαστής και φιλίστωρ να ενδιατρίψει στην ιστορία των πόλεων αυτών, θα βρει πολλές ομοιότητες στον ιστορικό τους βίο. Θα δει, όμως, και μία μεγάλη διαφορά, η οποία συνίσταται στο ότι η Νικόπολις ανιστορήθηκε και αξιοποιήθηκε με ανασκαφές και μελέτες γύρω από το παρελθόν και τα ερείπια της, ενώ έως τώρα η Τραϊανούπολις κατά μεγάλο μέρος λησμονήθηκε και τα απομεινάρια της όχι μόνο δεν εμίλησαν, αλλά κοντεύουν να εξαφανισθούν από την εγκατάλειψη και την αναλγησία μας. Σύμφωνα με πληροφορίες από τη ΙΘ' Εφορεία Αρχαιοτήτων Θράκης, σε νεότερες ανασκαφές, βρέθηκαν ερείπια από οχυρωματικά έργα.

Τη πόλη αυτή της Θράκης δεν διεδραμάτισε ιδιαίτερους αιώνες της ζωής της, όπως το Διδυμότειχο και η Αδριανούπολις. Δεν ανέδειξε και δεν εξέθρεψε επιφανείς άνδρες και ο βίος της, που υπολογίζεται σε δώδεκα αιώνες –από τον 1ο έως τον 13ο μ.Χ. αιώνα– δεν φαίνεται να ήταν συνεχής και αδιάλεπτος. Αν είχε τέτοια χαρακτηριστικά και δεν άλλαζε σκοπούς ύπαρξής της, θα είχε δώσει στους Βυζαντινούς και Φράγκους πολλά και ενδιαφέροντα στοιχεία, για να τα εκθέσουν και να τα γράψουν.

Ο αείμνηστος ιατροφιλόσοφος Αχιλ. Σαμοθράκης στο «Γεωγραφικόν και ιστορικόν της Θράκης λεξικόν» του, μας παραδίδει λίγες πληροφορίες για την περιοχή γύρω από την Αλεξανδρούπολη, ανάλογα και σύμφωνα πάντα με τη φιλομάθειά του και τη θαυμαστή του επιμέλεια και ικανότητα να χρηματοποιεί όλες τις βιβλιογραφικές πηγές για την αρχαιότητα της Θράκης. Αναφέρει, λοιπόν, ότι η Τραϊανούπολις βρίσκεται επάνω στην εθνική οδό Αλεξανδρούπολης – Συνόρων στο 12ο χιλιόμετρο και 14 μίλια από την παραλία, στη θέση των ιαματικών λουτρών Θέρμα. Κτίστηκε «υπό του αυτοκράτορος Τραϊανού», που βασίλευσε από το 98 έως το 117 μ.Χ., στην τοποθεσία που κατείχε ο αρχαίος Δορίσκος.

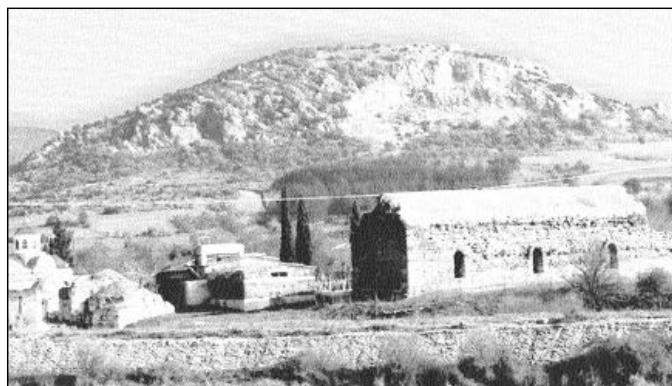
Η άποψη και η τοποθέτηση αυτή σήμερα αμφισβητείται και δεν ευσταθεί, καθ' όσον η θέση του Δορίσκου έμεινε ανέπαφη με το λιμάνι της και το ύψωμά της στο οποίο ο Ξέρξης έστησε τον θρόνο του για να μετρήσει τον στόλο του και τον στρατό του, όπως τον έστησε στην Τροία και στο Αιγάλεω. «Ο Δορίσκος ήδη είχε τοποθετηθεί εκεί που στέκουν τα κάστρα του και τα σκόρπια κεραμίδια και οι τάφοι και οι πελεκτές πέτρες των λιμανιών του», όπως αναφέρει ο καθηγητής του Α.Π.Θ. Γ. Μπακαλάκης. Αντίθετα, κοντά στην Τραϊανούπολη δεν φαίνεται να υπήρχε

τότε λιμάνι, διότι αυτό είχε προσχωθεί από τα υλικά του χειμάρρου που τρέχει σύρριζα από το δυτικό τείχος της πόλης, νωρίτερα από ό,τι το λιμάνι του Δορίσκου. Ο δε εδαφικός χώρος γύρω από την Τραϊανούπολη δεν είναι αναπεπταμένος, όπως του Δορίσκου, για να επιτρέψει τέτοιες καταμετρήσεις και το άπλωμα της τεράστιας στρατιάς του Ξέρξη.

Κατόπιν τούτων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι την πόλη την έκτισε ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Τραϊανός κοντά ή και επάνω στα ερείπια αρχαίου θρακικού πολίσματος, όχι όμως του Δορίσκου. Ο ιδρυτής της υπήρξε σπουδαίος φιλέλληνας και φημιζόταν για τα ανοικοδομικά του έργα, στα οποία χρησιμοποιήσε και επεστράτευσε Έλληνες μηχανικούς, όπως τον Απολλόδωρο από τη Δαμασκό. Στα χρόνια του αξιοποιήθηκε περισσότερο η Εγνατία οδός, διότι για πρώτη φορά κατασκευάσθηκε επί των ημερών του γέφυρα στη Δύμη-Υψαλα σπάνιο στον ποταμό Έβρο. «Εξεύχθη τότε ο Έβρος», τονίζει στο βιβλίο του ο Αχιλλέας Σαμοθράκης.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Τραϊανός οικοδόμησε την πόλη του, όπως τη Βερόνη και άλλες πόλεις. Δεν προέβη σε ανακαίνισεις του Δορίσκου ή της Ουσκούδάμας, για να ανεγείρει την Τραϊανούπολη. Φαίνεται καθαρά ότι είναι δική του πόλις και την οικοδόμησε πρώτα για να περικλείσει μέσα της τα ιαματικά λουτρά –τα Θέρμα, όπως λέγονται σήμερα– και μετά για την ασφάλεια της Εγνατίας, η οποία περνά από μέσα της ή κάτω από το νότιο τείχος της.

Με την πάροδο των χρόνων οι Βυζαντινοί Έλληνες αυτοκράτορες μεγάλωσαν την Τραϊανούπολη και πρόσθεσαν εντυπωσιακά κτίσματα και ομπαντικούς ναούς. Οι πηγές

Γενική άποψη του αρχαιολογικού χώρου της Τραϊανούπολης

αναφέρουν ότι τη μεγάλη ακμή της την γνώρισε τον βοαιώνα, δηλαδή στα χρόνια του Μεγάλου Ιουστινιανού και μετέπειτα, όταν το Βυζάντιο παρέμενε πανίσχυρο και δεν είχαν εμφανισθεί ακόμη οι Βούλγαροι, Αραβες, Φράγκοι και Τούρκοι. Τότε, κατά το 500 έως 800 μ.Χ. η Τραϊανούπολις χρημάτισε σπουδαίο κέντρο της Θράκης, μετά την Αδριανούπολη και το Διδυμότειχο με έδρα τη Μητρόπολη Ροδόπης και 3-5 επισκοπές (τη μία στη Μάκρη).

Η αξιοσημείωτη ανάπτυξή της οφείλεται στο ότι ήταν ο σημαντικότερος συγκοινωνιακός κόμβος επί της Εγνατίας. Άλλα πλεονεκτήματα δεν συγκέντρωνε, εφόσον δεν διέθετε ενδοχώρα με καλή παραγωγή και πολυπληθείς οικισμούς, επειδή οι περιοχές προς τη βορειανατολική πλευρά της (σημερινές Νίψα και Πισάνη) ήταν ορεινές και τα παλαιά χρόνια ακατοίκητες. Και λιμάνι αν υπήρχε, θα ήταν νεκρό, αφού η Μαρώνεια, η Αίνος και η απέναντι νήσος Σαμοθράκη εξυπηρετούσαν και βοηθούσαν καλύτερα στη διακίνηση των καραβιών στο Θρακικό πέλαγος. Πολιτεία χωρίς ενδοχώρα, παραγωγή και ακμαίο εμπόριο είναι ξεκαθαρισμένο ότι δεν μπορεί να αναπτυχθεί, να ευημερήσει και να πλουτίσει.

Ωστόσο, είναι γεγονός ότι η Τραϊανούπολις, όταν δεν την κτυπούσαν και δεν τη βασάνιζαν οι επιδρομές και οι λεηλασίες, βρισκόταν σε άνθηση και αυτό καταδεικνύεται από τα αξιοπρόσεκτα ερείπια των κτισμάτων της, πολύ όμως πιο έκδηλα και έντονα από τους τάφους που χρόνια τώρα κατασκάπτουν και λεηλατούν οι τυμβωρύχοι ή οι χωρικοί, για να καθαρίσουν και να απαλλάξουν τα χωράφια τους από τις πέτρες και τα διάφορα ζιζάνια. Οι τάφοι είναι ρωμαϊκοί, παλαιοχριστιανικοί και βυζαντινοί, αλλά φτωχοί και ασήμαντοι στην εμφάνιση, χωρίς επιγραφές και διάφορα στολίδια.

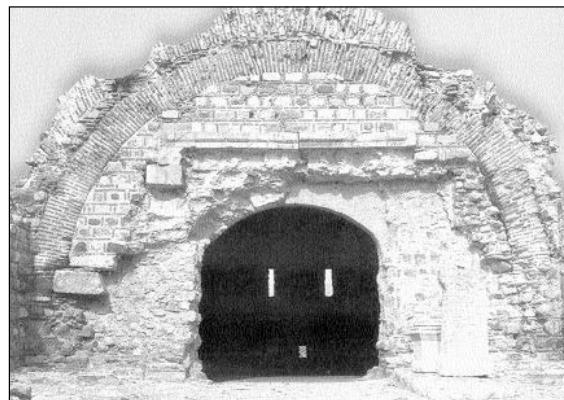
Η Τραϊανούπολις, λοιπόν, γνώρισε αξιόλογη και σπουδαία ακμαίοτητα κατά το μεγαλύτερο μέρος της βυζαντινής κυριαρχίας. Άλλα από τα μέσα του 12ου αιώνα άρχιζε να παρακαμάζει και να εξασθενίζει. Ήταν η εποχή των εχθρικών εισορημάτων και των εισοβολών των βαρβάρων από όλα τα σημεία της οικουμένης με κατεύθυνση την Κωνσταντινούπολη. Ήταν η μαύρη εποχή των συχνών παλατιανών προστριβών, των συγγενικών αιματοκυλισμάτων, των εμφυλίων επαναστάσεων και των σατανικών δολοπλοκιών. Ήταν η εποχή των καταστροφικών σταυροφοριών και της Φραγκοκρατίας του Βονιφάτιου Μομφερατικού στη Θράκη, που τη διασχίζει με τους σιδηρόφρακτους υπότες πολλές φορές. Αυτός έφερε στη θρακική επικράτεια σκληρούς πολεμιστές και πολλούς συμμάχους του ηγεμόνες, όπως Λοιμβαρδούς, Γερμανούς, Γάλλους, Βουργουνδίους και Καμπανίτες. Όλη αυτή η πανσπερμία των Δυτικών σκληροτράχηλων μαχητών περνά και ξαναπερνά από την πόλη αυτή της Θράκης, καταστρέφει, δηρώνει και λεηλατεί. Δεν αντιμετωπίζει και δεν συναντά ούτε γενναία αντίσταση, ούτε ηρωική άμυνα, αφού η Τραϊανούπολις δεν αποτελούσε πανίσχυρο φρού-

ριο με ατρόμητους υπερασπιστές και δεν ήταν δυσάλωτη και απόρθητη ακρόπολη. Επίσης, δεν διέθετε πολυάριθμο εγχώριο πληθυσμό για να επανδρώνει και ενισχύει τη φρουρά, εφόσον το εμπόριο και η παραγωγή κυμαίνονταν σε χαμηλά επίπεδα και η παλιά αφθονία προϊόντων και η οικονομική ευμάρεια είχαν πια χαθεί. Ήταν αδύνατο και ασύμφορο για την αυτοκρατορία, σε μια τέτοια πόλη δευτερούντης σημασίας από απόψεως οικονομικής κατάστασης, να στέλνει και να διατηρεί ισχυρές δυνάμεις, αφού ήταν υποχρεωμένη να ενισχύει τη Βήρα και το Διδυμότειχο.

Εάν η Τραϊανούπολις ήταν σπουδαίο οχυρό, θα είχαμε από τους χρονογράφους περιγραφές μαχών, πολιορκιών και υποδούλωσεων. Αντίθετα, σώζονται μόνον ξηρές πληροφορίες για τη σταδιακή καταστροφή της, διότι ήταν πόλη με ολιγάριθμους υπερασπιστές και έπεσε σύντομα

στα χέρια των κατακτητών. Αυτό έγινε μετά το 1200 μ.Χ., όταν οι Φράγκοι είχαν κατακτήσει την Πόλη και αλώνιζαν τη χώρα. Έκαναν εκστρατείες και επιθέσεις πότε κατά της Ελλάδας και πότε κατά της Μικράς Ασίας με σκοπό να υποδουλώσουν το οχυρό ή να εξουδετερώσουν τις αντιστάσεις των Βυζαντινών ή για να καταστείλουν στάσεις δικών τους βαρώνων που συμμαχούσαν με τοπικούς Βυζαντινούς άρχοντες, με Ούγγρους, με Σέρβους, ακόμα και με Βούλγαρους.

Οι Βυζαντινοί τότε, για να απαλλαγούν από τα δεινά και τις επιθέσεις των Δυτικών, την τυραννία, τις λεηλασίες, τους σκοτώμοις και την απειλή του καθολικισμού, αναγκάσθηκαν να ζητήσουν τη συμμαχία του Τσάρου των Βουλγάρων Ιωαννίτη ή Καλοϊωάννη ή Σκυλογιάννη, τον Ρωμαιοκτόνο. Το ζήτησαν, μάλιστα, οι άρχοντες της Αδριανούπολης που δεινοπαθούσαν τρομερά από τις διαρραγές και τις ερημώσεις των Σταυροφόρων. Ο Ιωαννίτος εισέβαλε στη Θράκη και έως το 1207 τη διέσχισε πολλές φορές, πολεμώντας μαζί με τα βυζαντινά στρατεύματα των Φράγκους, προκαλώντας συγχρόνως συμφορές και ανεπανόρθωτο όλεθρο σε πολλές πόλεις. Τότε γνώρισαν τη βουλγαρική ομότητα, απανθρωπά, βαρβαρότητα και τραχύτητα η Τραϊανούπολις, το Διδυμότειχο, η Μάκρη και η Βήρα, οι οποίες δεν ωφελήθηκαν καθόλου από την υποτιθέμενη βουλγαρική βοήθεια και προστασία. Αντίθετα, η βία και η αγριότητα των Δυτικών υπόπτων συνεχίσθηκε με πιο επώδυνο ρυθμό και έτοι η Τραϊανούπολης που άλλαζε κατακτητές από τη μία ημέρα στην άλλη, και μη διαθέτοντας ρωμαλέα και ανθεντική φρουρά, ερημώθηκε, ισοπεδώθηκε και καταστράφηκε οριστικά το 1371 μ.Χ. Αυτήν τη χρονολογία οριστικοποιεί και αποδέχεται ο Αχιλ. Σαμοθράκης που προσθέτει ότι εκείνη τη χρονιά εξαφανίσθηκε και καταργήθηκε και ο τίτλος του Μητρόπολιτου Τραϊανουπόλεως, οδηγώντας την ένδοξη πολιτεία στην πλήρη αφάνεια και ανυπαρξία. Μόνον η εκμετάλλευση των πολύτιμων λουτρών της από τους Τούρκους και τα χαλάσματά της έμειναν να θυμίζουν την άλλοτε σημαίνουσα, κραταιά και περίτρανη παρουσία της.

Η είσοδος της περίφημης Χάνας, κτίσματος του ημίσεος του 14ου αιώνα.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Ο Μύλος Μασούρα και ο «Μπάρμπα-Γιώργης» Μασούρας

Μια αναδρομή στην ιστορία της οικονομικής ανάπτυξης της Αλεξανδρούπολης σε δύσκολους καιρούς

Γράψει ο Νίκος Γ. Μασούρας

Πολλά χρόνια τώρα παρακολουθώ (κατά το δυνατόν) πολυγραφόταους συγγραφείς βιβλίων, συντάκτες φωτογραφικών και λοιπών album, αρθρογράφους σε περιοδικά και εφημερίδες, και με εύλογη απορία διαπίστωσα ότι ουδαμού γίνεται μνεία στις ιστορικές αναδρομές από «γενέσεως» Αλεξανδρούπολης μέχρι σήμερα της ιστορίας του Μύλου Μασούρα και του ιδρυτού αυτού «Μπάρμπα-Γιώργης» Μασούρα.

Βέβαια, είναι «δικαιολογημένοι» όσοι «ψάχνοντας το δέντρο» έφταναν στο πιο μικρό καφενεδάκι, στην πιο απόμερη γωνιά της πόλης, αλλά «έχαναν το δάσος» και δεν έβλεπαν ένα τεράστιο οικοδόμημα πάνω στην κεντρική λεωφόρο φτιαγμένο από το 1930-35).

Τους τελευταίους δισταγμούς μου ξεπέρασα και αποφάσισα να κάνω μια αποτύπωση της ιστορίας του πατέρα μου, του «Μπάρμπα-Γιώργη», όπως τον φώναζαν, και του Μύλου Μασούρα, όταν είδα στο 28ο τεύχος του «Φάρου της Αλεξανδρούπολης» την υπογραφή του, ως προέδρου της Σχολικής Εφορίας του Γυμνασίου Αλεξανδρούπολης, στο τελευταίο πρακτικό 8/4.3.1941 και το πρώτο 1/30.7.1945 μετά την απελευθέρωση από τους Βούλγαρους.

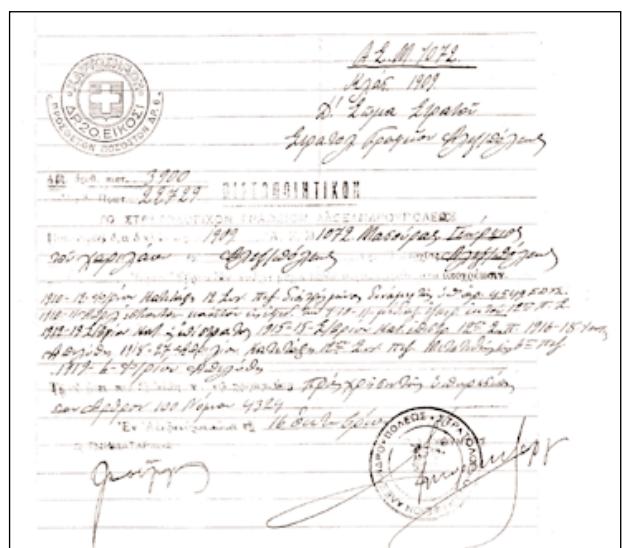
Είναι ίσως ο υποκειμενικός φακός με τον οποίο κάποιος θέλει και επιθυμεί να γράψει ή να αγνοήσει γεγονότα και καταστάσεις. Πολλές φορές για τον ίδιο άνθρωπο ή το ίδιο γεγονός εκφράζονται εκ διαμέτρου αντίθετες γνώμες. Τον ίδιο πολιτικό άνδρα άλλοι τον ονομάζουν εθνικό ευεργέτη και άλλοι εθνικό ολετήρα.

Ας μπω όμως επιτέλους στο θέμα.

Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» (1888-1967) λοιπόν γεννήθηκε στα Λεχαινά της Ηλείας και ήταν συγχωριανός και σύγχρονος του συγγραφέα και γιατρού Ανδρέα Καρκαβίτσα (1866-1923). Γιος του κτηματία και παραγωγού σταφίδας, του Χαρίλαου Μασούρα, έφτασε φοιτητής για ένα μόνο χρόνο στην Ιόνιο Ακαδημία Κερκύρας, όπου διέκοψε λόγω οικονομικών δυσχερειών της οικογενείας. Εδώ θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφέρω ότι στην Ιόνιο Ακαδημία συνδέθηκε με φίλια με τον μετέπειτα υπουργό Στρατιωτικών Νικόλαο Θεοτόκη, ο οποίος του πρότεινε να ακολουθήσει την πολιτική σταδιοδρομία, λόγω της ευφύΐας του. Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» δεν τον άκουσε, γύρισε στο χωριό του και πήγε «μπακαλόγατος» στο μεγαλοκατάστημα (σούπερ μάρκετ θα λέγαμε σήμερα) του Μπάρμπα-Νιόνιου Ανδρουσόπουλου, στην Αμαλιάδα.

Υπηρέτησε στον ελληνικό στρατό εννέα (9) χρόνια (1910-1919), με ενδιάμεσες αποστρατεύσεις, ως έφεδρος στο ορεινό πυροβολικό. Ευτύχησε να μην μαχόμενος κατά την απελευθέρωση των Ιωαννίνων («Ρα γιανίνα», δηλαδή έπεσαν τα Γιάννενα φώναζαν οι Τουρκαλβανοί), καθώς και κατά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης με τον διάδοχο Κωνσταντίνο.

Μετά το στρατό, τον βρίσκουμε φτασμένο έμπορο αποικιακών στην Πάτρα. Η μοίρα όμως θέλησε να αλλάξει η πορεία ζωής του «Μπάρμπα-Γιώργη». Σε κάποιο επαγγελματικό του ταξίδι στην Αθήνα θέλησε να ξανασυναντήσει τον παλιό του φίλο από την Ιόνιο Ακαδημία, Νίκο Θεοτόκη, υπουργό Στρατιωτικών τώρα. Πήγε στο υπουργείο και ζήτησε από την ιδιαιτέρα του υπουργού να τον συναντήσει. Όπως ήταν φυσικό η ιδιαιτέρα του αρνήθηκε, αφού δεν είχε κλείσει ραντεβού. «Πες στον κύριο υπουργό ότι ο παλιός του γιλός θέλει να του πει απλώς μια καλημέρα και τίποτε άλλο». Στο άκουσμα του ονόματος, ο Θεοτόκης βγήκε στην πόρτα, αγκάλιασε τον παλιό του φίλο που έβλεπε μετά από τόσα χρόνια και τον κάλεσε να καθίσει. Εκείνη την ώρα μπήκε κάποιος υπάλληλος και έφερε στον υπουργό να υπογράψει τα έγγραφα αγοράς μιας μεγάλης παρτίδας τυριών για το στρατό του Έβρου. Ο υπουργός την υπέγραψε και αφού έφυγε ο υπάλληλος, ο «Μπάρμπα-Γιώργης» ξέσπασε σε γέλια. «Τι γελάς, ωρέ;

Πιστοποιητικό Στρατολογίας του Γ. Μασούρα αρ. 3900

αγορά θα αγοράσω μια οκά τυρί πολύ ψθηνότερα», του απάντησε ο «Μπάρμπα-Γιώργης».

Αυτή ήταν η αφορμή ώστε να ανέβει ο «Μπάρμπα-Γιώργης» για πρώτη φορά στην Αλεξανδρούπολη, το 1921, να ασχοληθεί με την τυροκομία και να προμηθεύει το στρατό με φθηνότερο τυρί.

Εκεί γνώρισε την **Ελένη**, κόρη του Γιάννη Κοϊδη, δασκάλου και της Μακεδονομάχου-Καπετάνισσας Θωμαής Ναούμ, η οποία είχε σπουδάσει στην Κωνσταντινούπολη και ήξερε άπταιστα τούρκικα και βουλγαρικά. Είχαν έρθει από την Καστοριά διορισμένοι από το ελληνικό κράτος, για να διδάξουν τα ελληνικά γράμματα στη Μακεδονία και στη Θράκη. Ο Γ. Μασούρας παντρεύτηκε την Ελένη Κοϊδου και έκαναν τέσσερις γιους που αξιώθηκε να τους δει επιστήμονες.

Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» ευρισκόμενος στην Αλεξανδρούπολη αγάπτρε τον τόπο, ενώ ήταν ήδη μικρός μέτοχος της αλευροβιομηχανίας Μεσσηνίας «Ευαγγελίστρια» που ανήκε στον κουμπάρο Νικόλαο Στασινόπουλο. Με την οξυδέρκεια που τον χαρακτήριζε, διέκρινε τις εξαιρετικές δυνατότητες της περιοχής. Έτοι αποφάσισε να εγκατασταθεί στην Αλεξανδρούπολη οριστικά και αντί να φορτώνει τα στάρια από τον Έβρο (τον επονομαζόμενο τότε Καναδά) για τον μύλο στην Καλαμάτα και να τα ξαναφέρνει ως άλευρα και πίτυρα, σκέφθηκε ότι θα ήταν πιο συμφέρον να χτίσει επί τόπου έναν κυλινδρόμυλο.

Το χτίσιμο άρχισε το **1930** και τελείωσε το **1933**. Εγκατέστησαν ταυτόχρονα «πέτρες» και «κυλινδρομηχανές». Ο «πετρόμυλος» ήταν δύο στρογγυλές πέτρες δια-

μέτρου ενάμισι μέτρου περίπου. Η κάτω πέτρα ήταν σταθερή και η επάνω περιστρεφόμενη. Ο μυλωνάς έριχνε το στάρι από πάνω και το αλεύρι έβγαινε από κάτω, ανάμεικτο με το πίτυρο αλλά και με ζένες ύλες (ήρα, κριθάρι κ.λπ., όταν δεν είχε προηγηθεί πέρασμα από το καθαριστήριο). Αυτό ήταν το λεγόμενο «ντούζικο» αλεύρι.

Ο «κυλινδρόμυλος» αποτελείτο από σειρά καθαριστικού συγκροτήματος, πλυντήριου σίτου, κυλινδρομηχανών, μηχανών κοσκινίσματος (πλανσίχτερ κ.λπ.). Από τον κυλινδρόμυλο ήταν προφανές ότι δεν μπορούσαν να αλεστούν ξεχωριστές παρτίδες κατά παραγωγό, γι' αυτό πολλοί γεωργοί που δεν ήθελαν να ανακατευτεί το δικό τους «καλό» σιτάρι με άλλων «αχαμόν» προτιμούσαν να πάρουν το «ντούζικο», αλεύρι από τον πετρόμυλο. Οι «προοδευτικοί» όμως παραγωγοί ήθελαν το «αλεύρι πολυτελείας», δηλαδή αυτό από το οποίο είχε αφαιρεθεί το πίτυρο.

Ήταν όμως και τότε μερικοί παραγωγοί που επέμεναν και ήθελαν και την «πίτα σωστή και το σκυλί χορτάτο», ήθελαν δηλαδή το αλεύρι πολυτελείας μεν, αλλά αλεσμένο από το δικό τους «καλό» σιτάρι, πράγμα τεχνικώς αδύνατο.

Αυτό μου έφερε στο νου ένα χαρτωμένο επεισόδιο. **Κάποια φορά ένας παραγωγός και καθός φίλος των «Μπάρμπα-Γιώργη»** ήρθε φουριόζος στο μύλο με ένα καρβέλη ψωμί παραμάσχαλα, παραπονούμενος ότι το ψωμί δεν φουσκωσε επειδή το αλεύρι δεν ήταν καλό. Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» κατάλαβε ότι η αιτία ήταν ότι το ψωμί είχε φουρνιστεί είτε σε αγίνωτο είτε σε μισοζεσταμένο φούρνο και γι' αυτό δεν είχε φουσκώσει. Για να μη χαλάσει όμως το χαΐρι του φύλου του,

Μέρος των κτηρίων του Μύλου Μασούρα, όπως διασώζεται σήμερα

τον είπε να τον επιστρέψει το αλεύρι για να το αγόρασε. Ήτοι κι έγνε. Επιστράφηκαν τα σακιά, τα οποία σημειωτέον ήτε δεν τα έραβαν αγόρα τα έδεναν με σπάγκους διαφορετικών χρωμάτων. Μόλις έφυγε ο φύλος του, δέει ο «Μπάρμπα-Γιώργης» στον αρχηγούλωνά, τον συγχωρεμένο Μαστρο-Νίκο: «Άλλαζε τους σπάγκους με άρθρο χρώμα στα σακιά, τίποτα άλλο». Την επόμενη μέρα έρχεται ξανά ο φύλος των «Μπάρμπα-Γιώργη», ο Μιχάήλς για να πάρει τα καινούργια σακιά αλεύρι. Τον δέει ο «Μπάρμπα-Γιώργης»: «Μιχάήλη, αντό το αλεύρι το πρόσεξα όσο ποιήσει μπορούσα. Πες στη γυναίκα σου να αφήσει να γίνει καλή το πρόβλημα και να πυρώσει το φούρνο. Από αυτό το ψωμί θα μου φέρει και εμένα να το δω». Σε δύο μέρες έρχεται ο Μιχάήλης περιχαρής και φέρνει στον πατέρα μου ένα καρβέλη φυσκωμένο... δύο μπόγια και τον δέει: «Μπάρμπα-Γιώργη, αντό πάντα αλεύρι». Τότε ο «Μπάρμπα-Γιώργης» φωνάζει τους αρχηγούλωνά και του δέει: «Πες στο Μιχάήλη τι έκανες...». Σαστιφένος και αμήχανος αντός, δεν ήθερε τι να κάνει. «Πες του», επιμένει ο «Μπάρμπα-Γιώργης». «Άλλαζα τους σπάγκους, όπως μου είπες, «Μπάρμπα-Γιώργη». Ο φύλος ο Μιχάήλης μένει ακόμα με το στόμα ανοιχτό! Και για να τον παρηγορήσει ο πατέρας μου του δέει: «Το μνησικό πάντα το καλό γίνωμα στο ζημάρι και ο καλόζεσταμένος φούρνος».

Ετοι μεταξύ των κατρός από το 1930 μέχρι το 1940. Σε όλο αυτό το διάστημα ο «Μπάρμπα-Γιώργης» είχε αναπτύξει εκτός από την επαγγελματική δραστηριότητα και σιωπηλό φιλανθρωπικό έργο. Άνθρωπος χαμηλών τόνων απέφευγε την ανάμειξη στα δημοτικά δρώμενα, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως προανέφερα, στη Σχολική Εφορία του Γυμνασίου. Εστέλνει δωρεάν σακιά αλεύρι για το συστίτιο, επίσης πολλές φορές στους επαγγελματίες που βρίσκονταν σε δύσκολη οικονομική κατάσταση τους πλήρων τα γραμμάτια σαν τριτεγγυητής.

Όταν τα τύμπανα του πολέμου άρχισαν να ηχούν, ο ελληνικός στρατός έκανε επίταξη του κυριαρχούμενου Μασούρα ώστε να αλέθει νυχθμερόν για τις Τένοπλες Δυνάμεις. Ο στρατός τού έδινε το στάρι, το πετρέλαιο

για την κίνηση του μύλου και τα μεροκάματα των μυλεργατών. Τότε βέβαια δεν υπήρχε ΔΕΗ, αλλά ο μύλος εκινείτο με πετρέλαιομηχανή, «κεντρική τρανσμισιόν» που κινούσε με μάντες (λουριά) τις κυλινδρομηχανές, ανεβατόρια, μεταφορικές ταυνίες κ.λπ.

Τα αλεστικά δικαιώματα, όμως, ο στρατός τα «έγραφε στον πάγο». Τον Απρίλιο του 1941, όταν άρχισε ο πόλεμος με τους Γερμανούς, ο στρατός διέκοψε την επίταξη. Το μέτωπο έπεσε. Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» για να μη συνεργαστεί με τους Βούλγαρους εγκατέλειψε την περιουσία του, δύο μεγάλες αποθήκες γεμάτες στάρια και «χαρμανιέρες» (αποθήκες αλεύρων) γεμάτες αλεύρι και έφυγε πρόσφυγας με την οικογένειά του στη Χαλκίδα.

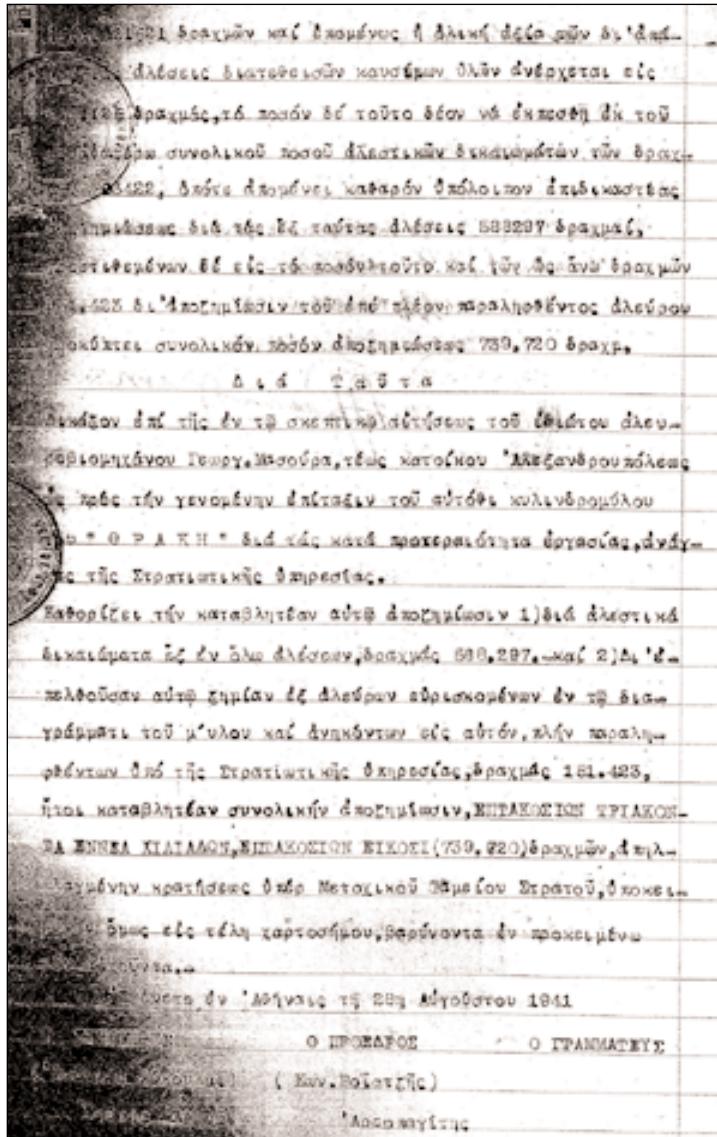
Αυτή ήταν η πρώτη μεγάλη οικονομική καταστροφή για τον «Μπάρμπα-Γιώργη». Θυμάμαι που μας έλεγε πικραμένος ότι ο Μητροπολίτης στη Χαλκίδα, όπου καταφύγαμε στην κατοχή, δεν του έδινε προσφυγικά δελτία «γιατί αυτός ήταν πλούσιος», άσχετα ότι εμείς στερούμεθα τότε και τον επιούσιο. Μια μέρα ο χωροφύλακας χτύπησε την πόρτα στο σπίτι που μέναμε στη Χαλκίδα (Μπαλατάϊον 48) και ζήτησε τον «κύριο Μασούρα» να πάει στο Δημόσιο Ταμείο να εισπράξει τα «αλεστικά δικαιώματα» για το στάρι που είχε αλέσει για το στρατό κατά τη διάρκεια της επίταξης (1940-41). Βάσει των σχετικών τιμολογίων, τα «αλεστικά δικαιώματα» ανήρχοντο στο τεράστιο ποσό των 739.720 δρχ. Ο «κύριος Μασούρας» φυσικά αρνήθηκε στο «φιλόστορο» κράτος να τον εξόφλησε με τα «πληθωριστικά λεφτά Τσολάκογλου», με τα οποία θα αγόραζε 2-3 τενεκέδες λάδι.

Αυτή ήταν η δεύτερη μεγάλη οικονομική ζημιά του «Μπάρμπα-Γιώργη» εξαιτίας του πολέμου.

Η κατοχή πέρασε, γύρισε στην Αλεξανδρούπολη, όπου φυσικά θρήκε τις αποθήκες άδειες. Αρχισε πάλι να δουλεύει με αλεστικά χωρικά κ.λπ., όπως το παράδειγμα με τον κυρ-Μιχάλη που έγραφα πιο πάνω. Οι «καλοί» μας σύμμαχοι Αγγλοί αντί να επιβραβεύσουν και να ανταμείψουν τη δύσμοιρη Ελλάδα για τις θυσίες το

Γραμμάτιο του 1931 με τριτεγγυητή του Γ. Μασούρα

Η υπ' αριθμ. 44/28.8.41 απόφαση των Δικαιοτηρίων σχετική με την αποζήμιωση για τα αλεστικά δικαιώματα του Γ. Μασούρα

1940-41, «ξέχασαν» τα φουσκωτά λόγια του Τσόρτσιλ (οι ήρωες πολέμοιν σαν τους Έλληνες... κ.λπ.) και μας έριξαν στον αδελφικό αλληλοσπαραγμό, τρισχειρότερο σε καταστροφές και αίμα από το 1940-41.

Ο αποκαλούμενος «Δημοκρατικός Στρατός» του ΕΛΑΣ ήθελε να μας εντάξει στον «ανατολικό παράδεισο», ενώ ο γέρο-Παπανδρέου και ο Σοφοκλής Βενιζέλος είχαν αντίθετη γνώμη. Τη νύχτα της 31ης Ιουλίου 1947 ο «Δημοκρατικός Στρατός» μπήκε στην Αλεξανδρούπολη και κρίνοντας (πιθανώς) ότι οι Αλεξανδρουπολίτες δεν χρειάζονται να φάνε ψωμί, αφού έχουν το «παντεσπάνι της Αντουανέτας», έκαψε επιλεκτικά μόνο τον τρίτο όροφο του Μύλου Μασούρα, του οποίου τα πατώματα ήταν φτιαγμένα από σουνδική ξυλεία, και με τα εύφλεκτα υλικά που υπήρχαν μέσα (πετρέλαιο, άλευρα, στάρια) έγινε αυτό πυροτέχνημα.

Αυτή ήταν η τρίτη μεγάλη οικονομική και ολοκληρωτική καταστροφή του «Μπάριμπα-Γιώργη» όχι εξαι-

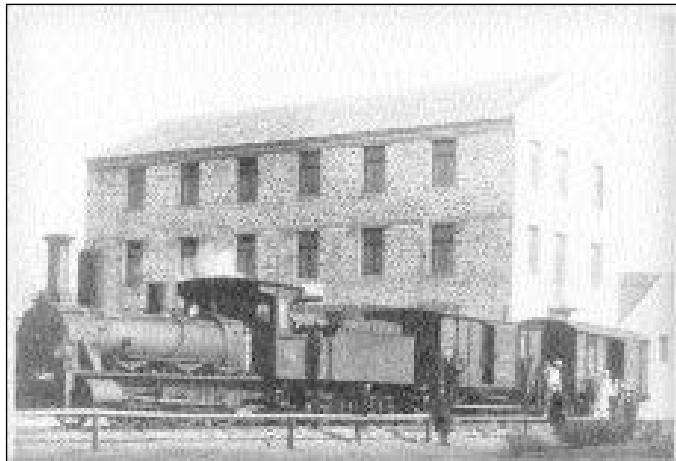
τίας του αλλά εξαιτίας του «εμφυλίου».

Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» το άλλο πρώι πήγε στο μύλο και είδε τους Καραγατσιανούς, τους πρόσφυγες από την Αδριανούπολη - Κάραγατς, να κλαίνε και να λένε: «Δεν έκαψαν το μύλο του Μασούρα, το δικό μας μύλο έκαψαν». Αυτό, όπως μου εξομολογήθηκαν αργότερα ο πατέρας μου, του έδωσε κουράγιο, φώναξε τον αρχιμάστορα, τον Νίκο Έργκεν (Νίκο Μυλωνά). «Μαστρο-Νίκο», του είπε, «φώναξε τον Αθηναίο (Θόδωρο) να χτίσει τις πόρτες και τα παράθυρα». «Μπάρμπα-Γιώργη δεν έμεινε τίποτα, τι να χτίσεις», του είπε ο μαστρο-Νίκος. «Δεν πειράζει, θα τα ξαναγιτάξουμε μαστρο-Νίκο», του απάντησε! Βέβαια, ούτε κουβέντα για αποζημίωση από το «φιλόστορογε κράτος». Με τη βοήθεια της Παναγίας, την πίστη στον εαυτό του και την αγάπη των Αλεξανδρούπολιτών, ο «Μπάρμπα-Γιώργης» πήρε δάνειο από την τράπεζα (με ρίγτρα δολαρίου) και με τους πρωικούς μυλεργάτες Γιώργο Καμπακίδη, Λουκά Μάμο, Νίκο Τζιρτζίδη, Θανάση Γκέκο, Θανάση Τσερεβέγκο, Τηλέμαχο Αθανασιάδη κ.ά. και επικεφαλής των μαστρο-Νίκο Έργκεν-Μυλωνά ξανάφτιαξαν τα στραπατοφαρισμένα σιδερικά. Τα χτισίματα τα έκανε ο αείμνηστος Χαράλαμπος Καλπάκας.

Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» όταν ξανάρχισε ο μύλος να δουλεύει, έγραψε ο ίδιος στην πρώτη σελίδα των λογιστικών βιβλίων: *Ἐκ της τέφρας μου αναγενόμας*. Ο μεγάλος Θεός, η πίστη του «Μπάρμπα-Γιώργη» στον εαυτό του, η συμπαράσταση της οικογένειάς του τον αξιώσαν να ξεπεράσει κι αυτή την μπόρα. Οι δύο μεγάλοι γιοι του, ο Τάκης και ο Γιάννης, σπούδαζαν στο Πολυτεχνείο και ταυτόχρονα δούλευαν πολύτοντας αλεύρια που τους έστελνε ο πατέρας μας στους φούρνους της Αθήνας, του Πειραιά κ.λπ. Ας με συγχωρήσουν οι αναγνώστες, αλλά εδώ θα ίθελα να παρακαλέσω τους γονείς, αλλά κυρίως τη σπουδάζουσα νεολαία, μήπως αναλογιζόμενοι ότι οι παλαιοί λέγαμε «τα καλά κόποις κτώνται», θα έπρεπε να προβληματιστούν λιγό.

Όταν τελείωσε τις σπουδές του στο Πολυτεχνείο της Γιάννης ήρθε στην Αλεξανδρούπολη και ρίχτηκε στη δουλειά. Οκτώ χρόνια (1949-1957) δούλευε στο μύλο και ταυτόχρονα, προβλέποντας τις εξαγωγικές δυνατότητες των βαμβακιών, αγωνίστηκε και έπεισε τους παραγωγούς του Έβρου, πως θα ήταν καλύτερα και για αυτούς, να ασχοληθούν για πρώτη φορά με την καλλιέργεια του βαμβακιού. Έχτισε δίπλα στο μύλο το πρώτο εκκοκκιστήριο βάμβακος στον Έβρο. Ο μύλος και το εκκοκκιστήριο έδωσαν δουλειά σε εκατοντάδες μυλεργάτες και εργατοτεχνίτες βάμβακος, σε αγρότες, παραγωγούς βάμβακος και σίτου, σε εμπόρους, μεσίτες, ιδιοκτήτες και οδηγούς φορτηγών αυτοκινήτων κ.λπ.

Ακόμα και τώρα ο ιδιοκτήτης φορτηγού Περικλής, ουδοντάρις πλέον, δταν με βλέπει μου λέει: «Έχαγα γωρί από τον Μιάρουπα-Γιώργο». «Τις λες, Περικλή», του απα-

Ο Μύλος του Μασούρα, κτισμένος μεταξύ 1930-35 σε φωτογραφία της εποχής

ντώ, «δούλεψες με το φορτηγό σου και πληρωνόσουν». «Όχι, Niko, χωρίς τα στάρια, τα βαμβάκια, τα αλεύρια του «Μπάρμπα-Γιώργη» το φορτηγό θα καθόταν».

Τότε δεν υπήρχε καμία σοβαρή μεγάλη βιομηχανία. Μια άλλη φορά πρόσφατα ο συνομήλικός μου Γιώργης με σταμάτησε στο δρόμο και μου εξομολογήθηκε ότι ο «Μπάρμπα-Γιώργης» τριτεγγυήθηκε στον πατέρα του και πήρε κάποια αντιπροσωπεία. Ο «Μπάρμπα-Γιώργης» ήταν «σφίγγα», ποτέ δεν έλεγε λέξη. «Μη γνώτω η αριστερά τι ποιει η δεξιά». Βέβαια, αυτές οι περιπτώσεις αποτελούν εξαίρεση.

Τα χρόνια περνούσαν. Έγινε η περίφημη ΚΥΔΕΠ (Κρατική Υπηρεσία Διανομής Εγχώριων Προϊόντων). Το «κράτος-έμπορος» έπαιρνε το σιτάρι από τους παραγωγούς 2 δραχμές το κιλό και το πουλούσε στους «συμβασιούχους» μύλους (όπως ο μύλος Μασούρα) σε διπλή

τιμή: 4 δρχ. το κιλό. Τότε αναπτύχθηκε η διαβόλη «λαθράλεστη». Από την άλλη μεριά ο μύλος Μασούρα ήταν ήδη «ξεπερασμένης τεχνολογίας». Με τη νέα τεχνολογία (πνευματικού μύλου) η μεταφορά των ημικατεργασμένων προϊόντων από μηχάνημα σε μηχάνημα γινόταν με αέρα (πνεύμα) αντί με ανεβατόρια, οπότε το κόστος λειτουργίας στους πνευματικούς μύλους λιγότευε σημαντικά και καθιστούσε το μύλο Μασούρα μη ανταγωνιστικό.

Έτσι, όταν ο «Μπάρμπα-Γιώργης» εγκατέλειψε τον μάταιο τούτο κόσμο, ο μύλος Μασούρα είχε να διαλέξει ανάμεσα στα δύο: να εκσυγχρονιστεί ή να σταματήσει. Αποφασίσαμε να σταματήσουμε.

Το 1997, ο τότε Δήμαρχος, ο αείμνηστος Ηλίας Ευαγγελίδης, ζήτησε από τον γράφοντα να αγοράσει ο Δήμος το κτήμα του μύλου ως διατηρητέο της Ιστορίας της Αλεξανδρούπολης, με την προϋπόθεση ότι η

Ευρωπαϊκή Ένωση θα δεχόταν να χρηματοδοτήσει κατά 75% ένα φιλόδοξο σχέδιο που τους είχε υποβάλει. Όταν ενεκρίθη το σχέδιο από την Ε.Ε. ο Ηλίας είχε αποβιώσει, αλλά αξιώθηκε να το υλοποιήσει ο μετέπειτα Δήμαρχος Λάκης Αρβανιτίδης. Έτσι, χάρις στο μύλο Μασούρα η Ε.Ε. «δώρισε» περίπου επτακόσια πενήντα εκατομμύρια δραχμές στο Δήμο Αλεξανδρούπολης, γεγονός που του επέτρεψε να κάνει «αναπαλαίωση» του μύλου, να χτίσει το Μουσείο στη Μαΐστρο κ.λπ.

Από εκεί που είναι τώρα ο «Μπάρμπα-Γιώργης» θα μπορεί να είναι υπερήφανος ότι βοήθησε την Αλεξανδρούπολη και τους Αλεξανδρουπολίτες και άφησε το μύλο να θυμίζει στις επερχόμενες γενιές την ιστορία της πόλης από το 1930.

Ευχής έργον θα ήταν να είχαν διατηρηθεί και άλλα αξιόλογα κτίρια της Αλεξανδρούπολης.

ANAKOINΩΣΗ

Με ουγκίνηπον ενημερώσουμε τους αναγνώστες μας όπι φέτος οιμπιμπρώνονται 25 χρόνια από την ίδρυση του Συγκλήγον μας.

To Δ.Σ. αποφάσισε να εορτασθεί η επέτειος, πριν τελειώσει το 2009, με σειρά από εκδηλώσεις, για τις οποίες θα ενημερωθείετε μεταπομερώς, μετά τις διακοπές του καθλοκαιριού.

Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει μικρή έκθεση εικαστικών έργων, φιλοτεχνημένων από μέρη του Συγκλήγον μας, πανηγυρική συνάντηση όλων μας στην αίθουσα της Εστίας N. Σμάρων με εκλεκτούς προσκεκλημένους ονυματίστες μας, σιογιέρχες, μονοικούς κ.α., μικρή δεξίωση και ό,τι άλλο πανηγυρικό.

Με την ενκαυρία των εορτασμού πλοιούν σχεδιάσαμε και κατασκευάσαμε, σε ουνεργασία με το κατάστημα κοομημάτων του κ. Δούκα Π. Τοπακίρη, Σπενσίπουν 6, τηλ. 210-72 46 660, Κοζιωνάκι, ασημένια αναμνηστική κλειδοθύπη (μπρελόκ) με την παράσταση του φάρου και την αναγραφή με εγχάρακτα στοιχεία «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ» «1984-2009».

Επειδή το κόστος με τα έξοδα αποστολής είναι 50 ευρώ, όσοι επιθυμούν να το προμηθευτούν θα πρέπει να δόσουν τηλεφωνική παραγγελία, είτε απενθείας στο κατάστημα είτε σε κάποιο από τα μέρη του Δ.Σ. Παραθέτουμε φωτογραφία για ενημέρωσή σας.

Τέλος, θα προσπαθήσουμε να εξασφαλίσουμε μια ομαδική επίσκεψη - ξενάγηση στο νέο Μονοείο της Ακρόπολης.

Για όλα αντιά, θα ενημερωθείτε με ειδικό ενημερωτικό δελτίο.

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ

Τα εωρακόλονδα . . .

Γράφει ο Θεόδωρος Σταυριανίδης

Β' ΜΕΡΟΣ

Ε να μεγάλο επίσης ποσοστό είναι οι εσωτερικοί μετανάστες, οι μέτοικοι από πόλεις και χωριά, κυρίως του νομού και της Θράκης. Ελάχιστο πια θα μπορούσε να θεωρηθεί το στοιχείο των αυτόχθονων Αλεξανδρουπολιτών, στους οποίους, με μια πικρή αυτογνωστική διατύπωση, θα δίναμε το χαρακτηριστικό μιας ακόμη μειονότητας μέσα στην ίδια τους τη γενέτειρα. Παρά ταύτα και προς επαλήθευση του αποφθέγματος «τα πάντα ρει», μπορούμε να θεωρούμε όλες αυτές τις πληθυσμιακές ανακατατάξεις φυσιολογικές, αφού δεν αναμένεται να αλλοιώσουν πολιτισμικά, έτι περισσότερο δε εθνικά, το χαρακτήρα της περιοχής, αλλά μάλλον να τον τονώσουν και να τον ενισχύσουν.

Κάπως έτσι εξηγείται ο γιγαντισμός της Αλεξανδρούπολης και η ραγδαία μετεξέλιξή της σε μεγαλούπολη. Μιας πόλης σπουδαίας κι εξακολουθητικά ωραίας, με συνέχεια και σεβασμό στα πολεοδομικά –και όχι μόνο– χαρακτηριστικά, που όμως, αν θέλουμε να μην αυταπατώμαστε, πρέπει να παραδεχθούμε ότι στερείται παραγωγικών δομών ανάλογων του πληθυσμού που την κατοικεί, ενώ έχει σε υπερπληθώρα καφετέριες, φαστ φουντ, μπαρ κι ξενυχτάδικα, περίπτερα και μικρομάγαζα που φυτοζωούν ή στην καλύτερη περίπτωση απλά τα βολεύουν. Οι άνθρωποι της σημερινής Αλεξανδρούπολης συνθέτουν ένα μωσαϊκό, υπαλλήλων κατά τεκμήριο, στρατιωτικών, συνταξιούχων, μαγαζατόρων κι εμπόρων, που όλοι μαζί συνθέτουν μία κοινωνία, μάλλον κοταναλωτική παρά παραγωγική. Πράγματα τόσο αντιφατικά, που δεν εξηγούν από μόνα τους το γιγαντισμό που γνωρίζει τις τελευταίες δεκαετίες η αγαπημένη μας πόλη. Αρκεί να σταθεί κανείς στη διαπίστωση πως από το 1967 και έως σήμερα ο πληθυσμός της τετραπλασιάσθηκε, οιγγίζοντας το απίθανο νούμερο των 90.000 κατοίκων. Εξ αυτού,

θα πρέπει να εξηγήσουμε, εν μέρει και σ' αυτό ν' αποδώσουμε, την αύξηση ενός χρονίζοντος παρασιτισμού και κάποιων δραστηριοτήτων που ενδημούν στην πόλη τα τελευταία χρόνια.

Στον αντίποδα, ο περίφημος αγωγός πετρελαίου Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολης, παράλληλα με τον αγωγό φυσικού αερίου μέσω Τουρκίας και την αναβίωση της Εγνατίας οδού, αυτού του νέου συγκοινωνιακού θάυμάτος της κοινοτικής βοήθειας, είναι σίγουρο πως συντομότατα θα εκτινάξουν την ωραία μας πόλη σε επίπεδα μεγαλούπολης, της τάξεως των 200.000 και άνω κατοίκων, καθώς οι επαγγελματικές δραστηριότητες που θα επακολουθήσουν ως συνέπειες των δύο πηγών ενέργειας που προαναφέραμε, θα γίνουν πόλος έλξης και αιτία νέων κυμάτων εσωτερικής –και όχι μόνο– μετανάστευσης.

Σημείο αδυναμίας της πόλης –και γι' αυτό ευθύνονται οι κυβερνήσεις παλιές και καινούργιες, οι Εβρίτες πολιτικοί κάθε αποχρώσεως στο βαθμό που τους αναλογεί και φυσικά η Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση– είναι η τουριστική ανάπτυξη, η οποία ποτέ και από κανένα κράτος δεν βοηθήθηκε και εξακολουθητικά καρκινοβατεί, ενώ δεν βρίσκει διέξοδο έκφρασης, παρά τις απέραντες ακρογιαλίες της περιοχής, τα φυσικά κάλλη της, που παραμένουν αναξιοποίητα και τα αξιολογότατα αρχαιοελληνικά και βυζαντινά μνημεία, με χαρακτηριστικότερα τα μνημεία της Σαμοθράκης, της Τραϊανούπολης (Λουτρών), των Φερρών, της Μεσημβρίας, του Διδυμοτείχου και της Δοξιπάρας.

Δυσδιάκριτη παραμένει –όσο ουτοπικό κι αν φαίνεται– η προοπτική για μελλοντική τουριστική ανάπτυξη, αφού θεωρείται σίγουρο –φυσικά ποτέ δεν αποκλείεται– πως η ρύπανση του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος, που μοιραία θα ακολουθήσει την αλματώδη εκβιομηχάνιση

Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης σήμερα

(Ελλάς γαρ), θα αποτελέσει τροχοπέδη και αποθάρυνση κάθε προσπάθειας προς μία τέτοια κατεύθυνση.

Επειδή, όμως, «ουδέν κακόν αμιγές καλού», δλες αυτές οι διεργασίες μπορούμε να ευελπιστούμε πως, αν μη τι άλλο, θα διασφαλίσουν μία οικονομικοπολιτική σταθερότητα στην περιοχή, καθιστώντας την επίκεντρο διακίνησης υλικοπνευματικών στοιχείων κι εξ αυτού, σοβαρό παράγοντα ανάπτυξης και προόδου.

Η πολιτεία, εν τω μεταξύ, πρέπει, κατά την ταπεινή μου άποψη, ν' αφυπνισθεί και να εγκαταλείψει την μετά

μεγάλης προσηλώσεως πρόσδεσή της στο άρμα της έξωθεν εξάρτησης. Να αντιληφθεί τη σοβαρότητα του πολιτισμικού και ηγεμονικού της ρόλου στην περιοχή, λόγω ιστορίας, κουλτούρας και γεωστρατηγικής θέσης και να εγκαταλείψει την άρνηση, στηρίζοντας τη δημιουργία της πόλης **Ρωμανία**, μεταξύ Μεσημβρίας και Μαρωνείας, σε μία τοποθεσία πολλαπλώς προσομοιάζουσα της Τραπεζούντος του ιστορικού Πόντου, όπως την οραματίσθηκε και την ξεκίνησε ο μεγάλος σύγχρονος διανοούμενος, πολιτικός και συγγραφέας, συμπολίτης μας κ. Μιχάλης Χαραλαμπίδης*. Τότε θα μπορούμε να προσβλέπουμε σ' ένα νέο, δυναμικό, σύγχρονο μητροπολιτικό κέντρο στην περιοχή της Θράκης, βιοθηούντος και του

προοδευτικού νεοπροσφυγικού στοιχείου των Ποντίων, με προεξάρχουσα την Αλεξανδρούπολη. Συνδετικό και συνεκτικό κρίκο του Παραευξείνου πολιτισμού με τον ευρωπαϊκό κι εγγυητικό παράγοντα συνύπαρξης και δημιουργίας των λαών της Ανατολής και Δύσης, προς όφελος της ειρήνης, της προόδου και ευημερίας στην εσχατιά αυτή της Ελλάδας και της Ευρώπης.

* «Δημοκρατία, Ανάπτυξη, Ποικοσμιοποίηση», «Ρωμανία η αρχιτεκτονική μιας νέας πόλης», «Το σχέδιό μας για την Ελλάδα», Μιχ. Χαραλαμπίδης.

Ρυμοτομικό σχέδιο του Δήμου Αλεξανδρούπολης σήμερα

100 ΧΡΟΝΙΑ 1909 - 2009

ΜΙΚΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΔΕΔΕΑΓΑΤΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Κείμενα - Σκέψεις - Φωτογραφίες

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Η ιδέα για αυτή την ενότητα γεννήθηκε σιγά-σιγά. Κατά τη διάρκεια της έκδοσης του περιοδικού μας, επί επτά χρόνια, οι αναγνώστες μας βούτηξαν το μολύβι τους στις παιδικές αναμνήσεις και ζετύ-λιξαν σκηνές από τα εφηβικά ή πρώτα νεανικά τους χρόνια. Έψαξαν στα οικογενειακά τους αρχεία, φωτογραφικά ή άλλα, και ανακάλυψαν αποτυπωμένες εικόνες από την πασπαλισμένη με σκόνη εξω-ραϊσμού ή και ρομαντισμού περίοδο της ζωής τους, για άλλους πολύ δύσκολη για άλλους λιγότερο, και έστειλαν υλικό.

Η πρώτη σκέψη της Σ.Ε. του Δ.Σ, ήταν να μαζεύει το υλικό και, στην κατάλληλη στιγμή, συνδυάζο-ντας κείμενο και εικαστικό υλικό να δημοσιεύει αναλόγως. Σιγά-σιγά και με την ευκαιρία της συμπλή-ρωσης 100 χρόνων από τη ζωή της Λεονταριδέου Σχολής, του κτηρίου που στέγασε το Γυμνάσιο, σχη-ματίσθηκε η ιδέα παράλληλα με τα δημοσιευόμενα ολοκληρωμένα κείμενα να καθιερώσουμε μια σελί-δα, στην οποία να δημοσιεύονται φωτογραφίες, έγγραφα, μικρά σημειώματα που έχουν ως κεντρικό πυρήνα τη διαδρομή του Γυμνασίου Δεδέαγατς - Αλεξανδρούπολης.

Δεν θα ακολουθηθεί χρονολογική σειρά. Το υλικό θα δημοσιεύεται, με στόχο να καταγραφεί στο έντυ-πό μας ό,τι υπάρχει στο αρχείο των οικογενειών και στη συνέχεια κάποιο πρόσωπο ή κάποιος φορέ-ας να το χρησιμοποιήσει, για να γράψει την ιστορία του Γυμνασίου μας.

Εάν πάλι κάποιος μελετητής έχει ήδη ξεκινήσει κάτι ανάλογο, εμείς είμαστε διατεθειμένοι, με το “δημο-σιογραφικό” μας εργαλείο, να συνεργαστούμε.

*1910-1920;
1920-1930;*

1930-1940

Φωτ. αρχείο οικ. Μπάστα

*Τάξη Η' του
Γυμνασίου Αλεξαν-
δρουπόλεως Σχ. Έτους 1937-
1938. Στη δεύτερη σειρά διακρίο-
νται οι καθηγητές Καραβέλας, Παπαδημη-
τρίου, Τραχάνης, Μαρέλης, Ιατρόπουλος και Μαθι-
ούδακης. Στο κέντρο ο Γυμνασιάρχης Κόντος.*

*Ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνα-
σίου Αλεξανδρούπολεως (1932). Διακρί-
νονται οι Κ. Μαρέλης - γυμναστής, Μιχα-
λόπουλος, Τραχάνης, Παπαδημητρίου (μου-
σικής), Μαθιουδάκης και το ζεύγος Μπά-
στα. Στο μέσο της δεύτερης σειράς ο Γυμνα-
σιάρχης Τέντες.*

Ο Σύλλογος των καθηγητών σε μια αίθουσα του σχολείου. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι Κ. Γάσπαρης, Σκορδίνη, Μιαούλη, Παπάζογλου, Αλιφέρης, ο Γυμνασιάρχης Αδ. Ταμβακίδης, Δ. Μπάστα και Γιαννακούρος.

Τάξη Η' του Γυμνασίου Αλεξανδρούπολεως Σχ. Έτους 1946-1947. Διακρίνονται οι καθηγητές Ταμβακίδης (Γυμνασιάρχης), Παπάζογλου, Γεωργούσης, Ιατρόποντος, Γιαγκίνης, Γιαννακούρος.

1940-1950

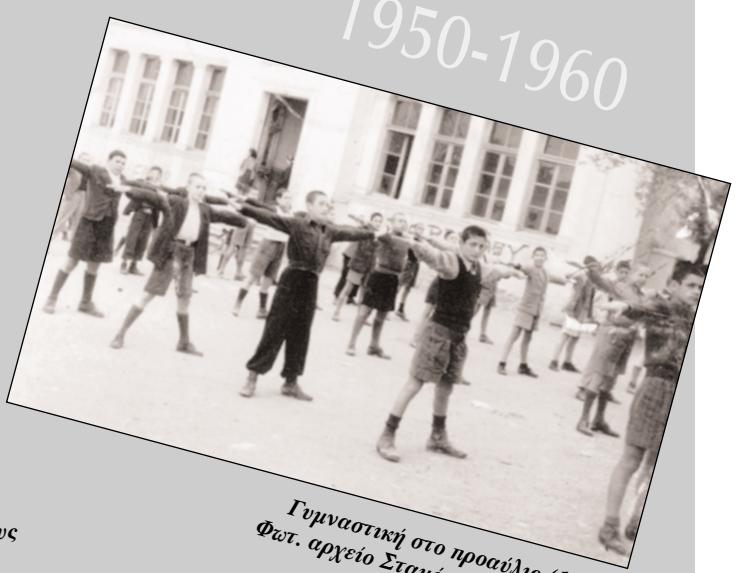
Οι καθηγητές
Παπάζογλου,
Μπάστα,
Φορτούνα,
Γιαγκίνης,
Γιαννακούρος,
Πλαγιανάκος
και
Ανδρουλάκης
κατευθύνονται
στην παρέλαση

Οι καθηγητές
Τόλκας, Μπάστα, Φορτούνα, -;-
ο Γυμνασιάρχης Ταμβακίδης και Αλιφέρης

Τάξη Ζ' του Γυμνασίου Αλεξανδρούπολεως Σχ. Έτους 1953-1954. Στο μέσο ο καθηγητής Δρεπανίδης.
Φωτ. αρχείο Κώστα Τοκμακίδη

Γυμναστική στο προαύλιο (1951)
Φωτ. αρχείο Σταμάτη Πολυμερούδη

1950-1960

ΟΡΦΕΑΣ, ΟΡΦΙΣΜΟΣ, ΟΡΦΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ Ο ΚΡΑΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΔΕΡΒΕΝΙΟΥ

Επιμέλεια: Πασχάλη Α. Χριστοδούλου, δρ. Χημακού Μηχανικού

ΙΓ' ΜΕΡΟΣ

Ορφέας - Διόνυσος - Χριστός

Ο κρατήρας του Δερβενίου, αυτό το αριστούργημα της κλασικής ελληνικής μεταλλοτεχνίας έχει άμεση σχέση με τον Ορφισμό. Βρέθηκε τυχαία μαζί με τον Ορφικό πάπυρο, τον οποίο περιγράψαμε στο 29ο τεύχος, σε διπλανούς τάφους κατά τη διάρκεια της διάνοιξης της εδνικής οδού προς Καβάλα, 10 χλμ. βορειοανατολικά από τη Θεσσαλονίκη, τον Ιανουάριο του 1962.

Η αποτέφρωση των σωμάτων των αρχαίων Μακεδόνων, στρατιωτικών γηγητόρων και συγχάτων γυναικών τους, φάίνεται ότι εύρισκε προτίμηση, σε σχέση με τον πιο συνηθισμένο ενταφιασμό, για ιδεολογικές αιτίες συνδέομενες με το επικό παρελθόν. Οι τέφρες και τα οστά θάβονταν για να έχουν αιωνιότητα, σαν εκείνα των Ομηρικών ήρώων, σε μεταλλικά δοχεία.

Το πιο θεαματικό από τα ορειχάλκινα αυτά δοχεία, που διατηρήθηκε για σχεδόν δύσμιστη χιλιετίες, είναι ο ύψους περίπου 1 μ ελικωτός κρατήρας του Δερβενίου, που βρέθηκε στον τάφο Β [2]. Σήμερα τοποθετημένος σε μία ειδική βάση, ώστε να δρίσκεται στο ύψος των ματιών, ο μνημειώδης ορειχάλκινος κρατήρας του Δερβενίου, λάμποντας με μια χρυσή ανταύγεια, περιβαλλόμενος από σχεδόν αόρατα προστατευτικά υάλινα τοιχώματα, κυριαρχεί σε έναν ειδικό χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου της Θεσσαλονίκης. Στον διπλανό χώρο εκτίθενται οι στήλες που αναφέρονται στον Ορφικό πάπυρο.

Τα δύο ευρήματα του τάφου του Δερβενίου: ο ορφικός πάπυρος (τάφος Α) και ο κρατήρας (τάφος Β), εκτός του ότι δρέθηκαν σε διπλανούς τάφους, εκφράζουν αμφότερα την ορφική πίστη για την χαρά και την κατάφαση της ζωής.

Ο κρατήρας του Δερβενίου με την παράσταση του «ιερού γάμου» του Διονύσου και της Αριάδνης με τους εκστατικούς χορούς των Μαινάδων και των Σειληγών, εκφράζει τη μέθη της αναγέννησης της φύσης μετά τη κειμερία νάρκη.

Η μορφή του Διονύσου στην προσθία όψη του κρατήρος κάτω από τις χειρολαβές, χειρονομεί προς την απέναντι ευρισκόμενη Μαινάδα, που κοιμάται έσπια, σαν να της λέει: «Ξύπνα, ξύπνα, αναστήσου, η άνοιξη ήλθε!»

Μπορούμε τώρα να εξηγήσουμε την φράση που θέσαμε στην αρχή αυτής της εξιστόρησης και περιγραφής, ότι «ο κρατήρας του Δερβενίου έχει άμεση σχέση με τον Ορφισμό». Η διδασκαλία του Ορφισμού συνδέεται με τη λατρεία του Διονύσου, έχοντας όμως αποβάλλει τον οργιαστικό και πανθεϊστικό χαρακτήρα των διονυσιακών τελε-

τών. Ο άνθρωπος κατά την ορφική διδασκαλία εκλαμβάνεται ως σύνδετη οντότητα, η οποία αποτελείται από ψυχή που είναι αιθάνατη και το φθαρτό σώμα, που αποτελεί το σήμα που στα αρχαία ελληνικά σημαίνει τον τάφο της ψυχής [7]. Ενώ ο κρατήρας, στην αρχή είχε ρόλο κράστης, ανάμεικης του κρασιού με το νερό, μετά γρηγοριοποιήθηκε ως τεφροδόχος νεκρού.

Με την πλούσια του, όμως, διακόσμηση από τον ιερό

Ο ΚΡΑΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΔΕΡΒΕΝΙΟΥ (περιγραφή του Μανώλη Ανδρόνικου)

Ο υπέροχος κρατήρας του Δερβενίου ανακαλύφθηκε στο Δερβένι, το 1962, στον τάφο Β, δίπλα στον τάφο Α, που βρέθηκε ο πάπυρος του Δερβενίου. Πρόκειται για έναν κρατήρα ύψους 91 εκ. από ορείχαλκο, πλήρως διακοσμημένο. **Δεν υπάρχει εις το είδος του κανένα άλλο δεύτερο δείγμα σ' όλο τον κόσμο.** Στο πλαίσιο του δοχείου υπάρχει μία μοναδική επιγραφή ΑΣΤΕΙΟΥΝΙΟΣ ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΙΟΙ ΕΣ ΛΑΡΙΣΑΣ (Αστειούνιος, νιός του Αναξαγόρα, από την Λάρισα) που μας δίνει το όνομα του ιδιοκτήτη. Στο κυρίως σώμα του κρατήρα εμφανίζονται Σειληνοί και Μαινάδες που σε βακχική έκσταση χορεύουν γύρω από το ιερό ζεύγος του Διονύσου και της Αριάδνης. Στο άνω μέρος του κρατήρα κάθονται 4 μορφές από την διονυσιακή συνοδεία, ο ιερός θίασος και συγκεκριμένα ο Διόνυσος ο ίδιος και μία Μαινάδα, ένας Σειληνός, και μία δεύτερη μαινάδα στην άλλη πλευρά. Στην περιοχή των σπειροειδών χειρολαβών εμφανίζονται 4 γενειοφόρες κεφαλές και στο λαιμό δώδεκα ανάγλυφες μορφές ελαφιών, γρυπών, πανθήρων, λεόντων κ.λπ. Η τέχνη αυτών των παραστάσεων είναι αξιοθαύμαστη και χαρακτηρίζεται από την γοητεία και την χάρη των δημιουργιών του Πραξιτέλη. Την διαπερνά εντούτοις ένα εκστατικό πάθος που οι καλλιτέχνες του 4ου αιώνος π.Χ. έμαθαν από τον μεγάλο Πάρειο γλύπτη Σκόπα [4].

*To Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης,
Εκδοτική Αθηνών 1975,
μετάφραση από τα γερμανικά Π. Χριστοδούλου*

γάμο του Διονύσου και του θιάσου του (Μαινάδες, Νύμφες, Σειληνοί, λιοντάρια, πάνθηρας, μικρό ελάφι κ.λπ.) εκφράζει την χαρά και τη δύναμη της ζωής, την αναγέννηση της φύσης. Η φύση, η βλάστηση κοιμάται, νεκρώνεται τον χειμώνα αλλά ξυπνά πάλι, ξαναγεννίται, ανασταίνεται την άνοιξη. Ο συμβολισμός προεικονίζει την χριστιανική πίστη και προσδοκία για την ανάσταση των νεκρών. Μήν ξεχνάμε επίσης ότι από την εορτή των Διονυσίων στην αρχαιότητα προήλθε η τραγωδία. «Οι απόψεις που καλλιεργήθηκαν στους κόλπους του ορφισμού άσκησαν μεγάλη επίδραση σε φιλοσόφους, όπως οι Πυθαγόρειοι, ο Πλάτων, οι γνωστικοί

Ο ΚΡΑΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΔΕΡΒΕΝΙΟΥ (περιγραφή του Δ. Ιγνατιάδου)

Μοναδικό στο είδος του εύρημα και προϊόν της προηγμένης τορευτικής του 4ου αι. π.Χ., το αγγείο αυτό χρησιμοποιήθηκε ως τεφροδόχος στον τάφο Β' του Δερβενίου, ενώ αρχικά προορίζόταν για την ανάμειξη του κρασιού με νερό.

Η πλούσια διακόσμησή του είναι ένας ύμνος στο θεό Διόνυσο, στην παντοδυναμία του στη φύση και στην εξουσία του στη ζωή και στο θάνατο. Στην κύρια όψη εικονίζεται ο Ιερός Γάμος του θεού με την Αριάδνη. Το ζευγάρι είναι καθισμένο σ' ένα βράχο και ο γυμνός θεός ακουμπά με οικειότητα το πόδι του πάνω στο μπρό της συζύγου του, η οποία τον κοιτά ανασηκώνοντας το πέπλο της, χαρακτηριστική χειρονομία της νύφης. Ο πάνθηρας, ιερός ζώο του θεού, στέκεται πίσω του. Γύρω τους κάποιες από τις ακόλουθες του θεού Μαινάδες, είναι συνεπαρμένες στον οργιαστικό τους χορό, ενώ άλλες κάθονται αποκαμψμένες στον ώμο του αγγείου. Μυθικές μορφές, θηρία, ήμερα ζώα, κλαδιά αμπέλου και κισσού διακοσμούν όλες τις επιφάνειες του αγγείου.

Το χρυσαφί χρώμα του αγγείου οφείλεται στην ειδική σύνθεση του κράματός του, είναι μπρούτζος με μεγάλη περιεκτικότητα σε κασσίτερο και χωρίς ίχνη χρυσού. Το αγγείο σφριγλατήθηκε από δύο μεγάλα ελάσματα που ενώνονται στη γραμμή όπου πατούν τα ζώα που κοσμούν το λαιμό. Με χύτευση κατασκευάστηκαν τα αγαλμάτια στον ώμο, οι ελικωτές λαβές και η βάση.

Στο χείλος, μια επιγραφή με ασημένια γράμματα, μας δίνει το όνομα του κατόχου του: είναι ο Αστίκων, γιος του Αναξαγόρα, από τη Λάρισα. Δεν είναι βέβαιο αν ο ίδιος είναι και ο νεκρός.

Είναι το μοναδικό ακέραιο χάλκινο αγγείο με ανάγλυφες παραστάσεις που σώζεται από αυτή την εποχή. Δημιουργός του είναι ίσως ένας γλύπτης και τορνευτής από κάποια ιωνική πόλη της Χαλκιδικής, που μαθήτεψε στην Αθήνα.

Χρονολογείται στο 330-320 π.Χ.

και οι νεοπλατωνικοί» [7].

Είπεν ο Κύριος εις τους Σαδδουκαίους που δεν πίστευαν στην Ανάσταση των Νεκρών: «Περί δε της αναστάσεως των νεκρών οὐκ ανέγνωτε το ρηθέν υμίν υπό του Θεού λέγοντος: εγώ ειμί ο Θεός Αθραάμ καὶ ο Θεός Ισαάκ καὶ ο Θεός Ιακώβ, οὐκ εστίν ο Θεός Θεός νεκρών αλλά ζώντων» (Ματθ. 22: 31, 32, Μαρκ. 12: 18, Λουκ. 20: 27).

Είπεν πάλιν ο Κύριος: «Εγώ ειμί η ἀμπέλος, Υμείς τα κλήματα» (Ιω. 15: 5).

Ο Διόνυσος, ο ιερός του Διός και της Περσεφόνης, που αναγεννάται κάθε χρόνο ο «διέφυγες», ο «διεισπόστατος», θεός κατά τον ορφικό ύμνο, ο θεός της αμπέλου και του

οίνου, προεικονίζει κατά την ταπεινή μου γνώμη εν τινι μέτρω τον Χριστό. Αυτήν την σκέψη την διατυπώνει ο Άγγελος Σικελιανός σ' ένα ποίημά του που έχει τον τίτλο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΕΠΙ ΛΙΚΝΩ». Παραχέτω το τελευταίο μέρος του ποιήματος. Επίσης παραχέτω μέρος ενός άλλου ποιήματος του Σικελιανού με τίτλο «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΕΚΡΟΔΕΙΠΝΟΣ», που απευθύνεται στον Διόνυσο-Άδη.

Άγγελου Σικελιανού ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΕΠΙ ΛΙΚΝΩ

«Γλυκό μου βρέφος, Διόνυσέ μου και Χριστέ μου,
τιτάνας νέος κι αν ἡρτες σήμερα στον κόσμο,
μάννας δεν έχεις αγκαλιά να Σε ζεστάνει,
ή είσαι της Νύχτας τούτης γιος που μας κυκλώνει,
της Νύχτας τούτης και της άγρυπνης καρδιάς μας,
που σπιθά ζωής μέσα στο χάος το παγωμένο
παλεύει απόψε με το θάνατο τον ίδιο,
δικό μας θάνατο και θάνατο του κόσμου!...

.....
...Μα ως η κούνια Σου είν' η ασπίδα των ασπίδων
κι εμείς Κορύθαντες τριγύρα της κινάμε
για να οργηθούμε τον πυρρίχιο το στερνό μας
στην ίδια ασπίδα μας τις σπάθες μας χτυπώντας,
από κοντά σου ν' αποδιώξουμε τους λύκους!
Ολονυχτίς θε να οργηθούμε γύραθέ Σου,
κι όσο κι αν είναι η νύχτα τούτη να κρατήσει,
εμείς θα οργισύμαστε ως την ώρα που τα σκιάχτρα
του σκοταδιού θα χουνέ φύγει, κι η φωνή Σου,
φωνή θεού π' αναστρωνέ' απ' τον ύπνο,
φωνή «μεδύοντος ισχυρού» θε να καλέσει
στη ζέστα του ήλιου ξαφνικά τους πεθαμένους,
ενώ αποπάνω από την κούνια Σου θα γέρνει
η σκιά της μιας Σου παντοδύναμης Αμπέλου,
γλυκό μου Βρέφος, Διόνυσέ μας και Χριστέ μας!» [6][7]
Αγρυπνία των Χριστουγέννων του 1941

Άγγελου Σικελιανού ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΕΚΡΟΔΕΙΠΝΟΣ

Κι απ' το κρασί γευτήκανε κι απ' όλους
στερνός, σαν ο ιερέας που καταλύει
το δισκοπότηρο μες τ' άδυτο, ήπια
κι εγώ ως την ύστερη τη στάλα, μόνοι
το βήμα μας τραβήξαμεν αγάλι...

.....
...«Εισάκουσέ μας.
Ω Διόνυσε-Άδη, θείε μας παραστάτη,
συγκράτα τις καρδιές μας, με το μαύρο
του πόνου Σου κρασί, δυνάμωνέ τις...» [5][6]

Έτσι από τον Ορφέα, τον Όμηρο ως τον Σικελιανό
φαίνεται η συνέχεια και η ενότητα της ελληνικής
σκέψης η οποία παίρνει μορφή και πραγματώνεται

Εξαντλημένη μαινάδα στο διάζωμα
του κρατήρα του Δερβενίου [2]

είτε σε υπέροχη ποίηση είτε σε έξοχα αριστουργήματα σαν τον κρατήρα του Δερβενίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δ. ΙΓΝΑΤΙΑΔΟΥ, Ο ΚΡΑΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΔΕΡΒΕΝΙΟΥ, στήλη ανητρυπενή στο χώρο που εκτίθεται ο κρατήρας, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.
2. BERYL BAR-SHARRAR, THE DERVENI KRATER, Masterpiece of classical Greek Metalwork, the American School of Classical Studies at Athens, Printed in Italy (2008).
3. MANOLIS ANDRONICOS, Thessaloniki Archaeological Museum, EKDOTIKE ATHENON S.A. (1975).
4. Δ.Π. ΠΑΠΑΔΙΤΣΑΣ - Ε. ΛΑΔΙΑ, ΟΡΦΙΚΟΙ ΓΜΝΟΙ, κείμενα, μετάφραση, σχόλια, Β' έκδοση. Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα (1983).
5. ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ, ΛΥΡΙΚΟΣ ΒΙΟΣ, τόμος Γ'. Οι φίλοι του Βιέλιου, «Ελληνική Εκδοτική Εταιρεία», Αθήνα (1947).
6. ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ, ΑΚΡΙΤΙΚΑ, Αθήνα (1941-1942), Ανατύπωση 1981, Εκδόσεις Εργαστήρι, με ξυλογραφίες Σπύρου Βασιλείου.
7. ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ, ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα (2004), λήμμα ορφισμός.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ, τεύχος 29, σελίς 22, δεξιά στήλη,
γραμμή 15, αντί στάχη, γράφε στάχη.

ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ

Λαογραφικό Μουσείο Καππαδοκίας στην Αλεξανδρούπολη

Επιμέλεια - παρουσίαση: Δώρα Κοτσώνη

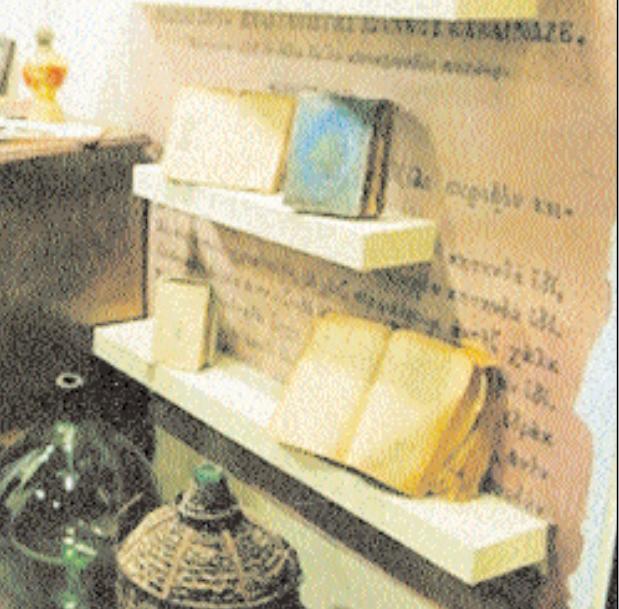
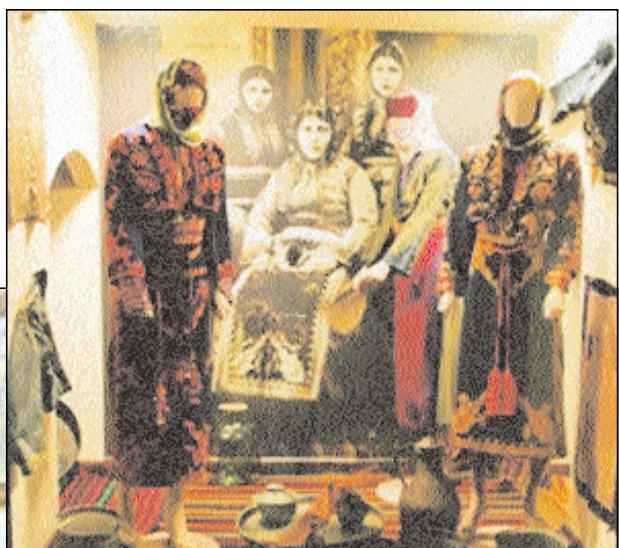
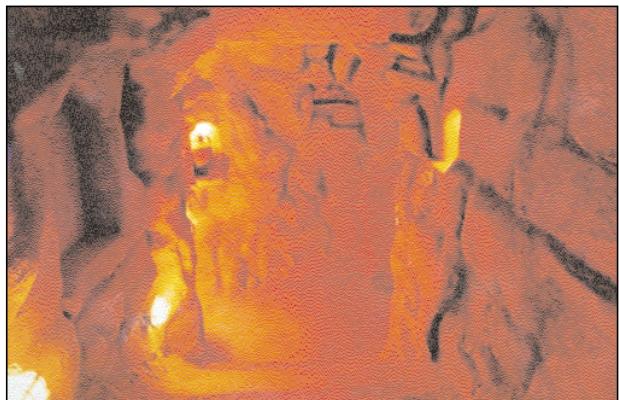
Σε παλαιότερα τεύχη του περιοδικού δημοσιεύθηκε το «Αφιέρωμα στην Καππαδοκία» με την πολύτιμη βοήθεια και συνεργασία του Συλλόγου Καππαδοκών Ν. Έβρου «Τρεις Ιερόρχες».

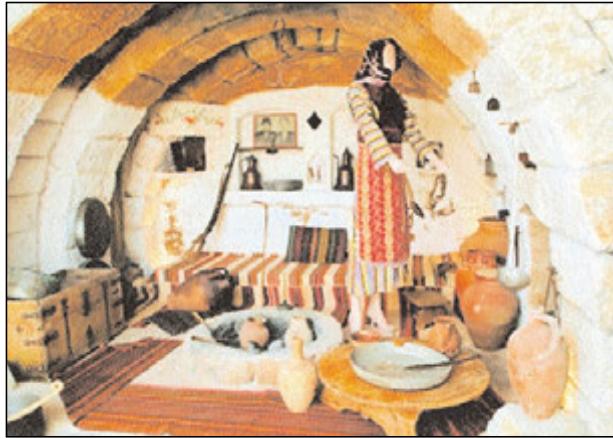
Έργο του Συλλόγου και αποτέλεσμα επίμονης και κοπιώδους προσπάθειας των μελών του αποτελεί το Λαογραφικό Μουσείο, που εγκαινιάσθηκε τον περασμένο Σεπτέμβριο.

Πρόκειται για ένα χώρο, όπου ζωντανεύει και αναπαρίσταται η πολιτιστική και καθημερινή ζωή των Καππαδοκών στις μακρινές αλησμόντες πατρίδες.

«Η ίδρυση και λειτουργία του Μουσείου Καππαδοκών ενισχύει την πολιτιστική δομή της περιοχής και κυρίως προστατεύει και αναδεικνύει την ξεχωριστή θέση και συμβολή της μεγάλης καππαδοκικής παράδοσης στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Εύχομαι να είναι ζωντανό μουσείο με ψυχή...», σημειώνει χαρακτηριστικά στο χαιρετισμό του για τα εγκαίνια του Μουσείου ο δήμαρχος Αλεξανδρούπολης Γεώργιος Αλεξανδρής.

Το ενημερωτικό φυλλάδιο μας πληροφορεί ότι το Μουσείο άρχισε να κατασκευάζεται το 2007 στον υπόγειο χώρο του κτιρίου που στεγάζεται η Καππαδοκική Εστία, ακολουθώντας την αρχιτεκτονική δομή και ατμόσφαιρα των σπιτιών στις υπόγειες πολιτείες. Στα 150 τ.μ. που καταλαμβάνει εκτίθε-

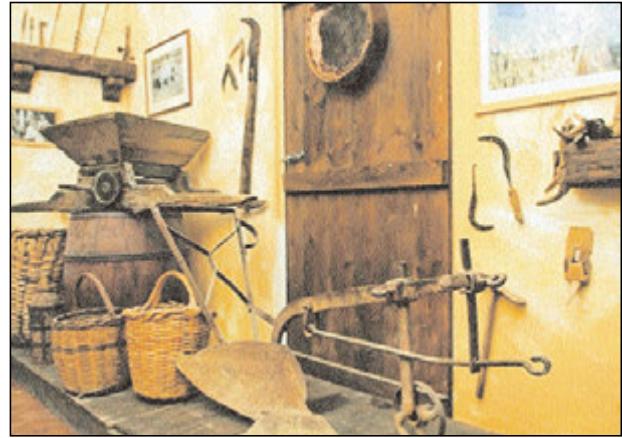
νται 1.400 περίπου αντικείμενα, κειμήλια μεγάλης αξίας, τα περισσότερα δωρεές οικογενειών και απογόνων Καππαδοκών, ενώ άλλα έχουν μεταφερθεί με πολύ κόπο από εκδρομές του Συλλόγου σε χωριά της Καππαδοκίας.

Κατεβαίνοντας τα σκαλιά για να βρεθεί στο χώρο του Μουσείου ο επισκέπτης διακατέχεται από μία αίσθηση μυστηριακής ατμόσφαιρας και ταξιδιού στο χρόνο.

Σε λίγο «βρίσκεται» στην αυλή αγροτικού σπιτιού, όπου η οικογένεια έχει ξεκινήσει τις καθημερινές ασχολίες.

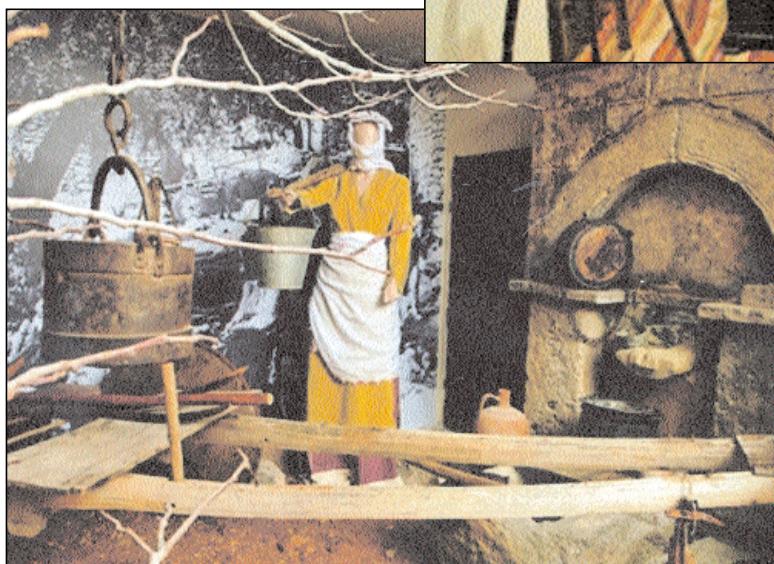
Λίγο πιο κάτω τον υποδέχονται οι νοικοκυραίοι του σπιτιού. «Καλώς ήρτετ» –καλώς ήλθατε στη μιστιώτικη διάλεκτο–, και μπαίνει στη «σάλω» του σπιτιού με το καρυδένιο μπουφέ, τις οικογενειακές φωτογραφίες, τις κεντημένες υφαντές κουρτίνες και τα παλιά βιβλία.

Περιδιαβαίνοντας ο επισκέπτης το χωριό συναντά την εκκλησία με τις παλιές εικόνες και τα ιερά σκεύη και αντικείμενα, καθώς η θρησκεία αποτελεί στοιχείο αναπόσπαστα δεμένο με τη γη και το λαό της Καππαδοκίας, λίκνου και κοιτίδας του Χριστιανισμού και της Ορθοδοξίας.

Κατατοπιστικές πινακίδες ενημέρωνον λεπτομερώς για τα εκθέματα και την ιστορία του καππαδοκικού λαού και πολιτισμού.

Το Μουσείο αποτελεί, πράγματι, έναν αξιόλογο χώρο λαογραφίας και παράδοσης της πόλης μας.

Θερμά συγχαρητήρια αξίζουν στους εμπνευστές και συντελεστές της δημιουργίας του, ιδιαίτερα στον κ. Φάνη Ισακίδη, πρόεδρο του Συλλόγου Καππαδοκών Ν. Έβρου και της Πανελλήνιας Ένωσης Καππαδοκικών Σωματείων, καθώς και στον κ. Ζήση Μπουρμάδη, υπεύθυνο του Μουσείου. Τον τελευταίο ευχαριστώ ιδιαίτερα γιατί με ζήλο και κόπο εξερεύνησε κάθε γενιά και χώρο του παλιού σπιτιού του Καππαδόκη παππού μου για να βρει αντικείμενα και ενθυμήματα που με συγκίνηση εμείς, οι απόγονοί του, βλέπουμε να κοσμούν το Μουσείο.

Σημειώνουμε ότι οι ενδιαφερόμενοι να επισκεφθούν το Μουσείο μπορούν να επικοινωνούν με τον κ. Μπουρμάδη στο τηλέφωνο 6973 023939.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Βράβευση της “Πρόσμα Ηλεκτρονικά ABEE” από CERN και ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ

Την 22 Μαΐου 2009, στο Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών “ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ”, πραγματοποιήθηκε το ετήσιο συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Σπουδών Φυσικής Υψηλών Ενέργειών, με θέμα “Έξελιξεις στη Φυσική Υψηλών Ενέργειών και την Κοσμολογία”, με συμμετοχή Ελλήνων επιστημόνων, που εκπονούν έρευνα στο πεδίο της Σωματιδιακής και Αστροσωματιδιακής Φυσικής, σε Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα απανταχού της υφιλίου.

Στο πλαίσιο των εργασιών του συνεδρίου αποδόθηκε ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ στην εταιρεία Πρόσμα Ηλεκτρονικά, με έδρα την Αλεξανδρούπολη για τη σημαντική συμβολή της στην κατασκευή του ηλεκτρονικού μέρους της μεγάλης πειραματικής εγκατάστασης CMS του CERN.

Ο πρόεδρος του ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ Δρ. Δ. Νιάρχος, παραδίδοντας το βραβείο, εξήρε το αποτέλεσμα τονίζοντας ότι αυτό πρόσεκυψε από συνεπή και δύσκολη προσπάθεια, σε άριστη συνεργασία με το ΔΗΜΟΚΡΙΤΟ και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Ο καθηγητής κ. Δ. Νανόπουλος, Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας και εκπρόσωπος της Ελλάδος στο CERN, παρών στη διαδικασία της βράβευσης, εξέφρασε τη χαρά του για τη βράβευση της Πρόσμα Ηλεκτρονικά, την έφερε παράδειγμα προς μίμηση και είπε χαρακτηριστικά ότι το αποτέλεσμα αποτελεί εθνικό επίτευγμα.

Ο Γενικός Διευθυντής της Πρόσμα Ηλεκτρονικά κ. Πέτρος Σουκουλιάς, ο οποίος παρέλαβε το βραβείο, ευχαρίστησε τους

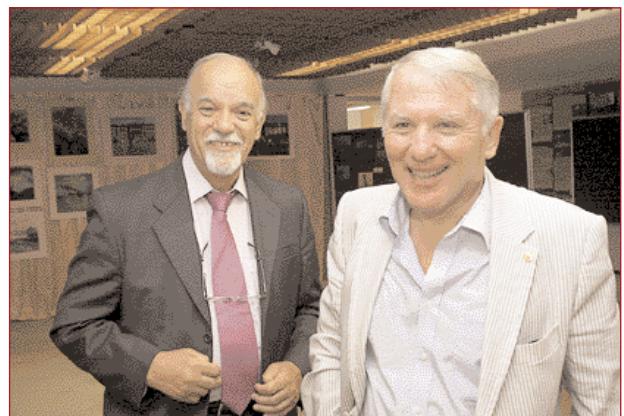

Οι κύριοι Γαζής, Π. Σουκουλιάς και Δ. Νιάρχος

κ.κ. Νιάρχο και Νανόπουλο για την έμπρακτη και αμέριστη υποστήριξή τους.

Αναφορικά με τη μεγάλη διάκριση της Πρόσμα Ηλεκτρονικά από το CERN, το Μάρτιο 2009, ο κ. Σουκουλιάς δήλωσε: “Η υλοποίηση των έργων της κατασκευής των 5.500 ηλεκτρονικών κυκλωμάτων για τον Ανιχνευτή CMS/Preshower ήταν πραγματικά μια εξαιρετικά δύσκολη διαδικασία, λόγω της πολύπλοκης δομής, της υψηλής κατασκευαστικής ενασθησίας και των αντιηρών προδιαγραφών του CERN και διήρκησε περίπου 2 ½ χρόνια. Τα ηλεκτρονικά αντά κυκλώματα δοκιμάσθηκαν από το επιστημονικό προσωπικό του CERN και, μέσα από επίπονες και

επίμονες διαδικασίες καλής λειτουργίας, τοποθετήθηκαν και λειτουργούν στο πείραμα CMS, στο CERN. Το ποσοστό επιτυχίας ήταν σχεδόν 100%. Η αναγνώριση και η βράβευση της Πρόσμα Ηλεκτρονικά με το ΧΡΥΣΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ 2009 από το CERN οφείλεται πέραν της καθαρά κατασκευαστικής εμπλοκής της και στην ερευνητική προσπάθεια που το εξειδικεύμενό προσωπικό της Εταιρείας κατέβαλε, κατά τη διάρκεια του έργου, σε συνεργασία με διακεκριμένους επιστήμονες από το ΔΗΜΟΚΡΙΤΟ και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ώστε να βελτιωθεί η υπόψην κατασκευής, γεγονός το οποίο τελικά είχε σαν αποτέλεσμα την παραγωγή ενός άριστα λειτουργούντος σήμερα υποσυστήματος του όλου πειράματος. Η εμπιστοσύνη και η αναγνώριση του CERN για την αξιοποστία και ικανότητα της Πρό-

Οι κύριοι Δ. Σουκουλιάς και καθηγητής Δ. Νανόπουλος

σμα Ηλεκτρονικά εκφράσθηκε ήδη με την ανάθεση και δεύτερον έργον, που αποτελεί επίσης ηλεκτρονικό μέρος του μεγάλου Επιταχννή LHC.

Ολοκληρώνοντας ο κ Σουκουλιάς επεσήμανε την ανάγκη της σοβαρής και συνεχούς συνεργασίας της Ακαδημαϊκής κοινότητας και της Βιομηχανίας, “διότι μόνον έτσι θα υποστηριχθεί η σχεδίαση και παραγωγή νέων καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών και θα ανέγειρε η ανταγωνιστικότητα και η εξωτερική παρουσία των Ελληνικών επιχειρήσεων”.

Εάν ληφθεί υπόψη ότι η Ελλάδα είναι μέλος του CERN από το 1957 και ότι για πρώτη φορά απονέμεται από το CERN σε ελληνική εταιρεία ΧΡΥΣΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, η επιτυχία της εταιρείας από την Αλεξανδρούπολη, λαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις, τιμώντας τα ελληνικά χρώματα.

Με τη διάκριση αυτή η Πρόσμα Ηλεκτρονικά απέδειξε έμπρακτα ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν το ανθρώπινο δυναμικό, τις τεχνολογικές υποδομές και την αξιοποστία, που απαιτείται για την παραγωγή προϊόντων υψηλής τεχνολογίας, αντιμετωπίζοντας επάξια το διεθνή ανταγωνισμό.

Σημείωση:

CERN = Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΩΝ

“Ελευθέρια 2009”: Η Θράκη στο προσκήνιο

Η 89η επέτειος απελευθέρωσης της Θράκης - ενσωμάτωσής της στον εθνικό κορμό γιορτάστηκε με την προσήκουσα τιμή και πολύ συναίσθημα από τους Θρακιώτες της Αθήνας κατά το διήμερο 16-17 Μαΐου 2009.

Ογδόντα εννιά χρόνια πέρασαν από τότε, κι εκείνοι που έζησαν τα γεγονότα του 1920 έχουν σχεδόν εκλείψει, ενώ όσοι γεννήθηκαν τότε, σήμερα διανύουν την ένατη δεκαετία τους. Ωστόσο όλοι έχουν μεταφέρει σ' εμάς, τα παιδιά και τα εγγόνια τους, τις μνήμες και τα γεγονότα που συντάραξαν και σημάδεψαν τους Θρακιώτες εκείνη την περίοδο.

Η μνήμη και η ιστορία μεταλαμπαδεύεται από γενιά σε γενιά –κι έτσι πρέπει, γιατί έτσι διατηρούμε ζωντανές τις ρίζες μας– το δράμα του ξεριζωμού από τις πατρογονικές εστίες τους, Ανατολική και Βόρεια Θράκη, ο πόνος της προσφυγάς και της διασποράς, η πλούσια παράδοση και ο πολιτισμός μας. Γι' αυτό μέχρι σήμερα, ιδιαίτερα στις επετειακές εκδηλώσεις, πλημμυρίζει η ψυχή μας συγκίνηση, καθώς ανιστορούνται γεγονότα που αφορούν την ιδιαίτερη πατριδα μας.

Δημοτικοί χοροί επί σκηνής

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν, όπως επί πολλά χρόνια συνθίζεται, από την Πανθρακική Ομοσπονδία Νότιας Ελλάδας (ΠΑΟΝΕ) σε συνεργασία με τους Θρακικούς πολιτιστικούς συλλόγους Αττικής, υπό την αιγίδα του δήμου Καλλιθέας, ενώ συνδιοργανώτες ήταν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης-Έβρου (ΝΑΡΕ) και οι Νομαρχίες Ροδόπης και Έβρου.

Το πρώτο μέρος των εκδηλώσεων έγινε το Σάββατο 16 Μαΐου το απόγευμα στην πλατεία Δαβάκη, η οποία ήταν κατάμεστη από Θρακιώτες της διασποράς, πρώτης, δεύτερης και τρίτης γενιάς.

Την εκδήλωση προιόγισε ο Πρόεδρος της ΠΑΟΝΕ κ. Νικόλαος Βουτσάς, και στη συνέχεια χαιρετισμό απηύθυναν: ο Δήμαρχος Καλλιθέας κ. Κώστας Ασκούνης, οι βουλευτές Έβρου κ.κ. Άκης Γεροντόπουλος (ΝΔ), Γιώργος Ντόλιος (ΠΑΣΟΚ), ενώ τον κ. Σταύρο Κελέστη (ΝΔ) εκπροσώπησε η κ. Μπίκου –υπεύθυνη του πολιτικού του γραφείου, ο εκπρόσωπος του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ροδόπης, ο αντιδήμαρχος οικονομικών του δήμου Αθηναίων κ. Νικόλαος Βαφειάδης, κι ο αντιδήμαρχος Καλλιθέας και πρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού κ. Θοδωρής Ψαλιδόπουλος, η αντινομάρχη Έβρου κ. Ουρανία Μαυρίδου η οποία εκπροσώπησε τον Νομάρχη κ. Νικ. Ζαμπουνίδη.

Επίσης θερμό χαιρετισμό απέστειλε ο πρόεδρος της Διευρυμένης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ροδόπης-Έβρου κ. Γεώργιος Μηνόπουλος.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους: ο πρών Πρόεδρος της Βουλής κ. Απόστολος Κακλαμάνης, ο οποίος δηλώνει επί χρόνια πάντα παρών σε μια αμοιβαία σχέση θρακικής αγάπης, ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ της Β' Αθηνών κ. Κώστας Γείτονας, η εκπρόσωπος του ΚΚΕ κ. Χριστίνα Κακουλίδη, οι αντιδήμαρχοι Καλλιθέας Ηλίας Καββαδίας και Βάσω Μαργαρίτη, οι δημοτικοί σύμβουλοι Καλλιθέας Παναγιώτης Γεωργούστης, Γιάννης Ηλιάδης και Σάββας Βαλαβάνης, και πολλά Διοικητικά συμβούλια

Οι επίσημοι παρακολουθούν την εκδήλωση του Σαββάτου

Εκπρόσωποι της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. μπροστά στο Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη, την Κυριακή

και μέλη Θρακικών Πολιτιστικών Συλλόγων Αττικής.

Κύριος ομιλητής της βραδιάς ήταν ο συμπατριώτης μας, από την Κυριακή Σουφλίου, Αντιδήμαρχος Καλλιθέας κ. Κώστας Πολυχρονίδης, θερμός συμπαραστάτης-αρωγός πάντα των συλλόγων μας, στον οποίο οφείλουμε πολλά και του χρωστάμε άλλα τόσα θερμά ευχαριστώ.

Με βάση τον τίτλο στις φετινές προσκλήσεις και αφίσες, «Η ΘΡΑΚΗ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ», στην εμπνευσμένη και περιεκτική ομιλία του ο κ. Κ. Πολυχρονίδης υπογράμμισε την ανάγκη ανάδειξης του τόπου μας και του σημαντικού ανθρώπινου δυναμικού του, Θράκες που έχουν διαπρέψει σε όλους τους τομείς -γράμματα, τέχνες, επιστήμες, πολιτική κλπ. Τόνισε ότι αυτό το δυναμικό πρέπει να προβληθεί και να αξιοποιηθεί προς όφελος της Θράκης και της Ελλάδας, λαμβάνοντάς το ως μια πρόκληση-πρόσκληση για τους Θρακιώτες να βγει η Θράκη στο προσκήνιο. Ενδιαφέρον σημείο αναφοράς στην ομιλία του επίσης ήταν οι συγκλονιστικές περιγραφές του μαρτυρικού δρόμου της θρακικής προσφυγιάς, μέσα από τις αντα-

ποκρίσεις του νομπελίστα Αμερικανού συγγραφέα Έρνεστ Χέμινγουεϊ, ο οποίος βρέθηκε στην Ανατολική Θράκη εκείνη την περίοδο ως ανταποκριτής της εφημερίδας «Τορόντο Σταρ».

Ακολούθησε πλούσιο μουσικοχορευτικό πρόγραμμα από Θρακιώτες καλλιτέχνες, με το συγκρότημα “Επτάσημο” του Βαγγέλη Παπαναστασίου και στη φωνή-κανονάκι του Μάνο Κουτσαγγελίδη. Το χορό άνοιξε και έκλεισε το νεοσύστατο χορευτικό συγκρότημα της ΠΑΟΝΕ με χορούς της Βόρειας Θράκης, με επικεφαλής τον συμπατριώτη μας χοροδιδάσκαλο Γιώργο Παντζιαρίδη. Ακολούθησαν οι «Βάκχες» με χορούς της Σαμοθράκης, το Ποντιακό «Σέρρα» με ποντιακούς, και το επίσης έμπειρο συγκρότημα του δήμου Καλλιθέας με χορούς Ανατ. Ρωμυλίας-Β. Θράκης.

Και αφού απονεμήθηκαν τιμητικές πλακέτες στα πρόσωπα και στους συντελεστές που συμμετείχαν στην εκδήλωση, ακολούθησε τραγούδι και χορός για όλους τους παριστάμενους συμπατριώτες ανεβάζοντας το κέφι και τη διάθεση όλων μέχρις αργά το βράδυ...

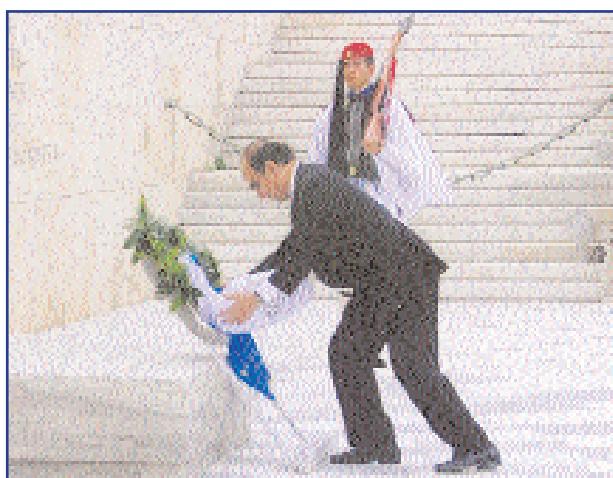
Να σημειώσουμε ότι στον χώρο της πλατείας Δαβάκη λειτούργησαν περίπτερα με έκθεση βιβλίων για τη Θράκη και Θρακικών συγγραφέων, καθώς και έκθεση θρακικών προϊόντων.

Υπεύθυνη για τον γενικό συντονισμό-παρουσίαση της εκδήλωσης ήταν η Θεοδώρα Φουστιτζή.

Την επόμενη μέρα, Κυριακή 17 Μαΐου 2009, τελέσθηκε η καθιερωμένη δοξολογία στο Ναό του Αγίου Γεωργίου Καρύκη, παρουσία πλήθους κόσμου. Τον Πανηγυρικό εκφώνησε ο Πρύτανης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου κ. Γιώργος Σιμόπουλος. Πέρα από το ιστορικό μέρος, ο ομιλητής αναφέρθηκε στη φιλοσοφική έννοια της ελευθερίας, ατομική ή συλλογική, δίνοντας και μιαν άλλη διάσταση στον ορισμό της ατομικής και συλλογικής βούλησης.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε πορεία προς τη Βουλή συνοδεία της μπάντας του Δήμου Αθηναίων και η κατάθεση στεφάνων στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη, εκ μέρους των Συλλόγων και των επίσημων προσκεκλημένων, παρουσία αγήματος του Στρατού που απέδωσε τιμές. Ακολούθησε ενός λεπτού σιγή και το πέρας της εκδήλωσης.

Βούλα Αρβανιτίδου

Ο Πρόεδρος της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. κ. N. Βουτσάς καταθέτει στεφάνι

ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΕΠΟΧΕΣ

Τα πέτρινα χρόνια της βουλγαρικής κατοχής

Απρίλιος 1941 - Σεπτέμβριος 1944

Γράφει ο Δημήτρης Τσεσμελής

Α' ΜΕΡΟΣ

Σήμερα, που τα σύννεφα της ανεργίας και της πείνας πυκνώνουν, οι χορτάτοι και οι βοδεμένοι δεν καταλαβαίνουν "ποιος κινητά την πόρτα". Τα παιδιά όμως που γεννηθήκαμε τη 10ησία του 1932 εκτιμούμε διαιφορετικά τα πράγματα. Ζήσαμε την πολεμική προετοιμασία, εκώ οι μεγάλοι μιλούσαν για πόλεμο, για εισβολή των Βουλγάρων στη Θράκη. Έκαναν σύγκριση των παρεδόντων με το μέλλον. Λεκ περνούσε από τη σκέψη τους πόσο καταστροφικός θα ήταν ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος. Γι' αυτό, όταν έγινε, βρήκε τους λίγους που μείναμε στην Αλεξανδρούπολη, απροετοίμαστους.

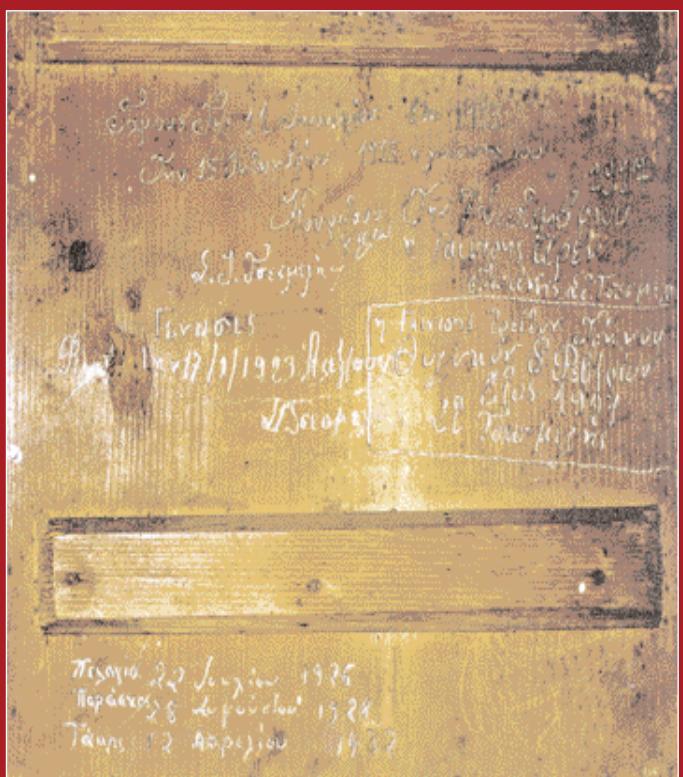
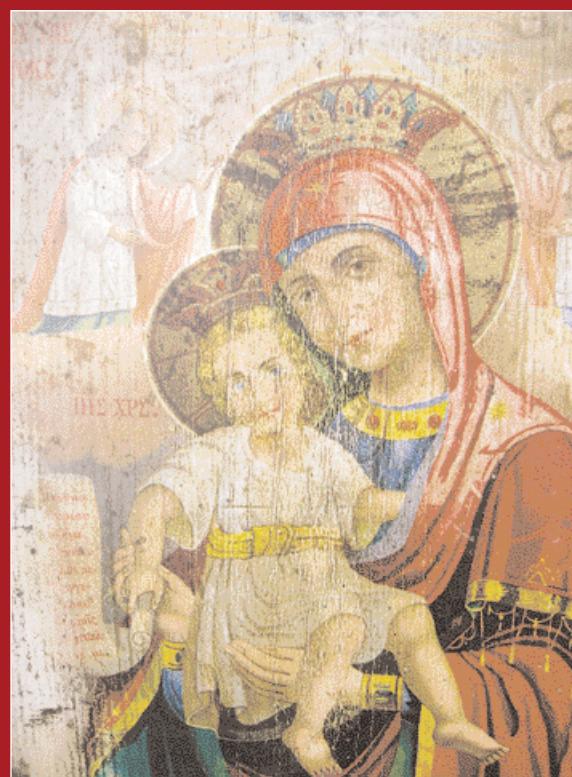
Ο χειμώνας 1941-42 ήταν ένα γερό ταρακούνημα. Η ξένη κατοχή, η πείνα και το κρύο έκαναν τη δουλειά τους και όσοι δεν άντεξαν χάθηκαν. Όσοι μείναμε διδάχθηκαμε τον τρόπο να επιβιώνουμε. Η περίοδος αυτή ήταν το πανεπιστήμιο που μας δίδαξε ένα μόνο μάθημα, την επιβίωση. Να ευχθεόντες να περάσει η σημερινή μπάρα, ώστε να βρει η ανθρωπότητα του ειρηνικό της δρόμο. Ωστόσο καλό είναι να μάθουν οι νέες γεννές πώς μπορέσουμε να επιβιώσουμε μέσα στη λαίλαπα των πολέμου.

Στην Αλεξανδρούπολη μείναμε, γιατί δεν μας επέτρεπαν να φύγουμε ή γιατί δεν μπορούσαμε ή γιατί περιμέναμε να γιρίσουν τα στρατευμένα παιδιά από τα μέτωπα της Αλβανίας και της Βορείου Ελλάδας. Αποκομένη η Θράκη από τον κύριο κορμό της Ελλάδας, ζήσαμε την εισβολή των Γερμανών και στη συνέχεια των Βουλγάρων.

Το σπουδαιότερο κεφάλαιο από τα πέτρινα χρόνια είναι η περίοδος Απρίλιος 1941 - Σεπτέμβριος 1942.

Η ξένη κατοχή

Με τον ερχομό του βουλγαρικού στρατού ίλθαν και οι έποικοι ρακένδυτοι και άρχισαν το πλιάτσικο. Σύντομα οι συνθήκες χειροτέρευφαν. Άρχισε το «δελτίο», στα

Οικογενειακή εικόνα της Θεοτόκου που χρησίμευε και ως ληξιαρχείο.

Ο Σταύρος Τσεσμελής στο πίσω μέρος της εικόνας έγραψε τα νέα μέλη της οικογένειας

μαγαζιά κυριαρχούσε η επιγραφή «μόνο για τους Βουλγάρους». Χάθηκε το ψωμί, η ζάχαρη, το λάδι, το σαπούνι, το φωτιστικό πετρέλαιο και πολλά τρόφιμα και αγαθά.

Το βράδυ έκοβαν το ηλεκτρικό ρεύμα και οι λάμπες με ντίζελ πετρέλαιο ήταν η παρηγοριά μας. Αρχισε η μαύρη αγορά. Αν είχες λέβα κάτι έβρισκες.

Καλοκαίρι του 1941, τα παιδιά τριγυρίζαμε να βρούμε τροφή. Τα φρούτα και τα θαλασσινά συμπλήρωναν τις ελλείψεις. Η έρευνα στα σπίτια με γενικό μπλόκο ήταν συχνή. Έψαχναν για όπλα, ελληνικά βιβλία και τρόφιμα, έκαναν και το σχετικό πλιάτσικο, παίρνοντας μέχρι και έπιπλα. Γι' αυτό, τα λίγα τρόφιμα που είχαμε, τα κρύβαμε. Στη γειτονιά μας μείναμε λίγες οικογένειες. Οι Βούλγαροι συνεχώς έφερναν εποίκους, οι οποίοι καταλάμβαναν τα ακατοίκητα σπίτια. Σιγά-σιγά βρεθήκαμε να ζούμε ανάμεσα στις Βουλγαρικές οικογένειες. Όσοι μπόρεσαν, απέδρασαν κρυφά στον Έβρο. Αρκετές οικογένειες περιμέναμε, με την ελπίδα πως ζύνσαν, τους στρατιώτες από τα μέτωπα.

Δεν επέτρεπαν να μιλάμε ελληνικά. Οι μεγάλοι πειθαρχούσαν, γιατί τους απειλούσαν με φυλακή, ξύλο ή στέρηση του δελτίου. Τα παιδιά τους γράφαμε... όπως τους γράφαμε... όταν μας υποχρέωσαν να πάμε στο βουλγαρικό σχολείο. Από τη γειτονιά μας και την Απολωνιάδα δεν πήγε κανένα παιδί στο βουλγαρικό σχολείο, ούτε μας ενόχλησαν μέχρι που έφυγαν. Αντισταθήκαμε στον εκβούλγαρισμό και όχι μόνο.

Τα μεγαλύτερα παιδιά μάζευαν τα όπλα από τη θάλασσα. Στο έξω μέρος του λιμανιού, μπροστά στα ψαράδικα, εκεί που σήμερα γίνεται η λαϊκή αγορά, ο βυθός της θάλασσας ήταν γεμάτος με όπλα που τα πέταξε ο στρατός στην υποχώρηση. Ζήτούσαν από τα μικρά παιδιά να τραβάμε τα όπλα και να τα φέρνουμε στα ρηχά νερά μπροστά στον φάρο. Την άλλη μέρα τα όπλα δεν υπήρχαν, μέχρι που ο βυθός άδειασε. Ποτέ δεν μάθαμε ποια ήταν αυτά τα «μεγάλα» παιδιά.

Οι μέρες περνούσαν. Σιγά-σιγά επέστρεφαν οι στρατιώτες από τα μέτωπα. Επέστρεψε και ο αδελφός μας ο Γιάννης.

Το καλοκαίρι του '41 τελείωσε. Το φθινόπωρο έδειχνε πως έρχεται βαρύς χειμώνας. Ελπίδα μας ήταν τα χωριά Χιλή και Μάκρη όμως ο αποκλεισμός έσφιγγε. Το φυλάκιο στη γέφυρα του Βανικιώτη αγρυπνούσε. Ο έλεγχος ήταν αυστηρός. Τρόφιμα ήταν αδύνατον να περάσουν προς την πόλη. Μόνον χόρτα μπορούσαμε να μάζεύσουμε.

Κοντά στην πείνα θέριεψε και το κρύο. Κάψαμε ό, τι καιγόταν στη σόρπα και στο τζάκι. Τα ακατοίκητα σπίτια τα λεπλατήσαμε. Πόρτες, παράθυρα και ο, τιδήποτε καιγόταν, το κάψαμε. Όμως αυτά κάποτε τελείωσαν. Έπρεπε να βγούμε στα βουνά για ξύλα. Φυσικά, δεν ξέραμε τα κατατόπια και καθώς αυτό έπρεπε να γίνεται από τα παιδιά και τις μεγάλες γυναίκες, καθυστερούσαμε.

Με το δελτίο μάς έδιναν για ψωμί την μπομπότα και κάπου κάπου γυρτοφάσουλα και πατάτες. Με το βάρος αγοράζαμε την μπομπότα. Ο μυλωνάς άλεθε το καλα-

μπόκι με το κοτσάνι, ο φούρναρης, για να βαρύνει, έβαζε μπόλικο αλάτι και νερό. Έτσι έφθανε σε μια μια λάσπη. Η δυσκοιλιότητα της μπομπότας ήταν τρομερή. Από τη Βουλγαρία έφεραν κολοκύθες, που τις τρώγαμε βραστές ή ψητές. Αυτές έφερναν ευκοίλια. Μέσα σε όλα ήρθαν οι ψείρες. Σαπούνι δεν υπήρχε· τα ψειριασμένα ρούχα τα βράζαμε.

Στη μαύρη αγορά βρίσκομε αλεύρι, λάδι, τυρί, ψωμί και λίγο σαπούνι· όμως τα λέβα δύσκολα τα μαζεύαμε. Το χιόνι πάγωσε, το κρύο και η πείνα έφεραν τα τσακάλια μέσα στην πόλη μας. Ούρλιαζαν και ζητούσαν να πεθάνουμε, για να μας φάνε. Η ελπίδα μας να επιζήσουμε μεγάλωσε με τα ευχάριστα πολεμικά νέα. Η νίκη των Ρώσων στη μάχη της Μόσχας αναπτέρωσε την ελπίδα μας για σύντομη απελευθέρωση.

Η ανατροπή του καιρού

Ο βαρύς χειμώνας είχε και τα καλά του. Όλοι προέβλεπαν πως η σοδειά του 1942 θα ήταν πλούσια, αφού το χιόνι και οι βροχές ήρθαν στην κατάλληλη εποχή. Οι τράτες ψάρευαν και τα ψάρια πήγαιναν στη Βουλγαρία. Μόνο γουλιανοί και σαζάνια υπήρχαν για μας. Ξαφνικά ο καιρός άλλαξε. Ο νοτιάς νίκησε το βοριά. Μεγάλα κύματα σάρωσαν την παραλία. Όταν καλμάρισε ο νοτιάς έγινε το θαύμα. Η παραλία γέμισε γλάρους και πεινασμένους ανθρώπους που μάζευαν χταπόδια που τα πετούσε ψώφια το κύμα στην παραλία. Αυτό το φαινόμενο δεν είχε ξαναγίνει. Τέτοια ανατροπή καιρικών συνθηκών ήταν αναπότελη. Μαζέψαμε χταπόδια έτοιμα σθοντιγμένα. Όταν γύρισε ο καιρός στο βοριά, η παραλία μέχρι τα κόκκινα βράχια είχε γεμίσει με ένα στρώμα φύκια. Για πολλές μέρες σκαλίζαμε τα φύκια μάζεύοντας χταπόδια παγωμένα και ξύλα που κατέβηκαν από τον Έβρο ποταμό. Χταπόδι με χόρτα, βραστό, ψητό, ξιδάτο και λιόκαφτο μας έσωσαν από την πείνα για μεγάλο διάστημα.

Αλλά το κρύο ήταν ύπουλος εχθρός. Η ανάγκη θέρμανσης έγινε επιτακτική. Η λύση ήταν να βγούμε στο βουνό για ξύλα. Επέτρεπαν μόνο ξερά κλαδιά, πουρνάρι και κουμαριά. Μεγάλες γυναίκες και παιδιά ξεκινούσαμε νωρίς το πρωί. Ποδαρόδρομο φθάναμε στη Χιλή και στρίβαμε δεξιά για τον ασύρματο, σύνολο 7 χλμ. Μαζεύαμε τα ξερά κλαδιά, τα καθαρίζαμε και κάναμε ένα δέμα σφιχτά δεμένο 30-40 κιλά. Το δέμα το φορτώναμε στην πλάτη ζαλικιά αφού κάναμε ένα σαμάρι με χόρτα. Η επιστροφή ήταν δύσκολη. Κάθε τόσο κάναμε στάση για ξεκούραση, με τελευταία στάση στην αχλαδιά 1,5 χλμ. πριν από την πόλη. Αυτή την «εκδρομή» την κάναμε μια μεγάλη ομάδα. Στο φυλάκιο γινόταν αυστηρός έλεγχος μήπως και μεταφέραμε χλωρά.

Στους φράχτες των αμπελιών, με τη βοήθεια σκύλου, ανακαλύψαμε τους σκαντζόχοιρους που είχαν τρυπώσει βαθιά σε χειμεριά νάρκη. Μάθαμε να κυνηγάμε πουλιά με τη σφεντόνα και παγίδες. Σιγά-σιγά μαθαίναμε τρόπους να βρίσκουμε τροφή. Με την αύξηση των εποίκων έδωσαν άδεια στους χωρικούς να φέρουν καυσόξυλα. Όταν είχαμε λέβα αγοράζαμε λίγα καυσόξυλα.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΩΝ

ΘΡΑΚΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ - ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΡΑΚΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Γράφει ο Κράτης Ποιμενίδης

Mία εξαιρετική πρωτοβουλία του Θρακικού Κέντρου - Εταιρείας Θρακικών Μελετών, με πρωτοστάτη τον πρόεδρο της εταιρείας Ι. Μητράκα, έλαβε χώρα στην Παλιά Βουλή, το απόγευμα της 6ης Μαΐου 2009. Η εκδήλωση, η οποία είχε σκοπό να αναφερθεί στο ιστορικό παρελθόν της Θράκης και να καταδείξει την τεράστια σπουδαιότητα του ρόλου της στο εθνικό και πολιτιστικό επίπεδο όλου του ελλαδικού χώρου, άρχισε με την παρουσίαση του 14ου τόμου των «Θρακικών» από τον Τριαντάφυλλο Διαμαντή. Ο διακεκριμένος αρχαιολόγος αναφέρθηκε εκτενώς, με τη βοήθεια προβολής slides, στα πολύτιμα αρχαία θρακικά ευρήματα της Ζώνης κα της μικρής Δοξιπάρας.

Στη συνέχεια, ο Γεώργιος Φαράντος, καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, παρουσίασε τον 15ο τόμο των «Θρακικών», με πλήρη αναφορά στη βαθύτατη σχέση και επαφή ανάμεσα στην Αθήνα και τη Θράκη στους μυθικούς και στους αρχαίους χρόνους. Επίσης, έπλεξε το εγκώμιο των Θρακών φιλοσόφων, Δημοκρίτου και Πρωταγόρα, τονίζοντας ότι προήγαγαν και ανέδειξαν το αθάνατο ελληνικό πνεύμα.

Ακολούθως ο Γ. Breidel-Χατζηδημητρίου, επικοινωνιολόγος-συγγραφέας, έκανε μία σύντομη παρουσίαση του βιβλίου του Ι. Μητράκα «ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ ΜΥΡΙΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΟΥΡΑΝΟΕΣΣΑ», λέγοντας: «Το βιβλίο του εντιμολογιότατου Άρχοντα Αγιογράφου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας του Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολεως "Σαμοθράκη Μυριαγαπημένη Ουρανόσσα" δεν είναι ένα συνηθισμένο βιβλίο, όπου ο αναγνώστης διαβάζει το κείμενο και βλέπει παράπλευρα σχετικές με αυτό εικόνες.

Ομοίαζει περισσότερο ωσάν τα μεσαιωνικά χειρόγραφα. Είναι γραφμένο εξ ολοκλήρου στο χέρι, οι σελίδες είναι διακοσμημένες όλες με διάφορες παραστάσεις, αλλά συγχρόνως εμπεριέχει και μία έκθεση ζωγραφικής με πάρα πολλά σκίτσα. Το βιβλίο αποτελεί για τον Μητράκα ένα αφιέρωμα, μία σπονδή θα έλεγα, προς τηνήσο Σαμοθράκη. Βλέπει και απεικονίζει τη Σαμοθράκη σαν μία αγέρωχη θαλάσσια χελώνα –την αποκαλεί κόρη της Ωκεανίδας θεάς– που πλέει στο Θρακικό πέλα-

γος. Για τον ζωγράφο Μητράκα, δηλαδή, η Σαμοθράκη δεν είναι ένα χερσαίο σημείο μέσα στη θάλασσα, αλλα κάτι το ζωντανό».

Επόμενοι ομιλητές ήταν ο Σφέτας Σπύρος, καθηγητής Ιστορίας ΑΠΘ, με θέμα «Θράκη, Μνήμης Οδοιπορία» και ο Ζαφείρης Χρήστος, συγγραφέας του βιβλίου «Θράκη, Μνήμης Οδοιπορία».

Ο Σταύρος Παπαθανάκης, εκδότης του περιοδικού Ορεστιάδας «Βορέας», ανέπτυξε το θέμα «Τα Θρακικά και η διαχρονική αξία τους».

Ο Σταυράκογλου Σταύρος, πρόεδρος του τοπικού τμήματος Αλεξανδρούπολης Θ.Κ.-Ε.Θ.Μ., μιλησε για την οργάνωση, τη λειτουργία και την προσφορά αυτού του τμήματος.

Μετά τη λήξη των ομιλιών, η χορωδία (Ηχοχρωμάτων-γυναικών) της Αρχιεπισκοπής Αθηνών,

Οι ομιλητές της εκδήλωσης

με χοράρχη την κ. Σμαρούλα Νάκη, αποτελούμενη από 25 άτομα, παρουσίασε τρία εντυπωσιακά τραγούδια για τη Θράκη.

Στο τέλος αυτής της θαυμάσιας βραδιάς τιμήθηκαν με περγαμηνές τιμής οι Διαμαντής Τριαντάφυλλος, Φαράντος Γεώργιος, Ι.Κ. Μαζαράκη-Αινιάν, γιος του Κων. Μαζαράκη-Αινιάν που απελευθέρωσε την Αλεξανδρούπολη και λίγα ευγενώς μας παραχωρεί την αίθουσα της Παλαιάς Βουλής όποτε την χρειαστούμε, Εξακουστός Κωνσταντίνος και η Παπαδοπούλου Ευαγγελία, εκπαιδευτικός, η οποία διαμένει επί δεκαετίες στην Ελβετία.

Εν κατακλείδι, αναφέρεται ότι την εκδήλωση ετίμησαν με την παρουσία τους ο βουλευτής Έβρου Άκης Γεροντόπουλος, ο πρώην βουλευτής Ξάνθης Παν. Σγουρίδης και εκπρόσωπος του Λ.Α.Ο.Σ.

ΣΤΗΛΗ ΝΕΩΝ

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

4ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης

Γεώργιος Σουρής, Σάτιρα... Νέτα σκέτα και... όχι μόνο

Μάιος 2009

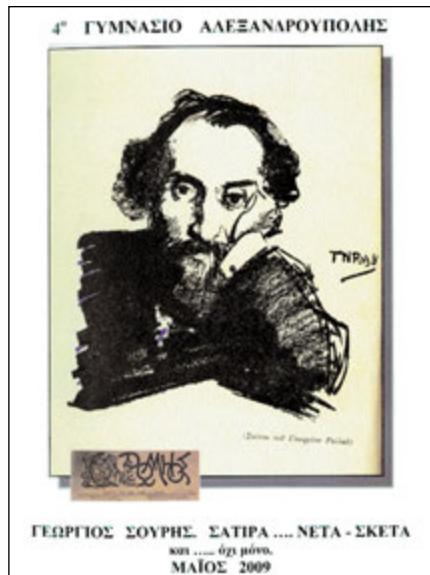
Στον πρόλογο της εργασίας που παρουσιάζουμε, ο υπεύθυνος καθηγητής και διευθυντής του σχολείου κ. Τσαμίτας Χρήστος και η Σ.Ε. των μαθητών επισημαίνουν για τον Γ. Σουρή:

Θαύμα δημοσιογραφικό, καθώς για πολλά χρόνια, έβγαζε μία εφημερίδα, που την έγραφε, ολομόναχος, από την πρώτη αράδα ως την τελευταία, σε σίχους ομοιοκατάληκτους, που δεν μπορούσε να τους βρει κανένας εύκολα φεγάδι.

Θαύμα ποιητή, σατιρικού και λυρικού, καθώς μπόρεσε να ζήσει μόνο από τα έσοδα των στίχων του.

Είχε άμεση και πλατειά επαφή με τις λαϊκές μάζες, που «γούσταραν» και εκτιμούσαν την τέχνη του.

Ψάχνοντας στοιχεία για την εργασία μας, εμπεδώσαμε αφ' ενός το πόσο πηγαίο και σύνθετο ταλέντο ήταν ο Γ. Σουρής αλλά και τη μεγάλη σπουδαιότητα του διαδικτύου ως τερά-

στιας πηγής αναζήτησης πληροφοριών για κάθε θέμα.

Η εργασία απλώνεται σε 75 σελίδες Α4 και περιλαμβάνει πίνακες, πλήθος φωτογραφιών του ποιητή ή σκηνών από τη ζωή της παλιάς Αθήνας, σκίτσα και γελοιογραφίες σπουδαίων γελοιογράφων της εποχής, υλικά που άντλησαν οι μαθητές, αξιοποιώντας δημιουργικά το μέσο επικοινωνίας που γοητεύει σήμερα τους νέους, το διαδίκτυο, αλλά και σχετική έντυπη βιβλιογραφία. Παράλληλα, δημοσιεύονται κείμενα που σχετίζονται με τον ποιητή, τον περίγυρο και την εποχή του. Τα παιδιά ασχολήθηκαν και με μικρά βιογραφικά σημειώματα προσωπικοτήτων της εποχής του Γ. Σουρή ή αναζήτησαν απαντήσεις σε ερωτηματικά τους γύρω από λέξεις ή έννοιες με τις οποίες βομβαρδίζονται καθημερινά, π.χ. τι είναι τα Εξάρχεια.

Συγχαρητήρια σε όλους για το αποτέλεσμα.

*Θυεῖς έντονος σογυνοῦ οἱ γέροις μαρρῶν οὐδὲ εἰτανεγίρει,
μωλῶς εἰς οὐναρέαν πεπίνεις οὐδὲ εὔγείνοι...
εὐτός οὐ αγύνος πόστρος ειπεὶ ωντόλεις οὐδὲ εύρεις
μετέ πατέει οὐναρέαν, οὐδὲ γέροις οὐδὲ παῖεις.*

ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΙΝΑ

Απ' την παλιά σου εποχή τίποτα δεν σου μένει και κάθε μέρα κι από μια ανάμνησίς σου οθίνει οι πιο αρχαίοι κάτοικοι περνούνε πια για ξένοι και θαύμα πως εσώθηκαν μέσα στα τόσα νέα οι Άγιοι Θεόδωροι και η Καπνικαρέα, κι ένα σπιτάκι σου μικρό ολόρθι δεν θα μείνει. Πού είναι τα σπιτόπουλα εις τον καθένα δρόμο; Πού είναι πια το «Ροδακιό», πού είναι το «Γεράνι»; Τα πρώτα Αθηναϊκά πού είναι εν συντόμω; Πού π ο «Ωραία η Ελλάς» και πού το «Σιντριβάνι»; Φαντάζομαι τον πληθυσμό δεκαπλασιασμένον, τον σύμπαντα ελληνισμόν εδώ συγκεντρωμένον, και ούτε ένας κάτοικος εις την λουπίν Ελλάδα. Να μην υπάρχουν Θεσσαλοί, Κρήτες, Μυτιληναίοι, και να γενούμε όλοι μας πολίται Αθηναίοι.

Ρωμιός, 8 Σεπτεμβρίου 1884, ap.33

Δοκιμαί της Αντιγόνης που της βλέπεις και παγόνεις.

Σατιρικό σκίτσο του Σουρή. Σατιρίζει τις πρόβες της "Αντιγόνης" και τον αρχαϊστή Μιστριώτη κατά την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων (1896)

Χίλια παιδιά του νομού Έβρου ζωγραφίζουν για τη διάσωση του περιβάλλοντος

Χώρος έκθεσης: Τεχνόπολις Δήμου Αθηναίων
Αίθουσα: Άγγελος Σικελιανός
Πειραιώς 100 - Γκάζι
από τις 2 έως 10 Μαΐου 2009

Ο Δήμος Αθηναίων, σε συνεργασία με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης-Έβρου και τη Δημοτική Πινακοθήκη Διδυμοτείχου, διοργάνωσε έκθεση ζωγραφικής 1.000 παιδιών του Έβρου από 29 δημοτικά σχολεία και με την εθελοντική βοήθεια 59 δασκάλων, με θέμα τη διάσωση του περιβάλλοντος.

Την πρωτοβουλία και την οργάνωση είχε ο Διδυμοτιανός καταξιωμένος στην Ελλάδα και το εξωτερικό ζωγράφος Δημήτρης Ναλμπάντης.

Η έκθεση παρουσιάστηκε κατ' αρχάς στο Διδυμότειχο (Δημοτική Βιβλιοθήκη Δημ. Ναλμπάντης), στη συνέχεια στην Αλεξανδρούπολη (Θράκη Παλάς), στην Αθήνα και τέλος στις Βρυξέλλες.

Μέλη του Δ.Σ. αλλά και άλλα μέλη του Συλλόγου μας παρέστησαν κατά τα εγκαίνια, τα οποία τίμησαν με την παρουσία τους ο Υπερνομάρχης Έβρου-Ροδόπης κ. Γ. Μηνόπουλος, οι βουλευτές μας κ.κ. Άκης Γεροντόπουλος, Δεμερ-

τζόπουλος, Στ. Κελέτσης και Γ. Ντόλιος, γεγονός που όλοι επεσήμαναν θετικά, ως και ο αντιδήμαρχος Αθηναίων, ο Εβρίτης κ. Βαφειάδης.

Μικρά, ουσιώδη και περιεκτικά λογύδρια ακούστηκαν από τους προσαναφερθέντες και από τον κ. Φώτη Ιγνατίου, πρόεδρο του Πολιτιστικού Οργανισμού "Τεχνόπολις" (και πώς να μην είναι για ένα τέτοιο θέμα).

Συγκινημένοι όλοι για τις ιδέες, τα χρώματα και τη φαντασία των μικρών παιδιών ίσως απεχώρησαν προβληματισμένοι για την ευθύνη που έχει ο καθένας για το μέλλον αυτών των παιδιών.

Νέοι και Θέατρο

Μια ομάδα νέων καλλιτεγνών, απόφοιτων του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Τμήμα Υποκριτικής, Σκηνοθεσίας, Θεατρολογίας), συνέστησε μια εταιρεία θέατρου με το όνομα «Sforaris» και μας κατέπληξε ευχάριστα. Ανέβασε μία παράσταση με τον τίτλο «Πρακτορισσες» στο θέατρο του Ήλιου, στην Πλάκα, από το Φεβρουάριο μέχρι το Πάσχα, δύο πρέρες την εβδομάδα.

Το κείμενο, η σκηνοθεσία και οι ερμηνευτές πθοποιοί ανήκαν σε αυτήν την ομάδα. Ανάμεσά τους και η Ζωή Παρασκευοπούλου, κόρη του προπούλμενου πρέδρου μας

Τάκη και της Αλέξιας Παρασκευοπούλου. Δεν
κρύβουμε πρέπει να είναι
μας για την πολύ καλή παρουσία της όμορφης Ζωής στη μοντέρνα και νεανική αυτή παράσταση.

Ο κειμενογράφος και σκηνοθέτης της παράστασης συνοφίζει: «Όταν κάποιοι προσπαθούν να ασχοληθούν με τη διακωμώδηση των κινηματογραφικών ταινιών δράσης, δεν έχουν χρήματα, δεν είναι τηλεοπτικά αναγνωρίσιμοι, περνάνε τη μισή μέρα τους με άλλες βιοποριστικές ασχολίες, έχουν χάσει την αίσθηση του χρόνου με τα απάνθρωπα ωράρια και όλα περνάνε από τα χέρια τους, έχουμε όλα τα συστατικά για ένα δακρύβρεχτο μελό, με αγνούς καταραμένους καλλιτέχνες, τσακισμένα όνειρα και ένα απάνθρωπο, χθόνιο σύστημα... Ερείς όμως θέλαμε να φτιάξουμε μια παράσταση στις action movies και κυρίως στις χειρότερες αυτών! Χρειάστηκε μόνο εμπιστοσύνη, χαλαρότητα και μία σιγουριά ότι όλα μπορούν να γίνουν. Το δυσκολότερο πράγμα είναι να φέρεσαι με επαγγελματισμό, σε μέρες που δεν το ευνοούν καθόλου».

Τον Μάιο η παράσταση μετακινήθηκε στη Θεσσαλονίκη και στη συνέχεια στα Χανιά.

στήριξης της Διασποράς

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Μαίρη Υπερείδου-Χατζή

1. «Χαμόγελα της Διασποράς»

Παιδικά ποιήματα
Μόντρεαλ, 2000

2. «...στις γειτονιές της Θράκης»

Ντοπιολαλίες
Ποιήματα
Μόντρεαλ, 1997

*...Χαρά σε σένα που γεννήθηκες σε τόπο
μα δεν ταξίδεψε η μούρα μακριά
κι όλα τα όνειρα που έπλεξες, δικά σου
δε σου τα σβήνουν, σαν η μέρα, σε ξυπνά...*

Με συγκίνηση λάβαμε τις δύο ποιητικές συλλογές της καταξιωμένης συμπολίτισσας στο χώρο της ποίησης κ. Μαίρης Υπερείδου-Χατζή. Η δημιουργός, γνωστή στους αναγνώστες μας από τις άμορφες συνεργασίες της, ζει στον Καναδά, έχει αναπτύξει σπουδαία πνευματική παρουσία με το λογοτεχνικό της έργο και έχει αποσπάσει σημαντικά βραβεία. Συγκεκριμένα έχει τιμηθεί:

- Από τη Διεθνή Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών στην πνευματική Ολυμπιάδα «Μελίνεια Τρόπαια 1995» α) με το Α' βραβείο για το ποίημα «Θέλω» και τιμήθηκε με το μετάλλιο του «Παρθενώνα», β) με Β' βραβείο για το ποίημα «Γελάς» (ερωτική ποίηση).
- Από το Πνευματικό Κέντρο Γιοχάνεσμπουργκ «Παραδοσιακή ποίηση», 1996, με Ε' βραβείο για το ποίημα «Διασπορά».
- Από την International society of Poets για το ποίημα «Embrace the peace» με το Editors choice award, είναι δε και διακεκριμένο μέλος της.

Επίσης είναι Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών Καναδά.

Ο δρ Γρηγόρης Γεωργίου, ψυχίατρος και λογοτέχνης του βρεφεια-μερικανικού χώρου, παρατηρεί, προλογίζοντας την πρώτη συλλογή: «Η παιδική ψυχή έχει ανάγκη από τις τροφές εκείνες που είναι απαραίτητες για να μπορέσει να αναπτύξει ό,τι καλύτερο κρύβει μέσα της η ανθρώπινη φύση. Τα Ελληνόπουλα της Διασποράς δεν έχουν εύκολα πρόσβαση στις πηγές της αμβροσίας αυτής. Η ομογένεια του Καναδά διαθέτει μία ποιήτρια, την πρόεδρο της Διεθνούς Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών Καναδά κ. Μαίρη Υπερείδου-Χατζή που έχει κάνει έργο ζωής της να καλύψει το κενό αυτό με τις πολυάριθμες και ποικίλες λογοτεχνικές δημοιουργίες της για τα παιδιά.

Η οικογένεια, η φύση, το σχολείο και η Ελλάδα, είναι οι κύριοι πρωταγωνιστές της συλλογής αυτής....»

Η Διασπορά

Πες μου αν σ' άλλη γειτονιά
βασιλικός μοσχοβολά
στης ξενιτιάς μπαλκόνι;

Στης διασποράς την αγκαλιά
βασιλικός νόστο γεννά
κι η νύχτα τον διπλώνει.

Πες μου στη γη σ' άλλη μεριά
απ' τη φωλιά του μακριά
πώς ζει το χελιδόνι;

Έχει φωλίτσα στα σχολεία
και τραγουδά ελληνικά
φτερά, καθώς απλώνει!

Πολύ ενδιαφέρουσα και η δεύτερη συλλογή. Η συγγραφέας παρατηρεί στο εισαγωγικό σημείωμα: «Νοηματικά, όλα τα ποιήματα είναι ντο-

πιολαλιές. Είμαι μια ρομαντική αναδρομάρισσα και το ραβδί που στεριώνει τα βήματά μου στην ξενιτιά είναι η ανάμνηση. Γράφω στο πρώτο πρόσωπο, γιατί, όπως λέει ο Κ. Παλαμάς "...τα δικά μου τα βλέπω σαν ξένα και γι' αυτό τα τραγουδώ μα και τα ξένα τραγουδώντας, δικά μου τα κάνω". Το θεματικό μοτίβο –ξενιτιά, νόστος, καημός, λυγός, αναμνήσεις και εμπειρίες μους – ίσως κουράζει, όμως αυτό είναι το ταπεινό μου προσκύνημα και η μικρή μου προσφορά... στις γειτονιές της Θράκης, οι ντοπιολαλιές».

Η συλλογή διαιρείται σε δύο ενότητες. Η πρώτη αποτελείται από 47 μικρά ποιήματα και έχει τίτλο «στις γειτονιές της Θράκης» και η δεύτερη, με τίτλο «ντοπιολαλίες», περιέχει και αυτή 47 ποιήματα.

Ως προς τη μορφή, τα ποιήματα ακολουθούν ποικιλή μετρική. Ο στίχος, από 7 σύλλαβο μέχρι 15 σύλλαβο, που θυμίζει δημοτικό τραγούδι, άλλοτε ακολουθεί την κλασική μετρική και ομοιοκαταληξία και άλλοτε πλησιάζει τη νεώτερη ποίηση, με το δικό της ρυθμό και μέτρο.

Το Φεγγάρι

Το Θρακιώτικο Φεγγάρι
έπεσε μες στο πηγάδι.
Ποιος το κέρασε ρακί
κι μπαύλνται την αυγή;

Μαζωχτήκαν οι γειτόν
να το βγάλουν δε γλυτών.
Πήραν μια χουντρή τριχιά
φώναζαν, άντι πιδιά.

Έδισαν ένα καλάθ
το χαζό καλά να πάθ.
Θα το βγάλουν μην πνιγεί
κι ουρανός τι θα γινί;

Μέθοι είπι ο Δημητρός
κι συμφώναι ο Μαθιός.
Ποιος το κέρασι ρακί
κι το πάτο πάει να βρει;

Δεν του φίλεψαν ρακί
μόνο ειδε τη Φανή
που φιλούσε το Μαθιό
ντράπικι, κ' είπι, θα πνιγώ.

Το Θρακιώτικο Φεγγάρι
έπεσε μες στο πηγάδι.
Θα το βγάλουν μην πνιγεί
κι ουρανός τι θα γινί;

Βούλα Αρβανιτίδου

1. Εκείνος που έβγαλε φτερά

Εκδόσεις «Πάραλος»

2. Η στάση

(όνομα θυσιαστικά, γένους θηλυκού)
και οι προθέσεις της

Διηγήματα

Εκδόσεις «Πάραλος»

Δεν είναι η πρώτη φορά που παρουσιάζουμε το ποιητικό έργο της Βούλας Αρβανιτίδου με ειλικρινή εκτίμηση.

Παρ' όλο που την πρώτη συλλογή “**Εκείνος που έβγαλε φτερά**” η συγγραφέας δεν την κατατάσσει σε συγκεκριμένο λογοτεχνικό είδος, η ταπεινή μας άποψη είναι ότι περιέχει μικρά ποιήματα σε σύγχρονη γραφή και μοντέρνο ύφος.

Με δυνατές εικόνες, συμβολισμούς, εσωτερικό ρυθμό η Βούλα Αρβανιτίδου ανεβοκατεβαίνει σε κλίμακες με «απλές καθημερινές φράσεις», με ρεαλιστική απεικόνιση έως υπερρεαλιστικές εικόνες και πικνές σκηνές.

Προβολή

Πόσο τηχηρά
καλπάζουν μερικές φορές τα όνειρα!

Τότε ενδίδει σαν παιδί στην πρόκληση
και άθελά του γίνεται αδιάκριτος
καθώς τρυπώνει, κλέφτης των χρωμάτων,
στον ύπνο των γειτόνων του.

Τρέχουν συνήθως βιαστικά τα όνειρα, χωρίς ανάσα
μα δεν αντέχουν για πολύ ξυπόλητα
στην άσφαλτο ή στους γκρεμούς.

Συχνά γλιστράνε στο πλακόστρωτο και πέφτουν,
πληγώνονται, ξαναστώνονται
κι εγκαταλείπουν τα παιχνίδι τους τραυματισμένα.

Μα πριν χαθούν
εκείνος σπεύδει σε βοήθεια.

Η αγωνία τους, το αίμα, ο ιδρώτας
αντίδωρο στην τρυφερή παλάμη του.

Την επομένη παίρνει την παλέτα του
και ζωγραφίζει τα δικά του όνειρα.

Ένα δίστιχο στο τέλος του ποιήματος που θυμίζει αρχιτεκτονική
σονέτου, κλείνει με δύναμη το ποίημα και δίνει μια νέα ελπίδα.
Αλλά και τα μικρά της διηγήματα στην άλλη συλλογή φέρουν τη
σφραγίδα της ποίησης.

«Τα νεογέννητα έχουν γαλάζια μάτια. Αντιφεγγίζουν στην κούνια.
Γαλάζια κι αυτή. Κι οι ώρες. Κάποιο μεσημέρι γίνονται μωβ. Αργότερα γκρι.

Η τραπέζαρια βογγάει. Τριγωνικά χαμόγελα μπήγονται στο κορμί
μου πασαλειμένα σάλτσες. Τα λίπη στροβιλίζονται σ' ένα γοργό¹
βαλς. Ναυτία.

Ο γιος μου παίζει το τρενάκι του. Ταξιδεύει σε χώρες μαγικές,
παραμυθένιες. Ύστερα γέρνει κι αποκοιμιέται».

Η συλλογή αποτελείται από 12 διηγήματα με κεντρικό θέμα αυτό
που λέει λυρικά ο τίτλος.

Στον επιλογό της η συγγραφέας συνοψίζει τον προβληματισμό της
και παραπέμπει όλες τις γυναίκες αναγνώστριες να το προσεγγίσουν, με δίσυλο τα δικά τους βιώματα η κάθε μία!

«Το γυάλινο κτίσμα καταρρέει. Η γυναίκα δένει τις πληγές της, ζυγίζει την πείρα της και κοιτάζει τον ήλιο κατάματα.

Σπασμένα ιδανικά στα καλούπια του χρόνου. Σκαμμένο απ' την προσπάθεια το πρόσωπο. Κι ο δρόμος γεμάτος λακούβες, ιδρώτα,
στροφές, ματωμένες. Αγκάθια μυτερά και μαυρισμένα απ' τους αιώνες, παραφυλάνε ύπουλα το παραπάτημα.

Η γυναίκα χτες. Η γυναίκα σήμερα. Γονιμοποιημένη απ' τον αγώνα της, κυροφορεί τη γυναίκα του αύριο: Ο κόδαρος ανήκει σε όλους.
Ντύνομαι την αλήθειά της, κι είμ' έτοιμη για την πορεία του φύλου μου».

1 - ANALECTA HISTORICA - 1 Πηγές & Μελέτες Καθολικής Ιστορίας

Ιωάννης Ασημάκης

Η Καθολική Εκκλησία στη Δυτική Θράκη 1896-2006

Θεσσαλονίκη, 2008, σελ. 57

Ένα πολύ ενδιαφέρον πόνημα, το οποίο μελετά την 110 χρόνων οργανωμένη ενοριακή ζωή της Καθολικής παροικίας της Δυτικής Θράκης.

Η μελέτη ξεκινά από το 1896.
«Μέχρι το 1896 οι καθολικοί
του Δεδέαγατς υπάγονταν
στην ενορία Αδριανούπολε-
ως...»

«Η παρουσία της Καθολικής
Εκκλησίας στη Δυτική Θράκη
συνδέεται με την εγκατάσταση
αλλοδαπών τεχνικών και εμπό-
ρων τα χρόνια κατασκευής
του σιδηροδρομικού δικτύου
στην Αλεξανδρούπολη (τέλη
του 19ου αιώνα και την άνθι-
ση της εμπορίας καπνού στην
Ξάνθη, αρχές 20ού αιώνα).
Η ποιμαντική εξυπηρέτηση
των καθολικών της Θράκης
εξασφάλιστηκε από τους ελάσ-
σονες κοινοβιακούς Φραγκι-
σκανούς που ίδρυσαν την ενο-
ρία του Αγ. Ιωάννη στην Αλε-
ξανδρούπολη και το ομώνυ-
μο παρεκκλήσιο στην Ξάνθη...»,

Ο διαδρόμος αριστερά της παρακαλήσης του Κομητητηρίου

ΜΠΡΟΠΙ Μ. ΚΟΛΑΡΟΥ
ΕΙΩΝ 58
† 15.12.43
ΜΑΤΕΙΟΣ ΙΙ. ΚΟΛΑΡΟΥ
ΑΙΓΑΙΟΣ 16/ΒΙΚΕΛΑΣ
ΑΙΓΑΙΟΣ 21/ΙΩΑΝΝΗ 69
ΙΑΝΚΙΔΟΣ ΚΟΛΑΡΟΣ
ΑΙΓΑΙΟΣ 27.87 ΕΙΩΝ 71
ΦΑΝΗ ΠΑΠΑΛΑΚΗ
ΑΙΓΑΙΟΣ 21.10.01 ΕΙΩΝ 57

Από το κοιμητήριο των Καθολικών

διαβάζουμε στο σημείωμα του εσω-
φύλου του βιβλίου.

Το βιβλίο περιέχει έγκυρες ιστορικές λεπτομέρειες από την εξέλι-
ξη της καθολικής παροικίας στο Δεδέαγατς-Αλεξανδρούπολη.

«Μερικά επώνυμα της καθολικής παροικίας του Δεδέαγατς (κάποια
προερχόμενα από το Κάραγατς μετά το 1923): Heitch, Deliseau, Teresi,
Filippucci, Venazza, Pereron, Fonten, Scanavi, Bonapasse, Bosetti,
Divenosa, Orsini, Giron, Tressie, Hruby, Sinan, Collaro, Manasse,
Finkelstein, Souhor, Ergen, Etek, Visconti, Pressich, Wittman, Στεφά-
νου, Spanza, Ξανθάκη, Λαμπίρη. Όσοι αναφέρονται στην καθολική
παροικία της Αλεξανδρούπολης την αποκαλούν φραγκολεβαντίνικη,
δηλαδή αποτελουμένη από Δυτικοευρωπαίους γεννημένους ή από
πολλά χρόνια εγκαταστημένους στην Ανατολή. Όντως τα περισσό-
τερα μέλη ανήκαν σ' αυτή την κατηγορία, αλλά υπήρχαν και Έλληνες
καθολικοί από τις Κυκλαδες, όπως μαρτυρούν τα τυπικά ελληνικά
καθολικά επώνυμα και η ύπαρξη ευάριθμων κοινοτήτων Συριανών και
κυρίως Τηνιακών καθολικών στην Πόλη, στις οποίες οι καθολικοί της
Θράκης είχαν συγγενείς.»

Το βιβλίο στηρίζεται σε πλούσια βιβλιογραφία, αποτελεί εμπειριστι-
ωμένη επιστημονική εργασία με παραπομπές, αναφορές, εικαστικό²
υλικό, πίνακες και κάθε πληροφορία σχετική με την Καθολική Εκκλη-
σία σε όλη τη Δ. Θράκη βέβαια και ειδικότερα στη ζωντανή της παρου-
σία στην Αλεξανδρούπολη.

Αξίζει να γίνει γνωστό σε όλους τους Αλεξανδρούπολίτες, παλαιούς
και νέους, για να κατανοηθούν ή να απαντηθούν ερωτηματικά γύρω
από το πολιτισμικό περιβάλλον της πόλης τους.

«Η εξέλιξη της καθολικής παροικίας στη Δυτική Θράκη ακολουθεί τη
συγκυριακή πραγματικότητα των μετακινήσεων λόγω εργασίας. Από
τη δεκαετία του 1980 εμφανίζεται και η δημιουργία ενός μόνιμου
πυρήνα καθολικών, όπως τις πριν δεκαετίες του 20ού αιώνα. Κοινό
διαχρονικό στοιχείο είναι ότι οι καθολικοί της Θράκης κάνουν τον
τόπο αυτό πατρίδα τους. Η εκατονταετής παρουσία, όπως προκύπτει
από πολλές πλευρές, μόνο στόχο είχε την πνευματική εξυπηρέτηση
του καθολικού ποιμνίου και τη μαρτυρία της δυτικής χριστιανικής
παράδοσης σε ορθόδοξο περιβάλλον. Αυτή η μαρτυρία ως ευκαιρία
γνωριμίας και καταλαγής δίνει νόημα στις προσπάθειες διατήρησης
της καθολικής παροικίας ως υπενθύμισης της θέλησης καθολικοί
και ορθόδοξοι να άρουν προκαταλήψεις και να πορευθούν στην επα-
νεύρεση της πλήρους και ορατής ενόπτητας».»

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Γρηγόριος Κουρουτζίδης

Γράφει η Κατερίνα Κουρουτζίδην - Ντομπρούδη

Γεννήθηκε στην Αίον το 1898 και απεβίωσε το 1966. Το 1914 οι γονείς του έφυγαν από την Αίον και ήρθαν στο τότε Ντεντέαγατς. Από τότε έζησε και μεγάλωσε στην Αλεξανδρούπολη.

Παντρεύτηκε την Αθηνά Βοζίκη το 1929 και απέκτησε 2 παιδιά, τον Αθανάσιο και την Κατερίνα.

Ήταν αυτοδίδακτος ψυχαρόφος και όλη του τη ζωή την πέρασε στον κινηματογράφο «Τιτάνια», δίνοντας και την ψυχή του. Φρόντιζε τα πάντα στο «Τιτάνια»: εφορία, ταμείο, εισιτήρια και δύο φορές την εβδομάδα ψυχαρόφιζε τις ρεκλάμες, ανάλογα με το έργο, Ταρζάν, Σεβάχ ο Θαλασσινός, Ζορό, Λιζ Τείλορ κ.ά. Αυτές τις ρεκλάμες τώρα τις λέμε αφίσες. Μου τις ζήτησαν, για να τις αξιοποιήσουν, ο Γιάννης Ξανθούλης και ο Γιώργος Μηνόπουλος, αλλά δυστυχώς δεν υπάρχουν πια.

Όταν ο πατέρας μου πήρε την σύνταξή του, τις μάζεψε από το «Τιτάνια», μαζί με τη δύσκολη ζωή που πέρασε εκεί μέσα και τις έφερε στο σπίτι. Αυτές οι αφίσες κατέληξαν

στο μπακάλικο (τώρα σούπερ μάρκετ) του Δημητρίου Μπιλιμπίνη, πατέρα του Ξάνθηπου Μπιλιμπίνη και έγιναν ταβάνι στο μπακάλικο, το οποίο ήταν μόνο το πάτωμα του επάνω ορόφου του σπιτιού και ήταν ερείπιο. Όταν περπατούσαν ένοικοι από επάνω (ήταν τότε οι ανταρτόπληκτοι), έπεφταν σκουπίδια και σκόνη. Τότε η μητέρα μου λέει στο Δημητρό, έτσι τον φώναζαν: «Πάρε τις ρεκλάμες και κάντες ταβάνι, γιατί αντά που τρώμε γεμίζουν σκόνη». Και έτσι, όταν πηγαίναμε να ψωνίσουμε, χαζεύαμε τον Ζορό, τον Ταρζάν και ό,τι άλλο είχε ψωγραφίσει ο πατέρας μου.

Στην Αλεξανδρούπολη υπάρχουν ακόμη ταμπέλες με επιγραφές του πατέρα μου, με την υπογραφή του «ΤΕΧΝΗ».

Τρεις ήταν τότε οι γραφίστες της εποχής: ο Αγγλιάς, ο Κουρούτζιδης και ο Ζωρζ.

Ταμπέλες, πανό, ονόματα στις βάρκες και ό,τι άλλο ψωγραφικό είχε ανάγκη η πόλη μας ήταν δικό τους έργο.

Άδων φαρά

Γράφει η Μαίρη Υπερείδου - Χατζή

– Έχουμε ανάγκη από νέους και νέες να δουλέψουν εθελοντικά στις παιδικές κατασκηνώσις μας, είπε ο δήμαρχος ο Μπέτσος στον πατέρα μου.

Την επομένη, μ' ένα αίσθημα ελευθερίας να γεμίζει τα δεκάει χρόνια μου, άφησα πίσω τα: «Μη!, όχι!, δεν κάνει, ντροπή είναι!», και το «πι θα πει ο κόσμος!» κι έφτασα στη Μάκρη.

Οι κατασκηνώσεις με τα μόνιμα κτήρια βρίσκονταν σε μία πευκόφυτη περιοχή. Στο κάθε αντίσκηνο έμεναν δέκα κοριτσάκια ή αγοράκια μαζί με την εθελόντρια ή εθελοντή αρχηγό τους. Υπεύθυνος ήταν ο διευθυντής του Πρώτου Σχολείου, ο αξέχαστος δάσκαλος Ηλιόπουλος. Ομαδάρχη είχαν ορίσει έναν Σουφλιώτη, σπουδαστή της Ακαδημίας, που μοιράζονταν τις δουλειές με δύο υποομαδάρχες. Τα πρωινά, όταν τα παιδιά πήγαιναν στη θάλασσα, έπρεπε για λόγους ασφαλείας να είναι πάντα ένας από τους τρεις. Ο ομαδάρχης είχε επίσης την ευθύνη να φωτογραφίζει διάφορα γεγονότα με τα οποία, την επόμενη Κυριακή, στόλιζαν έναν τοίχο στην αίθουσα του φαγητού.

Και ήρθε η σειρά μου να πάω «τα παιδιά μου» για κολύμπι. Μόλις μπήκαν τα κοριτσάκια στο νερό, άρχισαν τα κλικ του ομαδάρχη.

Εγώ, φορώντας φουστάνι και με το μαγιό από μέσα, τσαλαβούστουόσα στο νερό και παρακολουθούσα μην ξεμακρύνουν. Ήμουν έτοιμη να βουτήξω, αν χρειαζόταν.

– Βγάλε το φουστάνι, μείνε με το μαγιό και στάσου μαζί τους να σε φωτογραφίσω με όλη την ομάδα σου, μου φώναξε αυτός.

Κανένα «μη» δεν άκουσα παρά μονάχα ένα νέο κλικ.

– Ε, τώρα, μείνε και μόνη μέσα στο νερό. Μμμ, μπράβο! Άντε τώρα να κοιτάς προς τα αριστερά. Τώρα λίγο στα δεξιά... και μια καθιστή στο βραχάκι... και μια όρθια... μια ακόμη... πάρε πόδα... βάλε το ένα χέρι στη μέση... όχι, δεν τελείωσα...

Τα κλικ ακούγονταν σαν πιολυβόλο κι εγώ καμάρωνα ίδια με την χολιγουντιανή Έστερ Γουλιαμς.

Την Κυριακή, την ώρα του βραδινού φαγητού, οι φωτογραφίες ήταν αραδιασμένες στον τοίχο.

– Δε βλέπω τι δικές μου. Τι γίνανε; του παραπονέθηκα καθώς πέρασε δίπλα μου μ' ένα πιάτο πιλάφι.

– Είχε τελειώσει το φιλμ και δεν το κατάλαβα. Λυπάμαι. Άλλη φορά θα σε βγάλω, είπε, και γυρνώντας μου την πλάτη του εξαφανίστηκε.

Φυσικά δε λυπήθηκε. Λυπήθηκα εγώ, για το καζίκι που έπταθα, μα πιο πολύ που δεν πρόφτασα να δω αν γελούσε ο «Σουφλιώτ'ς»!

ΚΟΙΤΑΖΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΙΣΩ

Ο ταρσανάς

Γράφει ο Γ.Α. Χατζηανδρέου

Πριν δύο γενιές περίπου δεν χρειαζόταν να καταφύγει κανείς σε εντυπωσιακά περίπλοκα χρόνο-οχήματα (με παράξενα όργανα, μοχλούς κ.λπ., απ' αυτά που βλέπουμε στα έργα επιστημονικής φαντασίας) για να ταξιδέψει στο χρόνο μερικούς αιώνες, ίσως και χιλιετίες πίσω. Το ταξίδι αυτό όμως ήταν τόσο απλό, φθάνει να ξεμάκραινες λίγο στην εξοχή. Αιφνίνοντας το δρόμο, θα βρισκόσουν σ' ένα περιβάλλον αναλοίωτο εδώ και χιλιάδες χρόνια. Τα δάσον με τα ίδια δένδρα και θάμνους, ποτάμια, ρεματιές, βράχους, ζώα και πουλιά της περιοχής.

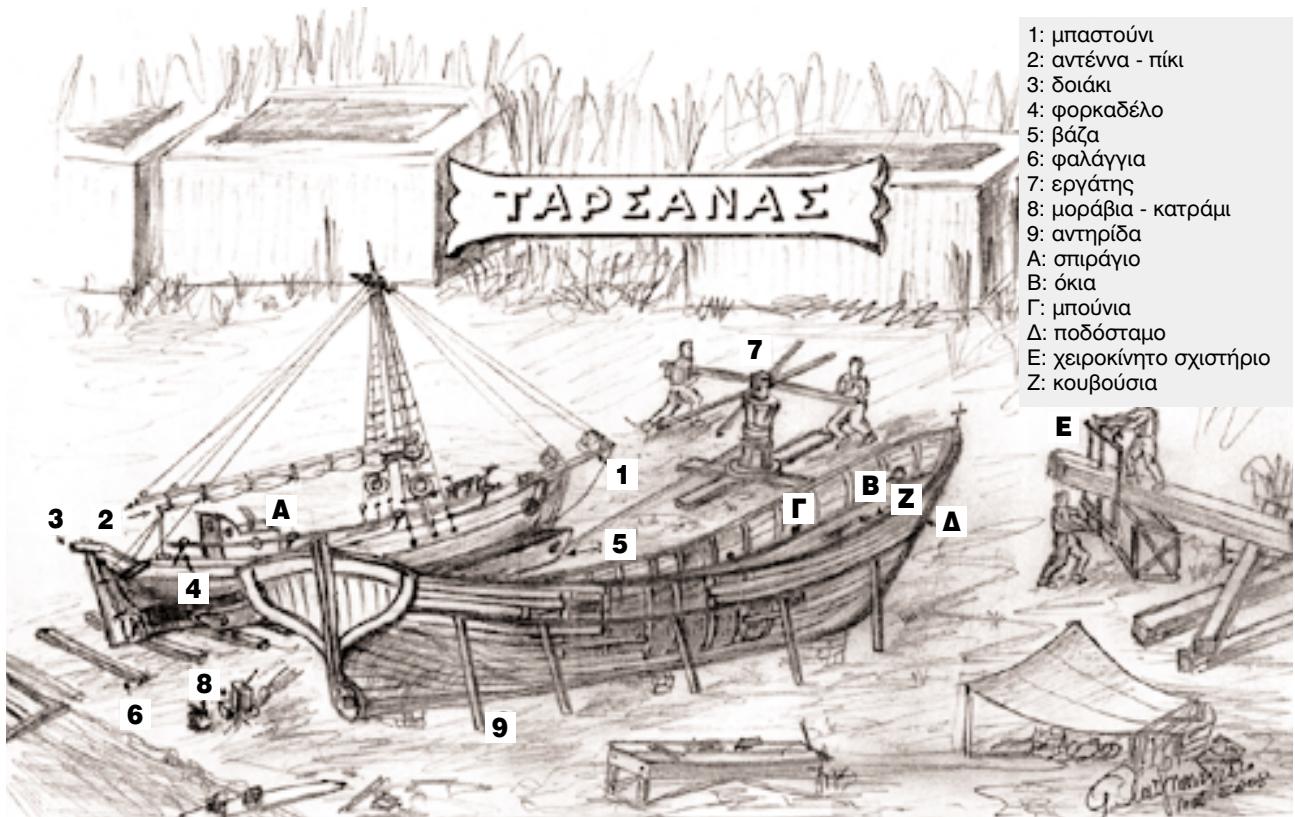
Αν μπορούσες όμως ν' αφουγκραθείς τ' απομνημονεύματά τους που διηγούνταν οι βράχοι (ιδιαίτερα αυτοί που είχαν ίχνη επερβάσεων ανθρώπου), θα έμενες άναυδος απ' αυτά που είδαν στο χρονοπέρασμα αυτοί οι άψυχοι παραπρητές.

Πριν έξι δεκαετίες, λοιπόν, ως έφηβος έκανα κάποια παρόμοια διαδρομή, σχεδόν ασυναίσθητα, όταν τόσο απλά έπαιρνα το δρόμο για ένα μαγευτικό χώρο στις ανατολικές παρυφές της πόλης μας στην ακτή. Χωρίς να το καταλαβαίνω βρισκόμουν σ' ένα τόπο που ανήκει στο απότερο παρελθόν και δέν είχε καμία σχέση μ' έναν αντίστοιχό του σήμερα, που λειτουργεί με ταχύτητα, χωρίς πολύ κόπο, χάρη στα ηλεκτροκίνητα εργαλεία, αυτοματισμούς, υπολογιστές και γενικώς απίστευτα εξελιγμένα υλικά και τεχνολογία. Λες και περνούσα μέσα από χρονοπόλη.

Όπως κι αν το πεις, **Αρσανά, Ταρσανά, Καρνάγιο,**

Ναυπηγείο ή Νεώριο, είναι ο ίδιος εκπληκτικός χώρος, όπου ξυλεία από ίσια και στραβά πένκα και την ίδια από χιλιάδες χρόνια ναυπηγική τέχνη, με σχεδόν απαράλλακτα εργαλεία και μικροϋλικά, έχτιζαν οι Έλληνες τα σκάφη τους που ωργωναν προς όλες τις κατευθύνσεις το Αιγαίο και άλλες γειτονικές ή απόμακρες θάλασσες.

Αν, στη βιωματική αυτή περιγραφή, αποφευχθεί η χρησιμοποιούμενη μέχρι σήμερα πλουσιώτατη ναυτική ορολογία, επηρεασμένη σε μεγάλο βαθμό από τον καιρό της Φραγκοκρατίας (με έστω παρεφθαρμένους όρους και ονοματολογία των τότε θαλασσοκρατόρων

Γενουατών και Βενετσάνων), χάνεται η ομοφριά των εικόνων του ταξιδιού της φαντασίας στη ναυτική μας παράδοση και τα απίθανα αρώματα του κατάγυαλου και της αρμύρας.

Πεζοπορώντας στον παραλιακό δρόμο ανατολικά είχες την πρώτη επαφή με τα περασμένα. Τα ορθοστημένα επιβλητικά ερείπια του μύλου του Πρωτόπαπα και τα σιδερένια σκέλεθρα των προβλητών που εξυπηρετούσαν κάποτε τον μύλο για τις φορτοεκφορτώσεις των καραβιών. Τα **σίδερα** όπως ήταν γνωστά στα παιδιά από τη γειτονιά των **καραγατσιανών**, και όχι μόνο, σαν τόπος παιχνιδιού στο κατάγυαλο. Παραδίπλα στο δρόμο κείτονταν μία πελώρια, άθικτη από το χρόνο, άγκυρα, που ο στραμμένος προς τα πάνω βραχίονάς της με το νύχι του, μεγέθους μεγάλης ομπρέλας, έμοιαζε με μικρό στέγαστρο. Τον άλλο βραχίονα η φαντασία τον ήθελε χωρέντο στο χώμα αλλά αποδείχθηκε ότι δεν υπήρχε τέτοιος, όπως το μαρτυρά σήμερα ξαπλωμένη στην περιοχή του ηρώου της ποραλίας. Ίσως είναι απομεινάρι των εμπορικών καραβιών που προσήγγιζαν ή των πολεμικών της ANTANT που κατά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο βομβαρδίζοντας, τον Οκτώβριο του 1915, τον μεγαλύτερο των Βαλκανίων μύλο του Πρωτόπαπα, κατόρθωσαν ν' αποτελειώσουν τη λειτουργία, του όχι όμως και την ύπαρξή του.

Προχωρώντας, περνούσες την περιοχή του Σιδηροδρομικού Σταθμού της Γαλλοελληνικής Εταιρείας και πιο πέρα ο καρόδρομος στα θαλασσοβότσαλα, ενώ πρόβαλλαν οι στλουέτες των καϊκιών που ήταν τραβηγμένα στη στεριά για επισκευές και **παλαμίσματα**.

Οι ανάκτες μυρωδιές του ρετσινιού, του κατραμιού και των αρμυροποιημένων ξύλων των **βάζων** και **φαλαγγιών** σε υποδέχονταν στον Ταρσανά. Προς τον βοριά σειρές από μεγάλα τοιμεντένια μπλόκα σαν πελώριοι τοιμεντόλιθοι μεγέθους βαγονιού, που τον προορισμό τους για κατασκευή του λιμενοβραχίονα ανέκοψε ο

πόλεμος. Μετά απ' αυτά, σειρά καλαμιές χώριζε την περιοχή από τους «μπαχτσέδες», όπου υπομονετικά γαϊδουράκια με δεμένα μάτια γύριζαν τα μαγγανοπήγαδα να ποτίσουν τα αγνά ακόμη κηπευτικά, που μ' ένα απλό ξέπλυμα μπορούσες να δαγκώσεις την ντομάτα και ν' απολαύσεις γεύση και άρωμα. Τότε μ' ένα τελάρο φιρίκια στο μανάβικο του στεντόρειου στη φωνή Βουτσινά

μοσχοβολούσε η μισή οδός Εμπορίου. Τώρα, με κλεισμένα μάτια δεν διακρίνεις αν σε μια σπιθαμή από τη μύτη σου είναι ντομάτα, φιρίκι ή μανταρίνι.

Ο χώρος του Ταρσανά έπαιρνε 3-4 καΐκια, είχε ένα κάθετο **εργάτη** για την ανέλκυση των σκαφών, κάνα δυο ζευγάρια διαφορετικού μεγέθους **βάζα** και τακτοποιημένα ή διάσπαρτα **φαλάγγια** και πάρα πολλούς **τάκους**, **σφήνες** και **στύλους** για **αντηρίδες** στηρίξεως όρθιων των σκαφών. Νερό; Από τα γειτονικά περιβόλια για πόσιμο σε κατακόκκινες λαγήνες (στάμνες), ασπριδερά αιγανίτικα κανάτια, για πιο δροσερό, και σε διάφορα δοχεία για πλύσιμο.

Ηλεκτρικό ρεύμα; Εντελώς ανύπαρκτο, ούτε για φωτισμό. Στην ουσία μη αναγκαίο, αφού οι εργασίες γίνονταν μόνο μέρα και δεν υπήρχαν ηλεκτροκίνητα εργαλεία. Όλα ήταν χειροκίνητα, πολύ κοπιαστικά και εντελώς ανεξέλικτα από παλιά και μάκριαν τον αναγκαίο χρόνο. Ισως τα πλοία στην αρχαιότητα να γίνονταν με τα ίδια μέσα.

Τα καΐκια, που «τραβούσαν» για μικροεπισκευές και περιοδική συντήρηση, έμεναν μερικές μέρες μόνο. Όσο χρειαζόταν για το κάψιμο-ξύσιμο των θαλασσοσαρακιών και φυκοβρύνιςς γλίτσας στα «βρεχάμενα» (ύφαλα) και στη συνέχεια **παλάμισμα** με **κατράμι**, **φαρμάκι** **μοράβια**. Για μεγαλύτερες επισκευές και ιδιαίτερα ανακατασκευές ο χρόνος ήταν πολύ μακρύς, για το λόγο που προαναφέρθηκε, ενώ στο σκάφος επενδύονταν τέχνη και κόπος, πολύς κόπος και το χώμα ποτιζόταν με άφθονο ιδρώτα.

Στο ανατολικό μέρος του Ταρσανά διαμορφώθηκε «ναυπηγική» (προκρούστεια θα 'λεγα καλύτερα) κλίνη όπου καθισμένη στα βάζα σύρθηκε στη στεριά και στερεώθηκε όρθια η πενιητάτον «ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ» (γνωστή στη Σαμοθράκη σαν Λαλάγκα λόγω του ήχου της μηχανής της), του επιχειρηματία Τάσου Αναστασιάδη από τη Σαμοθράκη, για να μεταμορφωθεί - ανακατασκευασθεί στην 85τονη «ΠΑΝΑΓΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΑ» συνεταιρική με τον πατέρα μου, που στο τραπέζι της συμφωνίας αντί χρημάτων μάλλον τη ναυτοσύνη του θα έβαλε.

Οι προπολεμικές αιματηρές οικονομίες των θαλασσοδαρμένων μόχθων του, επενδύμενες σε χρήμα για το όνειρο ενός μεγάλου και καλού σκαριού, ναυάγισαν στα ταραγμένα νερά του πολέμου και **ξούργιασαν** διαλυμένα στα μεταπολεμικά οικονομικά βράχια. Ενώ η θεά Αθηνά κρατά τη σοβαρότητά της, ο Γρύπας της άλλις όψης των προπολεμικών πεντοχίλιαρων (που με χίλιες εναγώνιες φροντίδες διασύνθηκαν κατά την κατοχή για να εκμηδενίσουν μετά και να καταλίξουν χωρίς αξία σήμερα) κοιτάζει μ' ένα βλέμμα σαρκαστικό όλο υπονοούμενα για τα άπιαστα ανθρώπινα όνειρα.

Ξαπλωμένο, λοιπόν, το ανακατασκευαζόμενο σκάρι, αφού καρφώθηκε ένας σταυρός από πηχάκια στην άκρη του **κορακιού του πλωτορίου ποδόσταμου**, απολάμβανε τη μαστοριά και κοπιαστικές περιπουήσεις των

καραβομαραγκών που έδιναν τέχνη και ψυχή σε δύσκολες συνθήκες.

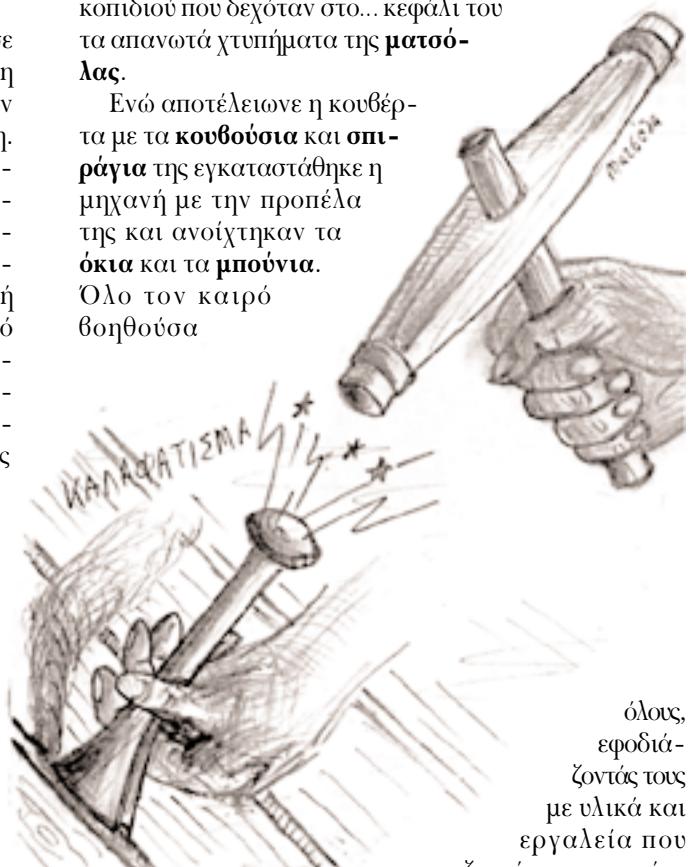
Ένα μικρό μεσημεριανό διάλειμμα για φαγητό, σε μια σκιά με ό,τι περιείχε η τριώροφη **καστανιά** και η καρό πετσέτα που τους ετοίμαζαν από το σπίτι, ήταν και ευκαιρία για λίγη σωματική και ψυχική ανάπausη. Αξιοθαύμαστο ήταν το κέφι που έβρισκαν οι κατάκοποι και λιγόλογοι αυτοί άνθρωποι στη μικρή ανάπausη φαγητού με δημιγήσεις φαεδρών ιστοριών, γέλια, ανέκδοτα και προ παντός... διάφορες φάρσες. Πότε αλλάζοντας κρυφά το νερό του **μαστραπά** με θαλασσινό ή αλατίζοντας την καρπουζόφετα ή ακόμη με λίγο νερό που έχυναν από πίσω, εκεί που καθόταν όποιος πιανόταν ν' αφαιρείται για λίγο, ώστε να γίνει ανελέητη καζούρα μετά όταν θα σηκωνόταν για τη δουλειά. Μαέστρος-συντονιστής της όλης προσπάθειας ο μαστρο-Θύμιος Παπαδόπουλος, που με **χνάρια**, πήχες και **κορπάσα** μετρούσε, σημάδευε και έκοβε τα στραβόξυλα (πλευρά) του σκελετού του πλοίου και τα **μαδέρια** που με μούσκεμα και κάψιμο πετύχαιναν με απόλυτη ακρίβεια τις καμπύλες του σκάφους στο **πέτσωμα**.

Την πιο επικίνδυνη και κοπιαστική δουλειά έκανε ο μαστρο-Δημητρός Τσορτανίδης, πατέρας δύο φίλων μου. Μετρίουν αναστήματος, πιστός στη μητρική διάλεκτο και με όλα τα χαρακτηριστικά της αλύγιστης ποντιακής ράτσας, ευρύστερνος με πράκλεια δύναμη και αντοχή, ηλιοκατακαμένο δέρμα προσώπου που έβγαζε ρυάκια ιδρώτα, με μόνο κάλυμμα κεφαλιού ένα μαντήλι δεμένο στις γωνιές. Παρελάμβανε τους ανεπέξεργαστους κορμούς των πεύκων και παρέδιδε μαδέρια έτοιμα για προσαρμογή. Αυτό το πετύχαινε σημαδεύοντας κατά μήκος του κορμού με σπόγγο βουτηγμένο σε βρεγμένη κεραμιδόσκονη που τεντώνοντας τον σαν χορδή χτυπούσε στο ξύλο και άφηνε το ίχνος κοπής. Αυτή γινόταν με... χειροκίνητο(!) από δύο χειριστές πριόνι που ανεβοκατέβαινε με απόλυτη σταθερότητα κλίσης και ακρίβεια χιλιάδες φορές στο στερεωμένο σε ικρίωμα κορμό για να σχισθεί σε μαδέρια. Το μεγάλο ζόρι του πριονιστή της επάνω θέσης το τραβούσε ο μαστρο-Δημητρός, σύροντας το πελώριο πριόνι προς τα επάνω και προσέχοντας την ακρίβεια στο κατέβασμα. Στη συνέχεια, λείανε τις επιφάνειές τους με... καλοακονισμένη, ξυράφι σκέτο, σκεπαρνότσαπα με αλλεπάλληλα κτυπήματα υψίστης ακρίβειας, χιλιοστά δίπλα στο γυμνό πόδι του που κρατούσε ακίνητο το μαδέρι. Ουφ, μόνο που το θυμάμαι σφίγγεται η καρδιά μου.

Άλλος βασικός συντελεστής ο κυρ-Γιάννης (;) Ντίλιας, λεπτός και κυρτός άνοιγε τις τρύπες με πανάρχαιας τεχνολογίας χειροκίνητα ξυλοτρύπανα σαν Τ, για να στερεωθούν, με χειροποίητα μπρούτζινα ή γαλβανισμένα καρφιά και **τζινέτια**, τα στραβόξυλα και μαδέρια στη θέση τους. Προτελευταία δουλειά ήταν το **καλαφάτισμα** που έκαναν ο κυρ-Γιάννης με τον κυρ-Κώστα Καλαφάτη. Άνοιγαν τους αρμούς του πετσώματος και σφήνωναν με αλλεπάλληλες γρήγορες κινήσεις τεχνικής ακρίβειας, αμέσως μετά το ελαφροστριψμένο **καν-**

νάβι με τη βοήθεια του ειδικού αυλακωτού κοπιδιού που δεχόταν στο... κεφάλι του τα απανωτά χτυπήματα της **ματσόλας**.

Ενώ αποτέλειωνε η κουβέρτα με τα **κουβούσια** και **σπιράγια** της εγκαταστάθηκε η μηχανή με την προπέλα της και ανοίχτηκαν τα **όκια** και τα **μπούνια**. Όλο τον καιρό βοηθούσα

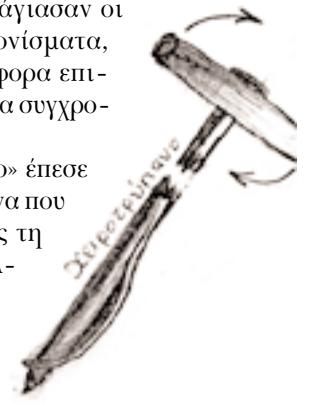
όλους, εφοδιάζοντάς τους με υλικά και εργαλεία που ζητούσαν και κυρίως τους ξεδιψούσα μεταφέροντας το αιγινίτικο κανάτι. Παράλληλα, έβλεπα, μάθαινα και αποκτούσα εμπειρίες, με ευκαιριακές εξασκήσεις και κλοπές... μυστικών της τέχνης τους. Όταν έβρισκα ευκαιρία τα μεσημέρια που είχε άμπωτη, μάζευα πεταλίδες και **παγούρια** που τα ξετρύπωνα κάτω από τις πέτρες, λουφαγμένα ακίνητα σαν επτάζυμα κουλούρια.

Ο καπετάν Ανδρέας, πανέμπειρος από προηγούμενες ανάλογες εργασίες, ήταν πανταχού παρών και τα πάντα εποπτεύων με βοηθό του τον τότε ναύτη και αργότερα πανάξιο καπετάνιο του ΠΑΝΑΓΙΑ, Κώστα Μαρινάκη (γιο ναύτη του θωρηκτού ΑΒΕΡΩΦ όταν αυτό έγραφε τις χρυσές σελίδες της ιστορίας του).

Το σκάφος τελείωσε, βαζώθηκε, απόνησαν οι μυρωδιές και καταλάγιασαν οι ήχοι του Ταρσανά από πριονίσματα, χτυπήματα, τριξίματα, διάφορα επιφωνήματα και παραγγέλματα συγχρονισμού εργασίας.

Με την ευχή «Καλοτάξιδο» έπεσε η τελευταία σφυριά στη σφήνα που εμπόδιζε το γλίστρημα προς τη θάλασσα και το σκάφος καθελκύοθηκε σε άφογη πλευστότητα.

Εγκαταλείποντας τον συναρπαστικό Ταρσανά

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί ότι τα πράγματα δεν ήταν διαφορώς τόσο εξωπραγματικά ωραία, όπως μένει η εντύπωση από το στρογγύλεμα που παθαίνουν οι ανοιχτήσεις από το χρόνο, όπως τα βότσαλα και οι κροκάλες από το αέναο πήγαινε-έλα του κύματος στην ακτή. Υπήρχαν αναμενόμενες και απρόβλεπτες δυσκολίες μέχρι και τρομερά δυσάρεστες εκπλήξεις, όπως τη νύχτα που ξέσχισαν την ησυχία της αδελφοκτονικού πυροβολισμού και κροταλίσματα πολυβόλων από τ' ανατολικά της πόλης. Δεν άργησαν να σταματήσουν αλλά

λαμπάδιασε η περιοχή του Ταρσανά και τη φωταύγεια είδε ο πατέρας από το σπίτι και τρελάθηκε. Κόντεψε να πάθει συγκοπή με τη λογική πρώτη σκέψη: «Πάει το καϊκι», που ήταν σκέτο δοδί. Αμέσως μετά την πρώτη εντύπωση, έπνιξε την κορυφωμένη αγωνία του στην καπεταναίκη ψυχραμία και πριν καλά-καλά χαράξει πλιτρίασε με χίλιες προφυλάξεις την περιοχή. Εκεί, πήγε η καρδιά του στον τόπο της, όχι όμως μερικών άλλων συμπολιτών που έπαθαν τρομερές ζημιές. Το καϊκι και ο Ταρσανάς ολόκληρος ήταν άθικτα, αλλά θα αστραποβόλησε πάλι το πονηρό βλέμμα του Γρύπα στα κατα-

χωνιασμένα άχρηστα πεντοχίλιαρα.

Μετά την καθέλκυση, το σκάφος ρυμουλκήθηκε στο λιμάνι για να τελειοποιηθεί. Εκεί αποτελείσαν τις μπογιές οι «άσσοι» της τέχνης αυτής ναυτικοί, έγινε η αρματωσιά (άλμπουρα, αντένες, πίκια, **μπαστούνι**), το τιμόνι με το **δοιάκι** του, τα **ξάρτια** και **άρμενα**. Αυτά τα επιμελήθηκε ο τελευταίος εναπομείνας Αλεξανδρουπολίτης που ήξερε να κόβει και ράθει παλαιάς τεχνολογίας πανιά καϊκιών (**φλόκο**, **στάτζο** και **επίδρομα με μούδα**) γνώστης των ναυτικών κόμβων και σχοινοπλεκτής, πατέρας μου.

Αφού έβγαλα ναυτικό φυλλάδιο, έτοιμος πια για μπάρκο ναυτικής εκπαίδευσης και υπηρεσίας στις σχολικές διακοπές, καταπάστηκα με τα καλλιτεχνικά της αναγραφής του ονόματος στις **κουλούρες** των ξαρτιών και στο σκάφος πρύμα-πλόρα. Μια καινούργια όμως εντολή του Λιμεναρχείου απαιτούσε την αναγραφή του ονόματος στα **παραπέτα** του καϊκιού με πελώρια γράμματα, πράγμα που καταπάστηκα να κάνω.

Μόλις με είδαν οι καπεταναίοι των άλλων καϊκών άρχισαν βροχή τις προτάσεις ο ένας μετά τον αλλο: «Γιώργο, θα γράφεις και τα δικά μας γράμματα»; Ήταν κάτι που το κατάφερνα εύκολα και έτοι

πότε μέσα από **φελούκα** πότε πάνω σε κρεμασμένο από τις **φορκαδέλες** στα πλάγια του καϊκιού μαδέρι, ζωγράφιζα τα ονόματα και κέρδιζα το πρώτο χαρτζιλίκι της ζωής μους αφαιρώντας πιθανώς δουλειά από τον ζωγράφο-επιγραφοποιό ΖΩΡΖ.

Έτσι το «ΠΑΝΑΓΙΑ» αποχαιρέτησε τον δημιουργό του ταρσανά που συχνά ταξίδεψε τη φαντασία μας στο σφιχταγκαλιασμένο χθες με το σήμερα, προσφέροντας ανεπανάληπτες εμπειρίες και ετοιμάσθηκε με τη σειρά του να μας ταξιδέψει μέσα από γαλήνιες και φουρτουνιασμένες θάλασσες σε γοητευτικά νησιά και λιμάνια.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΑΣΥΝΗΘΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΕΙΡΑ ΠΟΥ ΣΥΝΑΝΤΩΝΤΑΙ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

παλάμισμα = περιποίηση με ξύσιμο και επάλειψη των υφάλων του σκάφους
εργάτης = κατακόρυφο χειροκίνητο ωφαρούλ-κο

βάζα = μεγάλα δοκάρια εκατέρωθεν της καρίνας για στήριξη του σκάφους κατά την ανέλκυση - καθέλκυση

φαλάγγια = μακρόστενα δοκάρια που επάνω τους γλιστρά το σκάφος επάνω στα βάζα

αντριδες = καδρόνια αντιστρίξεως
κατράμι-φαρμάκι-μοράβια = υγρά προστατευτικής επαλείψεως των υφάλων

ξουριάζω = εξόκλλω

κοράκι πλωτριού ποδόσταφον = μύτη μπροστινής αιχμής του σκάφους
καστανιά = τριώροφο μεταλλικό φαγητοδοχείο

μαστραπάς = μικρή κανάτα νερού
χνάρια = κομμένα σχέδια σε χαρτόνια

κομπάσο = διαβήτης με δύο μύτες

μαδέρια = χοντρά σανίδια

πέτσωμα = κάρφωμα μαδεριών επενδύσεως σε κελεύοντα πλοίου

τζινέτια = σιδερένια μεγάλα καρφιά

καλαφάτισμα = στεγανοποίηση αρμών μαδεριών με στουντή κάνναβης

καννάβι = κλωστική ύλη από ίνες κάνναβης

ματούλα = ξέλινο σφυρί

κουβούσιοι = τετράγωνο άνοιγμα καταστρώματος

σπιράγιο = ξέλινο κουβούκλιο

όκια = μεταλλικά κυκλικά «φάτια» από όπου βγαίνει η αλυσίδα της άγκυρας

μπούνια = πλαΐνες οπές εκροής των νερών από το κατάστρωμα του πλοίου

παγούρια = μεγάλα τριχωτά καβούρια

μπαστούνι = ξέλινος πρόβολος στην πλώρη πλοίου

δοιάκι = πηδάλιο, τιμόνι πλοίου

ξάρτια = τα συρματόσχοινα στερέωσης του καταρτιού

άρμενα = εξοπλισμός ιστιοφόρου

φλόκος = το πρώτο τριγωνικό πανί εκτός οικάρους (στο μπαστούνι)

στάτζο = το δεύτερο τριγωνικό πανί εντός του σκάφους

επίδρομο = τραπεζοειδές, ημικυλικό ιστίο μούδα = σειρά μικρών σχοινιών του ιστίου για τον περιορισμό της επιφάνειάς του

κουλούρες = κυκλικά σωσίβια αντριημένα στα ξάρτια

παραπέτα = χαμηλό προστατευτικό τοίχωμα γύρω από το κατάστρωμα του πλοίου

φελούκα = μικρή βάρκα

φορκαδέλα = σιδερόθεργα στηρίξεως πλαϊνού πάνινου παραπέτου

ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ

Magiaτικα

Γράφει ο Γιώργος Ψύλλας

Τέτοιες μέρες του Μάη, είναι που δραπετεύω.

Κάθε χρόνο δραπετεύω· χούι, που το 'χω από παιδί.

Για τα «Πευκάκια», αν τα 'χετε ακουστά.

Να πέσω θέλω και να ξαπλώσω στα χαμομήλια και στις μολόχες, με έναν ήλιο από πάνω μου, να με τσουρουνφλά το πρόσωπο και μια θάλασσα μπροστά μου, να με δροσίζει, με ανεμάκια της Σαμοθράκης, αρμυρά.

Περνώ πάντα απ' το πατρικό μου για προσκύνημα και παίρνω παραμάσχαλα ένα βιβλίο, τάχα. Καμιά φορά και δύο. "Για πού το 'βαλες, αφεντικό;", ρωτάνε τα ματάκια της μανούλας μου κι εγώ τα προφταίνω: "Πάω στα πευκάκια για διάβασμα, καλέ κι συ, δεν βλέπεις;" και υψώνω τα δυο σχολικά βιβλία –άλλοθι της αγνότητάς μου, να τα δει, ψέματα δεν λέω.

Κάθε χρόνο και πιο ώριμος. Πιο ψημένος. Μπορεί και πιο σοφός.

Μα... τα πευκάκια μέσα μου, πευκάκια μένουν αδιάφθορα. Κι η μάνα μου, νέα αικόμη και όμορφη. Η Πόλη μου μια γόνησσα, μαριόλα, πνιγμένη όλον τον Μάη στο τριαντάφυλλο και στο γιασεμί, σ' αρώματα επίμονα.

Ξαπλώνω στα χορτάρια κι απάνω που ο ήλιος ζεσταίνει την εφηβεία μου, χάνομαι και ζαλίζομαι κι αρχίζω να τσιμπολογώ το κουκούλι της μοναξιάς μου, ξεσκίζω το μετάξι της εξορίας μου και με δυο φτερά προσωρινά, που με φτάνουν και με περισσεύουν, τρέχω στις νεανικές Πρωτομαγιές μου.

Πρωτομαγιά στου Κύκλωπα, από κάτω, πεθύμησα στο φετινό μου πέταμα!

»Χίλια εννιακόσια εξήντα ένα! Δεκαεπτά όλοι μας χρονών και ούτε! Η απόφαση πάρθηκε από νωρίς, θαρρώ ανήμερα του Πάσχα. Στην σπηλιά του Κύκλωπα, η παρέα. Η Στέλλα κι εγώ, διοργανωτές, όπως πάντα. Η Αγγελικούλα, η Ιωάννα, η Γωγώ, η Πίτσα, η Μάχη, ο Βαγγέλης, ο Γιώργος, ο Κωστάκης, ο Στράτος, ο Μίμης, ο Πέρης, ο Άκης της Ρούσαινας, ο Μαστράφης. Πήραμε με τη Στέλλα τα ποδήλατα πρωί-πρωί, να προλάβουμε το μέρος: οι εραστές της σπηλιάς είναι πάρα πολλοί. Βιαστικά απλώσαμε τις κουβέρτες, για να νομιμοποιηθεί η κατάληψη και περιμέναμε τους άλλους. Το πρώτο μέρος του σχεδίου πέτυχε απολύτως. Σε λίγο, οι κουβέρτες γέμισαν φαγητά, αυγά και τσουρέκια. Ρετσίνες Μαλαματίνα στη ζούλα κι ένα πικ-απ που, από το παιξε-παίξε, λιποθυμούσε ανά μισή ώρα κι έτρεχε ο Μίμης να το συνεφέρει. «Φύγε κι άσε με...» το αγαπημένο μας τραγούδι. Το στεφάνι ανάλαβε η Γωγώ με τις άλλες και τα μυρμήγκια χρεώθηκαν στην Αγγελικούλα και την Πίτσα. "Καλέ, γεμίσαμε μυρμήγκια, καλέ σεις!" και δόστου και τινάζανε τις κουβέρτες στον αέρα. Οι άλλοι στήσανε ποδόσφαιρο, έτσι... για το καλό της μέρας. Κι εγώ με τον Μιχαηλίδη και τον Άκη της Ρούσαινας ριχτήκαμε στα μύδια, χιλιάδες μύδια, εκατομμύρια μύδια και μπανάκι μαζί. Κάτω από τα βλοσυρά βράχια της σπηλιάς, ποιος θα μας έβλεπε, να βγάζουμε μύδια με το βρακί; Εγώ δεν έφταιγα πάντως, που κάναμε την Πρωτομαγιά, Καθαρή Δευτέρα. Εκείνος ο Μιχαηλίδης, ο αχόρταγος, έφταιγε που έπεφτε στο νερό ξεβράκωτος κι έκανε μυδοκτονία και από κοντά ο Άκης της Ρούσαινας που, ως όφειλε, έπρεπε να τον σταματάει στην πέμπτη τσάντα και όχι να θέλει να πάρει και για το σπίτι του. Τέλος πάντων, εγώ έψηνα μύδια ασταμάτητα, η ζήτηση μεγάλη· ξεχάστηκαν κεφτέδες, σαλάμια και κασέρια. Το μύδι κέρδιζε στομάχια και καρδιές. Έγραφε ιστορία.

Κάπου εκεί, που ο ήλιος έπαιρνε την κατηφόρα για τον Ίσμαρο, ξάπλα στο χόρτο, στις κουβέρτες, όπου να 'ναι κατά γης, αναζητούσαμε ξεκάθαρα σημάδια της καλής μας μοίρας, αγναντεύοντας τα μισοπνιγμένα βράχια του Κύκλωπα κι ακόμη παραπέρα, μέχρι τον ορίζοντα της Σαμοθράκης, αμίλητοι σχεδόν. Θυσίες και σπονδές κάναμε ολημερίς στην Άνοιξη της ζωής μας. Ξορκίσαμε το κακό με αγιαστούρες φτιαγμένες από άγριο μάραθο και δυόσμο. Είπαμε τραγούδια στον θράκα Διόνυσο. Άλλο δεν έμεινε να κάνουμε, θαρρώ. Στο πικ-απ, ο Μίμης έβαζε Χατζηδάκι, με την Μούσχουρη. Καλές επιλογές. Ήτανε ό,τι έπρεπε, για το απομεσήμερο.

Έφευγαν όλοι τους σιγά-σιγά κι οι δυο μας με την Στέλλα μείναμε στο τέλος. "Τράβα, Στελλάκι μου και θα σε προλάβω στου Ντεμίρ Αλή", της είπα, τάχα. Έμεινα κι άλλο, όμως. Όσο με σήκωνε αικόμη το δειλινό. Δεν έλεγα να φύγω. Και πού να πήγαινα; Ποιος φεύγει, καλέ κι σεις, απ' τον παράδεισό του;

Τελικά ...δεν λέω... πάνω που ο χρόνος κλείνει τον κύκλο του, τον Μάη μήνα, εγώ το κάνω το ταξίδι μου, δόξα τω Θεώ. Γυρνώ σαν χελιδόνι, στα μέρη που αγάπησα και φτου κι απ' την αρχή. Αξέχαστες Πρωτομαγιές. Δέκα πέντε χρονών που ήμουν, στα Κόκκινα! Δέκα έξη, στον Πόταμο! Άλλη φορά, στο ρέμα της Μαΐστρου ή των Λουτρών. Δεν χάνω τις μυρωδιές της νιότης μου. Δεν τις χάνω. Σάματις, έχω και άλλες;

Όμως ...να! Μα την πίστη μου... φοβάμαι, πως σε κάποια χρόνια, όχι πολλά, θα πεταρίζει η ψυχούλα μου, κάθε του Μάη εποχή, για τα «Πευκάκια» της Αλεξανδρούπολης, μα, εκείνη η αίσθηση των ανάμεικτων οσμών, της θάλασσας, του χόρτου και του πεύκου, δεν θα με μεθά, κατά πως με φαίνεται, ούτε και θα με τυλίγει στοργικά, το άσπρο φως της Θράκης.

Και τότε!

Καλό καλοκαίρι
Χαιρετώ σας

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Το άρθρο «Η εκπαίδευση στην Αλεξανδρούπολη κατά τη βουλγαρική κατοχή 1941-1944» είναι άρτιο και ολοκληρωμένο και δίνει μία σαφή εικόνα της κατάστασης των Ελληνοπαίδων της πόλης μας.

Γράφω μερικές πληροφορίες σχετικές με το θέμα ενδεχομένως για μελλοντική χρήση.

1. Προπολεμικά, τα δημοτικά σχολεία στην Αλεξανδρούπολη, εκτός από αυτό της Ακαδημίας, ήταν 5. Σε αυτά που αναφέρονται στο άρθρο να προστεθεί το 4ο Δημ. Σχολείο της Καλλιθέας και το 5ο Δημ. Σχολείο της Εξώπολης (Αλήμπεν). Τα σχολεία αυτά στεγάζονταν σε πέτρινα δίδυμα κτίρια και ο μόνη διαφορά τους ήταν ότι σε αυτό της Εξώπολης είχε κτιστεί μόνο η μία του αίθουσα και υπήρχαν οι πέτρινες προεξοχές (αναμονές) για να κτιστεί και η δεύτερη αίθουσα. Είχαν ένα τυπικό σχέδιο σχολείου που το συνάντησα σε χωριά της Καβάλας όπου υπηρέτησα.

2. Όλα τα σχολεία της πόλης έκλεισαν την 28η Οκτωβρίου με την κήρυξη του πολέμου. Το γυμνάσιο ίσως έμεινε διοικητικά ανοικτό, επειδή δεν επιστρατεύτηκε ο Γυμνασιάρχης ο Ταμπακίδης. Καθ' όλη τη διάρκεια του πολέμου δεν λειτουργούσαν τα σχολεία. Με τη βουλγαρική κατοχή αναγκαστήκαμε να πάμε στο βουλγαρικό σχολείο. Προστάτες Άγιοι των γραμμάτων τους ήταν ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος. Οι Βούλγαροι, εκτός των άλλων, συγκέντρωσαν όλα τα ελληνικά βιβλία από της πάσσως φύσεως βιβλιοθήκες, ιδιωτικές και δημόσιες, και τα έκαψαν κάπου στην Καλλιθέα. Ο πατέρας μου, που βρέθηκε τυχαία στον χώρο της αποτέφρωσής τους, πήρε μερικά από τα βιβλία αυτά. Με την απελευθέρωση, τη σχολική χρονιά 1944-45 τα παιδιά πέρασαν δύο τάξεις. Επειδή το διδακτήριο του 5ου Δημ. Σχολείου ήθελε επισκευές και όσο να γίνουν αυτές, πηγαίναμε αρχικά στο πέτρινο κτίριο κάτω στο σιδηροδρομικό σταθμό, το γνωστό ως «Το Μεταγωγών» (επειδή εκεί φυλακίζονταν αυτοί που επρόκειτο να εκτοπιστούν) και μετά στο σχολείο της Ακαδημίας. Τα Αρμενάκια φοιτούσαν στο βουλγαρικό σχολείο και μερικά από αυτά αποφοίτησαν από το βουλγαρικό Γυμνάσιο στη Σόφια. (Η τελευταία πληροφορία προέρχεται από τον Λυμπενίδη Γιώργο και αφορά τον Αρμένο τον Καλιάν που γύρισε από τη Σόφια φορώντας τη σχετική μαθητική στολή).

Ζαφείρης Αλεξιάδης

Αγαπητοί μου

Είσαστε όλοι το κάτι αλλο, ο ένας συμπληρώνει τον άλλον και μου είστε όλοι αγαπητοί και δικοί μας άνθρωποι. Συντονίστε άφοβα το έργο σας. Θέλω να ευχαριστήσω τον συμμαθητή μου Ζαφείρη Αλεξιάδη για τα καλά λόγια που έγραψε για τον πατέρα μου.

Σας ευχαριστώ.

Φιλικά

Ντομπράδη - Κουροντζίδην Κατερίνα

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ ΟΠΩΣ ΔΕΝ ΓΡΑΦΗΚΕ

Λίβερπουλ - Αλεξανδρούπολη

Γράφει ο Ζαφείρης Αλεξιάδης

ΘΤζον Έβανς ζούσε στην πατρίδα του το Λίβερπουλ. Ήταν παντρεμένος και είχαν και έναν τετράχρονο γιο. Είχε υπηρετήσει τη θητεία του στο στρατό πριν από κάμποσα χρόνια, σε κάποια μακρινή αποικία τους στις Ινδίες.

Είχε θαυμάσιες αναμνήσεις από τότε και του άρεσε να τις διηγείται στο γιο του. Τον κάθιζε στα γόνατά του και με τις ώρες του έλεγε κατορθώματα και ιστορίες από το στρατό. Ήθελε να γίνει ο γιος του παλλικάρι σαν και τον ίδιο.

Του έλεγε ακόμα ότι η αγγλική σημαία δεν υποστέλλεται ποτέ. Οποιοδήποτε ήπειρο και αν φωτίζει ο ήλιος, σε κάποια αποικία τους εκεί, η αγγλική σημαία θα ξεδιπλώνει τις πολύχρωμες πτυχές της.

Με τον Μεγάλο Πόλεμο που άρχισε το 1914, η πατρίδα του κάλεσε ξανά τον Τζον στο στρατό, 34 χρόνων πια.

Σχεδόν το περίμενε. Το ήθελε τόσο πολύ και ο ίδιος. Φόρεσε τη χακί μάλλινη στολή του Εγγλέζου στρατιώτη, τη φτιαγμένη από άριστο αυστραλέζικο μαλλί, πήρε και το όπλο που του έδωσαν και, αφού αποχαιρέτησε με υπερηφάνεια τους δικούς του και με καμάρι το γιο του, επιβιβάστηκε στο πλοίο. Όταν αυτό ανοίχτηκε στο πέλαγος, αποχαιρέτησε και το Λίβερπουλ, που σιγά-σιγά χανόταν στον ομιχλώδη ορίζοντα.

Τον έφεραν μαζί με άλλους και τον αποβίβασαν στη Θράκη. Γύρω του το τοπίο πολεμικό. Τέτοιο, που το ονειρευόταν. Οι μάχες γύρω του μαίνονταν. Και εκεί μία σφαίρα ήρθε και του τρύπισε το χιτώνιο, το φτιαγμένο από άριστο αυστραλέζικο μαλλί, εκεί στο μέρος της καρδιάς και τον έριξε κάτω.

Στα θολωμένα μάτια του ήρθε η εικόνα του Λίβερπουλ,

της πατρίδας του, και του γιου του. Το θόλωμα στη ματιά του ήταν ίδιο με την ομίχλη του τοπίου του, την τόσο γνώριμή του.

Χαμογέλασε. Σχεδόν δεν πνοούσε. Και έμεινε έτσι ακίνητος με εκείνο το χαμόγελο χαραγμένο στο πρόσωπό του.

Ήταν 6 του Νοέμβρη του 1918.

Τον έφεραν στην Αλεξανδρούπολη. Δεδέ-Αγάτης το έλεγαν τότε. Χωρίς να ακούσει το παράγγελμα «στοιχιθείτε», τους στοίχισαν στους στρατιωτικούς τάφους τους. Επάνω σε μία μικρή πλάκα έγραψαν:

33 Z 41 SER JEAN

B EVANS

THE KINGS LIVERPOOL REGT.

6 TH NOVEMBER 1918 AGE 34

THY WAY NOT MINE O LORD

Πίσω στο Λίβερπουλ ο γιος του έπαιζε με το ταμπούριλο που του είχε χαρίσει λίγο, πριν ανοχωρήσει για τον πόλεμο. Ο μικρός τυμπανιστής, το τρυφερό χριστουγεννιάτικο τραγουδάκι, παλαιότερα είχε άλλα λόγια και άλλο νόημα. Ρώτησαν το μικρό γιατί χτυπούσε το τύμπανό του. Και το παιδί εξήγησε ότι ο πατέρας του, ντυμένος στρατιωτικά, έφυγε για τον πόλεμο ακολουθώντας τον ήχο ενός τυμπάνου, και δεν ξαναγύρισε. Γι' αυτό κι εκείνος χτυπούσε το ταμπούριλο του, για να το ακούσει ο πατέρας τουκαι να γυρίσει κοντά του.

(Το βρετανικό στρατιωτικό κοιμητήριο βρίσκεται στην Αλεξανδρούπολη, ψηλά στην οδό Καβύρη).

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

Εξετάσεις Β' Εξαμήνου

Γράψει ο Νίκος Σταυρακούδης

1952... Χρόνια δοξασμένα, «.. να' ταν να ξανάρχονταν ξανά...».

Εξετάσεις, αγωνία, διαβάσματα της τελευταίας ώρας, κεφάλαια που για πρώτη φορά τα διαβάζαμε λόγω κοπάνιας, κατσιάκι, κατά το κοινώς λεγόμενο.

Το «τρίο μπελκάντο»: Γαρυφαλλίδης Στέλιος, Σταυρακούδης Νίκος, Ιωαννίδης Αλέκος.

Θυμάματι: το μάθημα που θα δίναμε εξετάσεις, η ΙΣΤΟΡΙΑ (ήταν το πιο χοντρό βιβλίο, από τα βιβλία της εποχής).

Διδάσκων καθηγητής Πλαγιαννάκος.

Κύριε... κύριε, φωνάζαμε...

Κηριά και λιθάνια... απαντούσε.

Όλοι ψάχναμε για κεφάλαια SOS – τι βάλανε πέρυσι ή πρόπεροι.

Ποια είναι κρίσιμα κεφάλαια;

Πού να διαβάσεις 250 σελίδες και βάλε, όταν δεν είχαμε ανοίξει βιβλίο όλη τη σχολική χρονιά!... Το ωρολόγιο πρόγραμμα, πάντα, πριν από την ώρα της Ιστορίας, είχε Γαλλικά με τον Ιατρόπουλο και στην ώρα του διαβάζαμε την Ιστορία ή και άλλο μάθημα που ακολουθούσε. Πού μναλό για ξένες γλώσσες την εποχή εκείνη!

Να και ουρανοκατέβατος ο Στέλιος, τρεχάτος προς το σπίτι μου (δεν υπήρχαν τα κινητά τότε και τα σταθερά δυσεύρετα και με μέσον η απόκτησή τους από τον ΟΤΕ).

– Έλα, έλα, βρήκα θέματα SOS!

Και μου δείχνει το βιβλίο της Ιστορίας με σημειωμένα τα 12 θέματα που θα... έμπαιναν στον κλήρο, για να

To «τρίο μπελκάντο»: Γαρυφαλλίδης Στέλιος, Σταυρακούδης Νίκος, Ιωαννίδης Αλέκος στο προαύλιο

θεούν τα τρία ή τέσσερα στα οποία θα γράφαμε τελικά.

Εντύπωση μου έκανε που οι αριθμοί, από 1-12 σε κάθε κεφάλαιο, ήταν καλλιγραφικά γραμμένοι.

Η πρώτη ερώτηση, που έκανα, όταν συνήλθα από την έκπληξη, ήταν:

– Πού τα βρήκες;

Σημειωτέον ότι... δεν κυκλοφορούσαν τόσα θέματα SOS, που αθροιζόμενα συμπεριλάμβαναν όλο το βιβλίο!

– Πήγα στο σπίτι του κ. Πλαγιαννάκου.

Στην ίδια γειτονιά έμεναν ο Ταμβακίδης (Γυμνασιάρχης), ο Ιατρόπουλος (καθηγητής Γαλλικών), λίγο παρακάτω ο Γεωργούσης (καθηγητής Φυσικής).

– Έκπληκτος είδα ότι είχε σημειωμένα τα θέματα και ήρθα να σου τα πω.

Αντί να στρωθούμε να διαβάσουμε εντατικά τουλάχιστον τα 12 κεφάλαια (τα σημειωμένα δηλαδή), και να ρίξουμε μια ματιά στα άλλα, καταστρόσαμε το εξής σχέδιο: Να ειδοποιήσουμε και τον Αλέκο (Ιωαννίδη) –ο 4ος των Μοϊκανών–

Λίγο πριν από το διαγώνισμα της Ιστορίας... διακρίνονται, εκτός από τους καθηγητές Σφυρόερα και Αλιφέρη, οι μαθητές Δαμκαλής, Βολονάσης, Τοπαλίδης, Γαθριηλίδης, Κονινάκης...

να διαβάσουμε ο καθένας από 4 κεφάλαια καλά, και τα άλλα από μία ματιά, να καθίσουμε στη σειρά ο ένας πίσω από τον άλλο και σε όποιον πέσει το κεφάλαιο που διάβασε καλά, αυτός θα το υπαγορεύει και στους άλλους.

Μια και δύο, στα πευκάκια, Ανατολικής Θράκης, όπου έμενε ο Αλέκος, για να ενημερωθεί σχετικά.

Αφού τα συμφωνήσαμε, την ημέρα των εξετάσεων, καμαρωτοί -καμαρωτοί στο προαύλιο του γυμνασίου κόβαμε βόλτες μπροστά στο ναό του Αι-Νικόλα, για να γράψουμε χαρογελαστοί και αμέτοχοι στην αγωνία των συμμαθητών -καλά κρυψμένο το μωσικό μας (άλλωστε το δείχνει και η παραπάνω φωτογραφία) -, ενώ αυτοί έριχναν τελευταία ματιά, πριν χτυπήσει το κουδούνι και μπούμε στις αίθουσες.

Όμως... αλλά... Πώς λέει ο λαός: «Αγαπάει ο Θεός τον κλέφτη, αλλά αγαπάει και τον νοικοκύρη». Άλλιώς τα λογαριάζαμε και αλλιώς μας ήρθαν.

Το μαρτυράει και η φωτογραφία των εξετάσεων!

Επιτηρητές δύο, ο καθηγητής Θρησκευτικών (Μακαβαίος) Σφυρόερας και ο καθηγητής Γυμναστικής Αλιφέρης.

Οι συνωμότες σε τελείως άλλες θέσεις. Παρά τις προσάρθρεις να καθίσουμε κοντά, αποτύχαμε λόγω των αρχικών γραμμάτων των επωνύμων μας. Άλλού το Σ, άλλού το Γ, άλλού το Ι. Ούτε και ο φακός της φωτογραφικής μηχανής μάς έχει μέσα, λες και ίξεραν το σχέδιό μας.

Μερικούς που θυμάμαι (ας με συγχωρήσουν όσοι παραλείπω, βλέπεις πέρασαν 56 χρόνια από τότε) τους αναφέρω: Δαμκαλής, Βολονάσης, Τοπαλίδης, Γαβριηλίδης, Κουνάκης είναι μέσα στο πλάνο.

Εκεί να δεις, οι αδιάφοροι και χαρογελαστοί στο προσώπιο, πώς ξεροκοκκίνισαν, πώς ξεφυσούσαν σαν φάλαινες που τους τελειώνει η αναπονή, μέχρι να δοθούν τα θέματα 'και να δούμε τι έπεσε από τα SOS που ξέραμε...

Τι νεανικό θράσος! Να μην διαβάσουμε καλά ούτε τα 12 κεφάλαια τουλάχιστον, αλλά μόνο από 4 ο καθένας μας!

Πάντως εγώ πήρα 14 στη βαθμολογία μου στην Ιστορία -το βλέπω στο απολυτήριο.

«Ας ερχόταν ξανά το 1952, ίσως... θα ξαναέκανα και πάλι το ίδιο».

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΩΝ

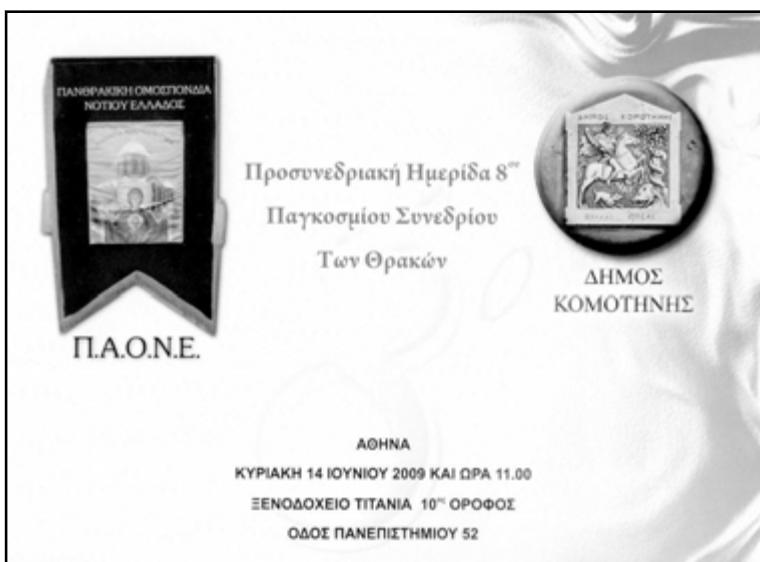
ΠΡΟΣΥΝΕΔΡΙΑΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ 8ου ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΑΚΩΝ

Την Κυριακή, 14 Ιουνίου 2009 και ώρα 11.00, σε αίθουσα του Ξενοδοχείου ΤΙΤΑΝΙΑ πραγματοποιήθηκε η Προσυνεδριακή Ημερίδα του 8ου Παγκόσμιου Συνεδρίου Θρακών, με τη συνεργασία του Δήμου Κομοτηναίων και της ΠΑ.Ο.Ν.Ε.

Παρόντες ήταν πολλοί Θρακιώτες, εκπρόσωποι των Σωματείων της Αθήνας καθώς επίσης και ο Πρόεδρος της Π.Ο.Σ.Θ. κ.

Ελευθέριος Χατζόπουλος. Οι πολιτικοί μας έστειλαν μηνύματα λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων -εορτασμός 35 χρόνων του Πανεπιστημίου Θράκης.

Την ημερίδα προλόγισε ο Πρόεδρος της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. κ. Νικόλαος Βουτσάς και στη συνέχεια ο λόγος δόθηκε στο Δήμαρχο Κομοτηναίων κ. Δημήτριο Κοτσάκη, υπεύθυνο της διοργάνωσης του Συνεδρίου που θα πραγματοποιηθεί στην Κομοτηνή στις 14, 15 και 16 Αυγούστου μέ θέμα : «Προοπτικές ανάπτυξης της Θράκης μέσα στο νέο γεωπολιτικό και οικονομικό περιβάλλον».

Στη συνέχεια δόθηκε η ευκαιρία να απευθύνουν λίγα λόγια, όσοι εκ των παριστάμενων το επιθυμούσαν.

Ευχάριστη έκπληξη η παρουσία της δραστηριας εκπροσώπου μας στην Ευρώπη κ. Ευαγγελίας Παπαδοπούλου.

Ακολούθησε επιδειξη χορών της Θράκης από το νεοσύστατο χορευτικό συγκρότημα της ΠΑ.Ο.Ν.Ε., το οποίο

εντυπωσίασε με την εμφάνισή του και δέχθηκε άμεσα την πρόσκληση του Δημάρχου, για να εμφανιστεί στο Συνέδριο.

Στη συνέχεια, με σχετική καθυστέρηση μίας και πλέον ώρας, έγιναν οι σχετικές εισηγήσεις, σύμφωνα με το πρόγραμμα, με εξαίρεση εκείνης του κ.Σταύρου Παπαθανάκη, ο οποίος απονοίταζε.

Ακολούθησαν ερωτήσεις προς τους εισηγητές, οι οποίοι με προθυμία απάντησαν, και η ημερίδα έκλεισε στις 3:30 μ.μ. με επιτυχία, αφού η αίθουσα ήταν κατάμεστη.

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

Μια Κυριακή στην Κομοτηνή

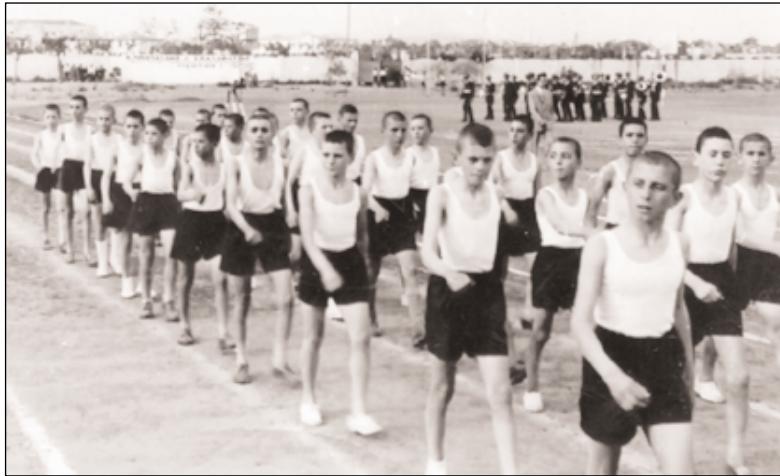
(Πανθρακικοί Μαθητικοί Αγώνες Στίβου)

Γράφει ο Σταύρος Ζαφειρόπουλος

Τη δεκαετία του 1950 είχε καθιερωθεί να τελούνται οι ως άνω αγώνες κατ' έτος, των γυμνασίων της Θράκης, τα γνωστά «ΜΑΜΕΛΕΙΑ» προς τιμήν του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΑΜΕΛΗ, καθηγητού Σωματικής Αγωγής, θύματος κατά τον εμφύλιο πόλεμο.

Τη χρονιά εκείνη (1958) θα ετελούντο στην Κομοτηνή την τελευταία Κυριακή του Μαΐου, οι οποίοι αγώνες διαρκούσαν, αν θυμάμαι καλά, δύο ή τρεις ημέρες. Επειδή η τελευταία ημέρα των αγώνων ήταν πάντα Κυριακή, την εποχή εκείνη συνηθίζετο να πραγματοποιούνται εκδρομές από γονείς των αθλητών και αθλητρών αλλά και από άλλους συμπολίτες μας. Ήταν μια ευκαιρία αλλαγής της καθημερινότητας μιας και ο καιρός επέτρεπε τέτοιες εξορμήσεις.

Οι περισσότερες εκδρομές θα εγίνοντο με λεωφορεία του ΚΤΕΛ και πολλοί λίγοι θα μετέβαιναν με το τρένο, διότι τα δρομολόγια του και η συχνότητά τους δεν βόλευαν ως προς τις ώρες αναχώρησης από την πόλη μας τις

Γυμναστικές επιδείξεις 1955 (φωτ. αρχείο Σταύρου Ζαφειρόπουλου)

πρωινές ώρες προς την Κομοτηνή καθώς και της επανόδου το βράδυ.

Η παρέα μου αποφάσισε να πάμε με το τρένο αφ' ενός γιατί οι περισσότεροι ήμασταν παιδιά σιδηροδρομικών και αφ' ετέρου θέλαμε να είχαμε όλη την ημέρα στη διάθεσή μας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Τότε όμως ποιος λογάριαζε την κούραση, ήταν αμελητέα για 16χρονα παιδιά.

Θυμάμαι ότι μια ομάδα μαθητών μεγάλων τάξεων είχε αποφασίσει να μεταβεί με ποδήλατα, εγχειρήμα για την εποχή εκείνη και τολμηρό και επικίνδυνο. Γεγονός είναι ότι όχι μόνο τα κατάφεραν, αλλά προκάλεσαν και

το θαυμασμό όλων μας.

Εμείς αναχωρήσαμε πολύ πρωί, γύρω στις 6 π.μ., με την ταχεία –τρόπος του λέγειν– αμαξοστοιχία Αλεξανδρουπόλεως – Θεοσαλονίκης – Αθηνών. Μετά περίπου από δύο ώρες και κάτι φτάσαμε στο σταθμό της Κομοτηνής, αγουροξυνημένοι και κάπως ζαλισμένοι από το μικρό μεν αλλά κουραστικό ταξίδι. Όμως, η πρωινή αύρα και η ανοιξιάτικη δροσιά μάς τόνωσαν και έτσι αναζωγονιζόμενοι πήραμε το δρόμο για το κέντρο της πόλης.

Περάσαμε από το στάδιο, όπου θα διεξάγονταν οι αγώνες, μπροστά από το γυμνάσιο της πόλης και από εκεί φτάσαμε στην πλατεία, αφού κατευθυνθήκαμε προς το πάρκο. Εκείνη την ώρα, όπως ήταν φυσικό, η πόλη ήταν σχεδόν έρημη. Καθίσαμε στα παγκάκια συζητώντας και καταστρώντας το σχέδιο πώς θα ενεργήσουμε το υπόλοιπο διάστημα.

Κατά τις 10.30 βγήκαμε από το πάρκο με κατεύθυνση την πλατεία, η οποία είχε ορισθεί ως σημείο συνάντησης με τους υπόλοιπους εκδρομείς.

Πράγματι, εκείνη την ώρα ο κόσμος ήταν πολύ περισσότερος. Οι πιο πολλοί ήταν εκδρομείς από τις διάφορες θρακικές πόλεις. Μάλιστα, σε ένα παρακείμενο καφενείο ειδαμε τους εκδρομείς με τα ποδήλατα κουρασμένους και άπνους μεν, αλλά ταυτόχρονα με ηθικό ακραίο. Έπιναν τον καφέ τους που θα τους έδινε κουράγιο και δύναμη για τη δύσκολη συνέχεια, καθώς και για την ακόμη πιο επίπονη και σκληρή επιστροφή.

Αμέσως μετά συναντήσαμε μια ομάδα αθλητών του γυμνασίου μας, οι οποίοι με επικεφαλής τον γυμναστή Αλιφέρη βγήκαν από το ξενοδοχείο όπου έμεναν για έναν περίπατο, μετά το πρωινό γεύμα.

Παράλληλα, διακρίναμε και μια παρέα μαθητών των τελευταίων τάξεων που ήταν γνωστοί «πλακατζίδες» εις βάρος πολλών καθηγητών και ιδίως του γυμναστή και οι οποίοι με διάφορα προσχήματα ενώθηκαν με την ομάδα των αθλητών.

Αντιληφθήκαμε ότι κάτι έχουν σχεδιάσει και ότι δεν ήταν τυχαία η συνάντηση. Έτσι αποφασίσαμε να τους ακολουθήσουμε από κοντά, αλλά διακριτικά, για να δούμε τι θα γίνει.

Όπως απεκαλύφθη εκ των υστέρων, το σχέδιο ήταν να επισκεφθούν ένα τζαμί. Πράγματι, εκεί κοντά υπήρχε ένα τζαμί. Όλοι μαζί με τον καθηγητή κατευθυνθήκαμε προς τα εκεί. Όπως όλοι γνωρίζετε η είσοδος στο εσωτερικό του τζαμιού απαγορεύεται με τα παπούτσια.

Όλοι μας με μεγάλη προθυμία βγάλαμε τα παπούτσια και τα τοποθετήσαμε στο καθορισμένο σημείο. Ο κ. καθηγητής, παρά την επιμονή του Ιμάμη και της δικής μας προτροπής αρνήθηκε να τα βγάλει, λέγοντας το αμίμητο:

—Τα δικά μου έχουν από κάτω κρεπ.

Το γέλιο που έπεσε ήταν το κάτι άλλο.

Ο άνθρωπος αντιλήφθηκε ότι οι γνωστοί «πλακατζίδες» κάτι ετοίμαζαν. Αυτό που σχεδίαζαν ήταν η αφαγή των παπουτσιών του αλλά, πριν προλάβουμε, ο Αλιφέρης δεν έβγαλε τα παπούτσια του και έφυγε από το τζαμί προς μεγάλη απογοήτευση όλων μας και ιδίως αυτών που είχαν σχεδιάσει και οργάνωσε ολόκληρο το «κόλπο».

Με όλα αυτά μεσημέριασε και αποφασίσαμε να πάμε να φάμε γρήγορα, για να είμαστε από τους πρώτους στο στάδιο ώστε να βρούμε θέσεις στην κερκίδα και έτσι να έχουμε καλή θέση των αγώνων.

Οι αγώνες διεξήχθησαν και τελείωσαν με επιτυχία για την ομάδα αρρένων του γυμνασίου μας, όπως ήταν φυσικό, διότι όλοι σχεδόν ανήκαν στην ομάδα του «Εθνικού», που εκείνη την εποχή ήταν μεταξύ των τριών πρώτων ομάδων ανά το πανελλήνιο.

Όταν ο εκφωνητής κάλεσε τον γυμναστή-καθηγητή Αλιφέρη να παραλάβει το κύπελλο που απονέμονταν στο πολύνικες γυμνάσιο, ακούσθηκε πέρα από τη φρενίτιδα των χειροκροτημάτων και το γνωστό άσμα:

«Είμαστε μεις τον Αλιφέρη τα παιδά
με απολέντα μπράτσα και γερή καρδιά».

Μετά τη λίξη των αγώνων πήραμε το δρόμο της επι-

Γυμναστικές επιδείξεις 1961

(φωτ. αρχείο Σταύρου Ζαφειρόπουλου)

στροφής με βήμα αργό, όσο βέβαια άντεχαν τα πόδια μας. Φτάνοντας στο σταθμό, αφού μάθαμε την ώρα αναχώρησης, αποκαμωμένοι ξαπλωθήκαμε σε κάτι ξύλινους πάγκους που μας φάνηκαν πάρα πολύ αναπαυτικοί.

Όταν έφθασε το τρένο επιβιβαστήκαμε και πέσαμε απνευστί σε κάτι άδειες θέσεις και εκεί μας πήρε όλους ο ύπνος. Στο σταθμό της πόλης μας φθάσαμε λίγο μετά τα μεσάνυχτα και γρήγορα κατευθύνθηκαμε στα οπίτια μας.

Η άλλη ημέρα, αν θυμάμαι καλά, πρέπει να ήταν η τελευταία ή προτελευταία ημέρα των μαθημάτων. Η χαλάρωση ήταν γενική αφού περιμέναμε να ανακοινωθεί το πρόγραμμα των διαγωνισμών του Β' εξαμήνου.

Ήταν μία ξεχωριστή ευχάριστη και γεμάτη ημέρα, που αν και έχει περάσει μισός αιώνας και κάτι, παραμένει ζωντανή και άσθεστη στη μνήμη μας.

Α' Μαμέλειοι Αθλητικοί Αγώνες

Γράψει ο Κράτης Ποιμενίδης

επικεφαλής τους γυμναστές Φ. Αλιφέρη και Φ. Φορτούνα.

Στους αγώνες που κάλυψαν όλο το πρόγραμμα, επρώτευσε το Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης με 40 βαθμούς, δεύτερη η Παιδαγωγική Ακαδημία με 34 βαθμούς και τρίτο το Γυμνάσιο Διδυμοτείχου με 30 βαθμούς. Από τα Δημοτικά Σχολεία πρώτο κατετάγη στη βαθμολογία το Α' Δημοτικό Σχολείο Αλεξανδρούπολης, με δεύτερο το Γ' Δημοτικό.

Το γεγονός όμως που έκλεψε την παράσταση εκείνο το απόγευμα ήταν η φοβερή απόδοση της σπουδαίας ομάδας της σκυταλοδρομίας 4x100 του Γυμνασίου Αλεξανδρούπολης. Σε αυτήν συμμετείχαν οι μαθητές, Ιωσηφίδης Χρήστος, Περιστέρης Βασίλειος, Δαΐδης Ιωάννης και ο μετέπειτα πρωταθλητής Ελλάδος στο άλμα εις μήκος Φουτούτζίδης Γεώργιος. Τερμάτισαν με πάνω από 20 μέτρα διαφορά από τη δεύτερη ομάδα και χειροκροτούνταν επί 5 λεπτά περίπου από τον κόσμο που βρισκόταν στο Δημοτικό Γυμναστήριο.

Με πρωτοβουλία των Εκπαιδευτικών αρχών της Αλεξανδρούπολης και της Διεύθυνσης Σωματικής Αγωγής Νομού Έβρου, ετελέσθησαν στην Αλεξανδρούπολη, στο Δημοτικό Γυμναστήριο, στις 22 Απριλίου 1956, ημέρα Κυριακή, αθλητικοί αγώνες μεταξύ των μαθητών όλων των Δημοτικών Σχολείων της πόλης μας, της Ζαριφείου Παιδαγωγικής Ακαδημίας και των Γυμνασίων Έβρου και Ροδόπης. Οι αγώνες διεξήχθησαν προς τιμήν του Κωνσταντίνου Μαμέλη, καθηγητού σωματικής αγωγής του Γυμνασίου Αλεξανδρούπολης, που έχασε τη ζωή του άδικα κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου και ονομάσθηκαν «ΜΑΜΕΛΕΙΟΙ». Ήταν δε οι πρώτοι που ελάχθιαν χώρα με αυτόν τον τίτλο.

Από νωρίς το εθνικό στάδιο γέμισε από πλήθος κόσμου και από μαθητές των Δημοτικών και του Γυμνασίου. Όλοι έμειναν ενθουσιασμένοι και εντυπωσιασμένοι από την άψογη διοργάνωση και την εξαιρετική διαχείριση των αγωνισμάτων από τους κριτές που προέρχονταν από τις τάξεις των δασκάλων και των καθηγητών με

ΧΩΡΙΣ ΝΕΡΟ ΖΩΗ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ

Το λάλον ύδωρ*Γράφει ο Ανέστης Νικολαΐδης*

**«...Είπατε τῷ βασιλεῖ, χαμαί πέσε
δαίδαλος αὐλά, οὐκέτι Φοῖβος ἔχει
καλύβην, οὐ μάντιδα δάφνην,
οὐ παγάν λαλέουσαν, ἀπέσβετο καὶ
λάλον ύδωρ».**

Δεθα σας πάω τόσο πίσω, μια που ο χρημάτισμός της Πυθίας αναφέρεται στα 362 μ.Χ., αποδίδεται στην απάντηση που έδωσε το Μαντείο των Δελφών στον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ιουλιανό τον Παρασάτη και έχει μεταφορική σημασία. Εμείς στεκόμαστε όμως στην ποιητική εικόνα «πηγή λαλέουσα» και «λάλον ύδωρ». Πολύ αργότερα, ο χρημάτισμός αυτός αμφισβητήθηκε.

Θα σας ξεναγήσω τώρα στα ενδότερα της πόλης μας για να σας πω ότι, στη φωτογραφία που βλέπετε τη βρύση, δεν πρόκειται για αρχαιολογικό εύρημα, αλλά για την περιτεχνητική βρύση, που βρίσκεται έξω από την Αρμένικη εκκλησία του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, γωνία οδών 14ης Μαΐου και Ανατολ. Θράκης. Κτίστηκε στα 1924, καθώς με πληροφορεί ο φίλος μου Χ.Μαρουσκιάν, δηλαδή λίγο μετά την απελευθέρωση και την ανασυγκρότηση της πόλης μας και θεωρείται από τα πρώτα έργα της. Πρόκειται για κομψοτέχνημα, για έργο τέχνης, θα έλεγα, που κοσμούσε την περιοχή για να περάσει τώρα στην καταφύγια, μια και δεν αξιωθήκανε για την στοιχειώδη συντήρηση, ή την ανάρτηση μιας επιγραφής, για να θυμίζει, έτσι απλά, την ιστορική προέλευσή της και μια εποχή, που οι νοικοκυρές προμηθεύσαν το «λάλον ύδωρ», από κοινόχρηστες βρύσες. Θα έπρεπε ο Δήμος, μια και το κτίσμα βρίσκεται πάνω στο πεζοδρόμιο και νομίζω πως ανήκει στη δικαιοδοσία του, θα έπρεπε, λέω, να το θεωρήσει ως διατηρητέο έργο τέχνης και να το συμπεριλάβει στην φροντίδα του. Στο κάτω-κάτω, λίγη συντήρηση και μια επιγραφή, δε στοιχίζουν δα και πολλά, για να μη εγκαταλειφθεί το έργο και περάσει, σιγά-σιγά, στη φθορά του χρόνου. Εξάλλου, λίγα έργα μας απέμειναν, για να μας θυμίζουν άλλες εποχές.

Οι τεχνίτες που το επιμελήθηκαν με μεράκι και οι άνθρωποι της εποχής, πίστευαν στην αξία του νερού, που το θεωρούσαν σαν αγίασμα, γι' αυτό, όπου υπήρχε πηγή, συναγωνιζόντουσαν στο ποιος θα φτιάξει το καλύτερο κομψοτέχνημα, για να δείξουν τον σεβασμό και την αγάπη τους, στην αξία αυτού του δώρου από τη φύση, για το «ύδωρ το φραγουδιστό».

Βλέπουμε στα χωριά, κυρίως στα νησιά μας, όπου απέμειναν δείγματα της εποχής, εκεί όπου ανάβλυζε νερό,

«Πείτε στον βασιλιά, πως έπεσε κατάχαμα, το περίτεχνο οίκημα και ούτε ο Φοίβος-Απόλλων μένει πια εδώ, ούτε φυτρώνει η δάφνη που προμαντεύει, ούτε κυλάει το γάργαρο νερό από την πηγή. Και το νερό που στέρεψε, δεν τραγουδάει πια».

Δίπλα στον πλάτανο, να στήνεται μεγαλόπρεπη βρύση, να είναι η πλατεία του χωριού, τόπος αναψυχής, σημείο αναφοράς των κατοίκων και ολόγραφα αραδιασμένα τα γραφικά σπιτάκια. **Αν πας Μαλάμα μ' για νερό και γω στην βρύση καρτερώ.** Υμνήθηκε, τραγουδήθηκε το ευλογμένο, το νεράκι του θεού. Ο Αριστοτέλης περιέγραψε το νερό ως ένα από τα τέσσερα στοιχεία που συνθέτουν τη γη. Το θεωρεί μάλιστα το «ζωτικότερο όλων».

Σήμερα πλουσίεψαν οι κάτοικοι, το δίκτυο υδρευσης μπήκε μέσα στα σπίτια, στις κουζίνες, στα μπαλκόνια, στις αυλές, η βρύση του Αη-Γάννη από χρόνια δεν λειτουργεί, όπως και πολλές άλλες που υπήρχαν στις αλάνες, στους κοινόχρηστους χώρους, όταν κουβαλούσαν με τα δοχεία, τα νοικοκυριά, που δεν είχαν τη δυνατότητα να έχουν παροχή στα σπίτια τους.

Θυμάμαι στις αλάνες που παίζαμε, τρέχαμε στις βρύσες να ξεδιψάσουμε, από τη βιασύνη μας ξεχνούσαμε να την κλείσουμε και αυτό αποτελούσε αφορμή να μας... κυνηγάει ο μπόγιας ο «Θοδωρίκος», με την απειλή τιμωρίας...

Τώρα στην εποχή της καταναλωτικής κοινωνίας, της υπερκατανάλωσης, της κατάχρησης και σπατάλης, ξεδένουμε ασυλλόγιστα το νερό και τα μηνύματα που μας έρχονται απανωτά από τη φύση, για να κάνουμε λογική χρήση, πολύ λίγοι τα λαμβάνουν υπόψη.

Τα ποτάμια στερεύουν, έπαυσε να κυλάει το γάργαρο νερό από τις πηγές, να ακούγεται το κελάρυσμα στις ρεματιές των βουνών. Οι λίμνες ξεραίνονται, τα υδροφόρα στρώματα έμειναν στο βάθος. Οι άνθρωποι φεύγουν από τις καυτές ζώνες του Ισημερινού, από την ξηρασία και την έλλειψη νερού. Ήδη, μερικές χώρες το προμηθεύονται με τάνκερ και αλλού το διανέμουν με δελτίο. Όλα αυτά συνθέτουν μια διόλου ευχάριστη εικόνα για το μέλλον του πλανήτη μας. Καλές είναι οι γιορτές και τα πανηγύρια για τη μέρα «του νερού», όμως καλύτερα θα είναι, να δούμε έργα και όχι λόγια.

Δεν ξέρω, αν λειτουργούσε σήμερα το Μαντείο των Δελφών, ο χρημάτισμός που θα μας έστελνε η Πυθία, θα ήταν καταπέλτης: **«Μη σπαταλάτε το νερό, αύριο θα διψάστε. Γιατί χωρίς λάλον ύδωρ, ζώη δεν υπάρχει».**

Καλλιτεχνική βρύση, που βρίσκεται έξω από την Αρμένικη εκκλησία του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ		ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ
Αγγελίδου-Σίμου Βασιλική	200.00 €	Ανδρεάδης Κώστας 50.00 €
Εις μνήμην του συζύγου της Δημητρίου Σίμου		ΑΝΩΝΥΜΟΣ Αλεξανδρούπολη 20.00 €
Μαρτίνης Γεώργιος	100.00 €	ΑΝΩΝΥΜΟΣ Διδυμότειχο 50.00 €
Εις μνήμην του πατέρα του		Δημητριάδου-Κοντοπούλου Ευγενία 100.00 €
Σαραφιανός Βασιλής	100.00 €	Δημητριάδου-Σιριτζίδου Λαμπρινή 50.00 €
Εις μνήμην της συζύγου του Νίτσας		Δίδη Μαρία 60.00 €
Τσομπανίδου Στέλλα	50.00 €	Δούπας Ιωάννης 30.00 €
Εις μνήμην Ευτυχίας Αγγλιά-Ιωαννίδου		Καραμανή Μαρία 50.00 €
και Νίτινου Μανιά		Κυριακίδης Σωτήριος 30.00 €
Διόρθωση, στο πρηγούμενο τεύχος αναγράφηκε		Λιψόπουλος Αναστάσιος 100.00 €
εσφαλμένα Πέπο Ρεϊτάν αντί Φονταίν.		Λιψόπουλος Θέμης 100.00 €
Σταυριανίδης Θεόδωρος - Μελετιάδου Κική	50.00 €	Μεσιτίδης Γεώργιος 100.00 €
Εις μνήμην γονέων τους και Πέπο Φονταίν		Παταπάτης Κώστας 50.00 €

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

• Στις 28.04.2009 απεβίωσε η ευγενική Δέσποινα-Ζαχαρούλα Σπυριδωνίδου, μητέρα της κ. Μάρως Νικ. Βουτσά. Παρ' όλα τα προβλήματα της ηλικίας της, η θανούσα ήταν πάντα παρούσα στις εκδηλώσεις του Συλλόγου μας, με χαρόγελο και ογάπη. Συλλυπητήρια στην αγαπημένη της οικογένεια, Νίκο Βουτσά, Πρόεδρο της ΠΑΟΝΕ, στη σύζυγό του Μάρω και στα εγγόνια της, Μανιάνα και Χαρούλα.

• Ένα μήνα νωρίτερα η ίδια οικογένεια έχασε και άλλο μέλος της. Έφυγε από τη ζωή ο σύζυγος της Ασπασίας Μπουντέρα, μέλος του Συλλόγου μας, Γιάννης Μπερτσίμας.

Συλλυπούμαστε την οικογένεια και γι' αυτήν την απώλεια και ιδιαίτερα την κ. Ασπασία Μπερτσίμα και τον γιο της Δημήτρη, που διαπρέπει στο εξωτερικό.

• Η Στρατούλα Κουκουρίκου, μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου μας, έχασε τον αδελφό της, που ζούσε στην Αθήνα, στις 23/2/2009.

Στη Στρατούλα, στη σύζυγο του αποθανόντος, στα παιδιά του και στους άλλους συγγενείς, στέλνουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

• Στις 19 Μαΐου έφυγε από τον κόσμο αυτό η Καίτη Ζήκα-Preyer, μέλος του συλλόγου με ενεργή συμμετοχή και δράση στις δραστηριότητές μας. Για την εκλιπούσα, η φιλη της Νίκη Σεραφετινίδου-Βούρβουλη γράφει: «Ενας άγγελος της γης έγινε άγγελος στον ουρανό. Πάντα πίστευα και το έλεγα πως η Καίτη με έκανε καλλίτερο άνθρωπο. Και τώρα η Καίτη έφυγε. Καλό σου ταξίδι». Τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια στην οικογένεια της.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

► Ο Σύλλογος Αρχαιοφίλων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς Νομού Έβρου, την Τετάρτη 1 Ιουλίου και ώρα 20:00 στο Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης παρουσίασε την πρόταση για τη δημιουργία εκθεσιακού χώρου στον 1ο όροφο του κτηρίου, με θέμα την ιστορία της πόλης μας και της ευρύτερης περιοχής της. Υπογράψηκε η προγραμματική σύμβαση για την υλοποίηση του έργου από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης:

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης-Έβρου
Νομαρχιακό Διαμέρισμα Έβρου
Δήμος Αλεξανδρούπολης

Ο Πρόεδρος
Νικόλαος Πινάτζης

► Παρακαλούμε τους φίλους αναγνώστες που έχουν φωτογραφικό υλικό, να στέλνουν καλά αντίγραφα (φωτογραφείου) και να κρατούν το πρωτότυπο στο αρχείο τους.

Επίσης, παρακαλούμε να αναγράφουν τις σχετικές πληροφορίες στο πίσω μέρος των αποστελλόμενων φωτογραφιών-αντιγράφων.

Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται.

Σ.Ε.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

02.04.09 «Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα στην Αλεξανδρούπολη» Με στόχο να γνωρίσουμε όλοι το πολύτιμο και ουσιαστικό έργο των “Γιατρών Χωρίς Σύνορα”, στην Πλατεία του Φάρου στήθηκε ένας προσφυγικός καταυλισμός, μια αληθινή εικόνα όπως στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Η ευαισθητοποίηση όλων μας και η στήριξη μας μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα σημαντική στο έργο των εθελοντών γιατρών.

02.04.09 Επίτιμος διδάκτορας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης αναγορεύτηκε ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων-Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας Αναστάσιος, σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Κομοτηνής. «Τρομοκρατία και φόβος - θρησκευτικές συναρτήσεις» ήταν το επίκαιρο θέμα της ομιλίας του, στη σχετική τελετή της αναγόρευσης, δίνοντας έτσι “μαθήματα” ανεξιθρησκείας και ειρηνικής συμβίωσης.

22.04.09 «Αύξηση τουριστικής κίνησης» Παρά τη μείωση της τουριστικής κίνησης στις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας, στην Αλεξανδρούπολη αλλά και γενικότερα στον Έβρο η πληρότητα των ξενοδοχειακών μονάδων για την περίοδο του Πάσχα, άγγιξε το 100%. Αυξημένη ήταν η ζήτηση και για το τριήμερο της Πρωτομαγιάς.

05.05.09 «Με 11 μετάλλια επέστρεψε η Εθνική ομάδα του ΤΑΕΚWON-DO από το Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα στο Benidorm της Ισπανίας (22-26 Απριλίου)» Ο αθλητής του Συλλόγου “ΑΠΟΛΛΩΝ” Αλεξανδρούπολης Καραθανάσης Νέστορας κατέκτησε την 5η θέση στο αγώνισμα των “TUL” και ο Διεθνής Αλεξανδρουπόλιτης Εκπαιδευτής Ιωάννης Ζάχος συμμετείχε στην ομάδα διαιτητών Α' κατηγορίας, στο πόστο του κεντρικού διαιτητή.

20.05.09 «Λιμάνι Αλεξανδρούπολης» Μέχρι τα τέλη του Σεπτέμβρη 2009 θα έχουν ολοκληρωθεί τα έργα εκβάθυνσης του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης συνολικού προϋπολογισμού 23,1 εκατ. ευρώ.

Γ Ν Ω Μ Η

03.06.09 «Στο Λονδίνο, 36 έργα της Σύνης Αναστασιάδη» Εγκαινιάζεται στις 30 Ιουνίου η αναδρομική έκθεση της Σ. Αναστασιάδη στο Ελληνικό Κέντρο του Λονδίνου, στην αίθουσα Great Hall. Θα διαρκέσει ένα μήνα.

04.06.09 «Πλήθος κόσμου στην εκδήλωση της οικολογικής εταιρείας ‘Έβρου’ “Καταστροφική και παράφρονα πράξη η κατασκευή του αγωγού πετρελαίου”. Έκκληση του προέδρου του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας και Επίτιμου Αντιπρόεδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας Μ. Δεκλερή σε πολίτες και φορείς να μην επιτρέψουν «τον θάνατο του Αιγαίου».

09.06.09 «Γιορτή μεταξοσκώληκα στο Σουφλί» Η «Γιορτή του μεταξοσκώληκα» είναι μια πειραματική εκτροφή μεταξοσκώληκα που γίνεται στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Σουφλίου, η οποία φέτος εμπλουτίστηκε με νέες μεθόδους και δραστηριότητες και διήρκεσε από 20 Μαΐου μέχρι και 4 Ιουνίου. Το πρόγραμμα παρακολούθησαν 500 μαθητές 15 Δημοτικών σχολείων με 46 συνοδούς εκπαιδευτικούς.

10.06.09 «28η Πανελλήνια συνάντηση μοτοσυκλετιστών» Ραντεβού στη Σαμοθράκη δίνουν από σήμερα και μέχρι τις 15 Ιουλίου χιλιάδες μοτοσυκλετιστές. Στο επίκεντρο, τα μεγάλα ονόματα καλλιτεχνών. Επί ποδός Δήμος, Επαγγελματίες, Αστυνομία, Πυροσβεστική και Δασαρχείο.

10.06.09 «Κανένας λόγος ανησυχίας για τη λυματολάσπη» Την διαβεβαίωση ότι η εναπόθεση της λάσπης από το βιολογικό καθαρισμό Αλεξανδρού-

Επιμέλεια: Υβόννη Δαΐδου

πολης, στην περιοχή του λατομείου της Μάκρης, δεν επιβαρύνει το περιβάλλον, οπότε δεν υπάρχει περίπτωση οποιασδήποτε μόλυνσης, έδωσαν όλα τα στελέχη της ΔΕΥΑΑ. Το υλικό αυτό είναι χρήσιμο για την επακόλουθη δενδροφύτευση, ώστε ο χώρος να αποκατασταθεί.

10.06.09 «Μαγικές καλοκαιρινές βραδιές υπόσχεται ο “Φλοίσβος”» Υποδέχεται τους σινεφίλ στις 29 Ιουνίου με την ταινία “Το παγωμένο ποτάμι”.

11.06.09 «Πετρελαιαγωγός Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη» Σε προσεχές Δημοτικό Συμβούλιο μετατίθεται η απόφαση για διεξαγωγή δημοψηφίσματος, κατόπιν αιτήματος 250 πολιτών της Αλεξανδρούπολης.

11.06.09 «35 χρόνια προσφοράς στην παιδεία, την έρευνα και την ανάπτυξη» Την Κυριακή 14 Ιουνίου η NAPE διοργανώνει εκδήλωση για τα 35α γενέθλια του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. “Μέσα στα 35 αυτά χρόνια το Πανεπιστήμιο έγινε το μεγαλύτερο περιφερειακό Πανεπιστήμιο της χώρας, τόσο σε αριθμό σχολών, όσο και σε αριθμό φοιτητών”, λέει ο επί 25 χρόνια καθηγητής και πρόεδρος της NAPE Γ. Μηνόπουλος.

12.06.09 «Απαξιώνεται το παρελθόν του ‘Έβρου’ Για τον κίνδυνο να χαθεί “ο θησαυρός του νομού” και την αδιαφορία της πολιτείας για ευρήματα 40 εκατ. ετών, μιλά στη “Γ” ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Ευάγγελος Βελιτζέλος.

Παραθαλάσσιες περιοχές υπήρχαν η Λευκίμη και το Φυλακτό, σύμφωνα με τον καθηγητή. Κίνδυνος τα ευρήματα του Έβρου να στολίζουν άλλα μουσεία όπως της Γαλλίας, της Γερμανίας ή της Μυτιλήνης.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΡΑΚΗ

07.04.09 Ο Άγιος Κυπριανός συμπλήρωσε 15 χρόνια λειτουργίας. Μέχρι τώρα έχουν φιλοξενηθεί στο ίδρυμα

712 άτομα. Σύντομα σε παρακείμενο οικόπεδο θα κατασκευασθεί το νέο Γηροκομείο.

07.04.09 «Στέφθηκε από επιτυχία η εθελοντική αιμοδοσία» Το Σάββατο 4 Απρίλιου πραγματοποιήθηκε, με μεγάλη συμμετοχή Αλεξανδρουπολιτών, πολιτών και αρχόντων, η εθελοντική αιμοδοσία που διοργάνωσε ο Ραδιοφωνικός Σταθμός “ΘΡΑΚΗ FM”.

08.04.09 «Συλλεκτική έκδοση των ΕΛΤΑ για τον Κ. Καραθεοδωρή»

Ύστερα από σειρά τιμητικών εκδηλώσεων που έλαβαν χώρα τέλη Μαρτίου στην Κομοτηνή, εις μνήμη του μεγάλου Θρακιώτη Μαθηματικού Κων/νου Καραθεοδωρή, με αποκορύφωμα τα εγκαίνια του Μουσείου, τώρα τα ΕΛΤΑ κυκλοφορούν ένα πολυτελές συλλεκτικό αναμνηστικό λεύκωμα για τον μεγαλύτερο Έλληνα μαθηματικό από την αρχαιότητα, με 15 προσωπικά γραμματόσημα.

14.04.09 «Ενισχύθηκε με πέντε νέα ασθενοφόρα το ΕΚΑΒ της Θράκης»

18 οχήματα, πλήρως εξοπλισμένα, είναι έτοιμα να εξυπηρετήσουν κάθε περιστατικό σε Ροδόπη και Έβρο. Προσεχώς σταθμός του ΕΚΑΒ, στην Ξάνθη.

14.04.09 «Σε ένα χρόνο το δεύτερο ΚΑΠΗ Αλεξανδρούπολης» Άμεσα

ξεκινούν οι εργασίες ανέγερσης του δεύτερου ΚΑΠΗ της πόλης, που προβλέπεται να είναι έτοιμο σε έναν περίπου χρόνο. Η υπογραφή της σχετικής σύμβασης έγινε στις 13/4/2009 από τον Δήμαρχο Γ. Αλεξανδρή και τον ανάδοχο του έργου κ. Τασόπουλο Αχιλλέα.

**ΠΟΛΙΤΗΣ
ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ**

01.04.09 «Στα πρότυπα της Βεργίνας ο ταφικός τύμβος της Δοξιπάρας» Ομόφωνη έγκριση από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο της ανάδειξής του. Υπάρχουν πλούσιες ιδέες για την όσο πιο πιστή απεικόνιση του τύμβου. Ο επισκέπτης θα βλέπει πώς βρέθηκαν οι άμαξες μέσα στους λάκκους και δίπλα πώς ήταν όρθιες πριν ενταφιαστούν. Αυτό γίνεται για πρώτη φορά.

22.04.09 «Πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας» Στις 28/3/2008 η

Μαθητές δημοτικών σχολείων γνωρίζουν τους μεταξοσκώληκες (“ΓΝΩΜΗ”)

ΠΥΡΣΟΣ

21.04.09 «Ιχθυαγορά Δήμου Αλεξανδρούπολης» Στην κατεδάφισή της προχωρά η δημοτική αρχή, με σκοπό την ανέγερση νέου κτηρίου.

21.04.09 «Αγώνας ράγκμπι Ελλάδας-Βουλγαρίας στην Αλεξανδρούπολη» Ο αγώνας διοργανώθηκε στις 11 Απριλίου στο πλαίσιο των προκριματικών αγώνων του παγκοσμίου Πρωταθλήματος που θα διεξαχθεί το 2011 στη Νέα Ζηλανδία. Η Εθνική μας ομάδα επικράτησε με σκορ 42-18.

05.05.09 «Ένα ζαχαροπλαστείο που τιμά την Αλεξανδρούπολη» Την Δευτέρα, 6/4/09, η επιχείρηση “ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΓΛΥΚΟΥ” έλαβε μέρος στην απονομή των βραβείων στις κορυφαίες επιχειρήσεις της χρονιάς από την HELLAS LIFE STYLE AWARDS και βραβεύτηκε ως ένα από τα καλύτερα ζαχαροπλαστεία στην Ελλάδα.

05.05.09 «Επανεμφάνιση αρκούδας στο δάσος της Δαδιάς» Στο τέλος Μαρτίου έφτασαν οι πρώτες πληροφορίες στην “ΚΑΛΛΙΣΤΩ” για επανεμφάνιση αρκούδας στην περιοχή της Δαδιάς. Μέλη της ομάδας του WWF τα οποία δραστηριοποιούνται στην περιοχή εντόπισαν τότε στην περιοχή ίχνη αρκούδας και μάλιστα εντός των ορίων του Εθνικού Πάρκου. Το γεγονός χαροποίήσεις ιδιαίτερα τους επιστήμονες.

Σονταχές (όχι μόνο Θρακιώτικες)

Ρωσική καλοκαιρινή γιαουρτόσουπα

Υλικά

1 κιλό γιαούρτι
750 γραμ. πατζάρια (χωρίς τα φύλλα)
1 μέτριο κρεμμύδι
1-2 αβγά βρασμένα
2-3 φρέσκα αγγουράκια ή ένα μεγάλο αγγούρι
2-3 πατάτες
1 ολόκληρο ματσάκι άνηθο
αλάτι, πιπέρι, λεμόνι

Εκτέλεση

Πλένουμε καλά τα πατζάρια και τα βράζουμε με τη φλούδα τους. Το πρώτο νερό το χύνουμε. Κρατάμε το δεύτερο και το αφήνουμε να κρυώσει εντελώς. Τα πατζάρια δεν τα χρησιμοποιούμε στη σούπα. Για να αποκτήσει το νερό πολύ κόκκινο χρώμα, ένα πατζάρι το αφήνουμε ωμό, το τρίβουμε στον τρίφτη (χωρίς τη φλούδα του) και το περιχύνουμε με το χυμό ενός λεμονιού. Το αφήνουμε για αρκετή ώρα στο λεμόνι, ώστε να βγάλει πολύ ζουμί. Αυτό το ζουμί, μαζί με το λεμόνι, αλλά χωρίς το τριμένο πατζάρι, το ρίχνουμε στο νερό που έχει εν τω μεταξύ κρυώσει. Ρίχνουμε μέσα και τα αβγά. Τα ψιλοκόβουμε. Μαζί ψιλοκόβουμε και τα αγγουράκια, το κρεμμύδι και τον άνηθο. Ανακατεύουμε τα ψιλοκομμένα υλικά μας με το μείγμα του γιαουρτιού και το νερό. Αλατίζουμε, ρίχνουμε λίγο πιπέρι. Βάζουμε τη σούπα στο ψυγείο και την τρώμε πολύ κρύα. Η σούπα δεν πρέπει να είναι αραιή, ούτε πολύ πηχτή όμως, επομένως υπολογίζουμε την ποσότητα του νερού. Βάζουμε κατά προσέγγιση ένα λίτρο.

Μελιτζάνες με πατάτες και τυρί φέτα στην κατσαρόλα

Υλικά

2 κιλά μελιτζάνες
1 κιλό πατάτες
ντομάτες ώριμες φρέσκιες
½ κιλό φέτα ή ανθότυρο
λάδι και σκόρδο

Εκτέλεση

Κόβουμε τις μελιτζάνες σε φέτες, τις τηγανίζουμε με λίγο λάδι ή τις ψήνουμε στο φούρνο. Σε μία κατσαρόλα ρίχνουμε λίγο λάδι, στρώνουμε τις πατάτες (κομμένες σε φέτες), συνεχίζουμε με τις μελιτζάνες δύο στρώσεις. Τρίβουμε τη φέτα με το χέρι και σκεπάζουμε τις μελιτζάνες. Σκεπάζουμε

Επιμέλεια: Στρατούλα Κουκουνρίκον

με τις ντομάτες (περασμένες στον τρίφτη), ρίχνουμε το λάδι και το αφήνουμε να βράσει σε χαμηλή φωτιά.

Μοσχάρι νουά γάλακτος

Υλικά

1 ½ κιλό νουά γάλακτος
1 ποτήρι χυμό πορτοκάλι
½ ποτήρι χυμό λεμόνι
½ ποτήρι κονιάκ
½ ποτήρι νερό
1 κουτί μανιτάρια ή 1 πακέτο λαχανικά "Μπαρμπα-Στάθη"
125 γραμ. βούτυρο "Κερκύρας"
αλάτι, πιπέρι
1 κουταλιά της σούπας κοφτή κορν φλάουρ

Εκτέλεση

Βάζουμε το νουά στην κατσαρόλα και το γυρίζουμε συνέχεια έως ότου ασπρίσει. Προσθέτουμε το βούτυρο και, όταν λιώσει, ρίχνουμε τους χυμούς (πορτοκάλι, λεμόνι, κονιάκ) και το νερό. Κλείνουμε τη χύτρα και το βράζουμε για μία ώρα (χύτρα ταχύτητας). Βγάζουμε το νουά από την κατσαρόλα και στο ζουμί ρίχνουμε τα μανιτάρια ή και τα διάφορα χορταρικά, τα οποία βράζουμε για ένα τέταρτο. Τα βγάζουμε από την κατσαρόλα και στο ζουμί ρίχνουμε το κορν φλάουρ να δέσει. Κόβουμε το κρέας με το ηλεκτρικό μαχαίρι σε ροδέλες και το γαρνίρουμε με τα λαχανικά ή τα μανιτάρια.

Αρνάκι φρικασέ με ξερά κρεμμύδια

Υλικά

1 ½ κιλό αρνάκι
2 κιλά ξερά κρεμμύδια
1 φλιτζάνι λάδι
2 αβγά για το αβγολέμονο
λεμόνι, αλάτι, πιπέρι

Εκτέλεση

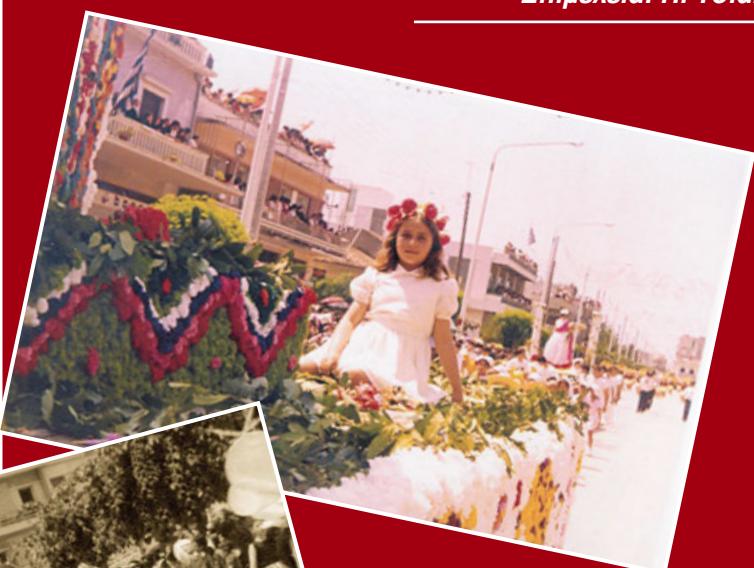
Κόβουμε το αρνάκι σε μερίδες και το τσιγαρίζουμε με το λάδι. Αφού τσιγαριστεί, το σκεπάζουμε με ζεστό νερό και το αφήνουμε να βράσει καλά. Αφού βράσει, το βγάζουμε από την κατσαρόλα και περνάμε το ζουμί από σουρωτήρι. Βάζουμε το ζουμί σε άλλη κατσαρόλα να βράσει και προσθέτουμε τα κρεμμύδια κομμένα σε φιλές φέτες. Αφού βράσουν καλά, προσθέτουμε το κρέας και το αβγολέμονο, βάζοντας σε αυτό δύο κουταλιές κορν φλάουρ.

Μνήμες & πρόσωπα

Η σελίδα αυτή είναι μια πρόσκληση-πρόκληση.
Στείλτε μας φωτογραφίες από το οικογενειακό σας
αρχείο, σε ενότητες (π.χ. σχολική ζωή, εκδρομές,
σημαντικά γεγονότα της κοινωνικής και
πνευματικής ζωής της πόλης).
Οι φωτογραφίες γράφουν ιστορία.
Το θέμα της επόμενης θα είναι “Κυρίες με καπέλα”.

Επιμέλεια: Π. Τσιακίρης

Τις φωτογραφίες μάς έστειλαν οι κυρίες Ελένη Γιόφτσαλη,
Φαίδρα Τσιακίρη και Νίτσα Ουζουνίδου.

Δεκαετία '60 και '70.

Η μόδα των ανθοκομικών εκθέσεων και των ανθεστηρίων.
Ανθεστήρια στην Αλεξανδρούπολη. Τα λουλούδια; Ρημάζαμε
τους κήπους... εκτός από αυτά που αγοράζαμε από το μοναδικό
ανθοπωλείο, του Δαμιανού. Προσθέστε και αρκετά ψεύτικα...

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΥΓΓΡΟΥ 137 (5ος όροφος) - Τ.Κ. 171 21 Ν. ΣΜΥΡΝΗ - ΤΗΛ. 210 3215354